

2.15. የጳውሎስ ጉዞ ወደ ኢየሩሳሌም (ገላ 1፥18-24)

ጳውሎስ በእግዚአብሔር ጸጋ የሕይወት ለውጥ አግኝቶ ወደ አረብ አገር በመሄድ ቆይታ ካደረገ በኋላ በመጀመሪያ የተመለሰው ወደ ደማስቆ ነበር። በደማስቆ ሦስት ዓመት ቆየ በዚያም ወደ ኢየሩሳሌም መጣ። በዚያም ከጴጥሮስ ጋር ተገናኘ። ይህን ያደረገው በመጀመሪያ ጉዞው ወቅት እንደ ነበር በሐዋ 9፥26-30 ባለው ክፍል ተገልጿል። በወቅቱ በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ ገብተው የነበሩ አይሁድ አድራጊ ሐሰተኛ መምህራን 'ጳውሎስን ሐዋርያ ያደረገው ጴጥሮስ ነው' የእርሱ ሐዋርያነት ከጌታ አይደለም' እያሉ ሐሰተኛ ወሬ ያናፍሱበት ነበር። ጳውሎስ ግን ወደ ኢየሩሳሌም የመጣው ጴጥሮስን ለመጉብኘት እንጂ ከእነርሱ የሐዋርያነት ሥልጣን ለመቀበል አልነበረም። ጳውሎስና ጴጥሮስ በሐዋርያነት ሥልጣናቸው እኩል ነበሩ። ጳውሎስም ሐዋርያነትን ከጴጥሮስ አልተማረም። በኢየሩሳሌም ቤተክርስቲያን መሪ ከነበረው ከጌታ ወንድም ከያዕቆብ በስተቀር ሌሎች ሐዋርያትን አላገኘም። ስለዚህ ሐሰተኛ መምህራኑ የሚያስወሩበት ነገር ፈጽሞ ውሸት ነበር። ለዚህ ነው በቁጥር 20 ላይ "ስለምጽፍላችሁ ነገር እነሆ በእግዚአብሔር ፊት ሐሰት አልናገርም" የሚለው።

ጳውሎስ ሌሎች ሐዋርያት የሐዋርያነትን ሥልጣን እንዳልሰጡት ለገላትያ አማኞች የሚናገረው "በእግዚአብሔር ፊት" ነው። በእግዚአብሔር ፊት መናገርና በሰው ፊት መናገር ልዩነት አለው። ሰው ምን ጊዜም ሁሉን በሚያውቀው በእግዚአብሔር ፊት ሲናገር መዋሸት አይችልም (2ቆሮ 2፥17)።

ጳውሎስ በኢየሩሳሌም የቆየው ለዐሥራ አምስት ቀን ብቻ ነበር። በዚህን ጊዜ በይሁዳ ዙሪያ ባሉ አካባቢዎች ወንጌልን አልሰበከም። ነገር ግን ያንን እካባቢ ትቶ ከአይሁድ ወገን ውጭ ለሆኑት ወንጌልን ለመሰበክ ወደ ሶርያና ኪልቅያ ሄደ። በዚያም ወንጌልን ሰበከ (በሐዋ 21፥39፤23፤31፤15፤23)። በፊት አላዳጅና ከፋ ሰው እንደ ነበረ ስምተው የነበሩት በይሁዳ ይኖሩ የነበሩ ክርስቲያኖችም ጳውሎስ በሶርያና በኪልቅያ የሰበከውን ወንጌል በሰሙ ጊዜ ስለ እርሱ እግዚአብሔርን አመሰገኑ። "በክርስቶስ ያሉት የይሁዳ አብያተ

ክርስቲያኖችም ፊቱን አይተው አያውቁም ነበር" እነርሱ ግን ቀድሞ እኛን ያሳድድ የነበረ ሰው ከዚህ በፊት ሊያጠፋው ይፈልግ የነበረውን እምነት አሁን እየሰበከ ነው የሚለውን ወሬ ብቻ ስምተው ነበር። በእኔም ምክንያት እግዚአብሔርን አመሰግኑ" (ገላ 22-24)። በክርስቶስ የተለወጠ ሕይወት ሌሎች እግዚአብሔርን እንዲያመስግኑ ምክንያት ይሆንላቸዋል። የጳውሎስን የቀድሞ ሕይወት የተለማመደውን ለውጥና ከሌሎች ሰዎች ጋር የነበረውን ግንኙነት በትክክል ያወቀ ሰው ከሌሎች ተምሮት ነው ሊለው አይችልም። የወንጌሉን መልእክት በርግጥ የተቀበለው ከኢየሱስ ክርስቶስ በተሰጠው መግለጥ ነው። ይህ የሚያጠራጥር አይደለም። ስለዚህ የእግዚአብሔር አውነት እንጂ የሰው ፍልስፍና ያልሆነውን ወንጌል እንዴት እንደምንጠቀምበት መጠንቀቅ አለብን።

3. በሐዋርያት ተቀባይነት ማግኘቱ (ገላ 2፥1-10)

ጳውሎስ ከደማስቆ ወደ ኢየሩሳሌም በመምጣት በጴጥሮስ ዘንድ ዐሥራ አምስት ቀን ከተቀመጠና ወደ ሶርያና ኪልቅያ ሄዶ ወንጌል ከሰበከ በኋላ ድጋሚ ወደ ኢየሩሳሌም የተመለሰው ከዐሥራ አራት ዓመት በኋላ ነው። በምዕራፍ 2፥1 ላይ "ከዐሥራ አራት ዓመት በኋላ" የሚለው ሐረግ በአብዛኛዎቹ የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት ዘንድ ሁለት ዕይታ አለው። ይኸውም አንዳንዶቹ ሊቃውንት ጳውሎስ በዚህ ቁጥር ላይ "ዐሥራ አራት ዓመት" የሚለው ጴጥሮስን ለመጠየቅ ለመጀመሪያ ጊዜ ከሄደ በኋላ ወንጌልን ለአሕዛብ ዐሥራ አራት ዓመት ሲሰበክ ቆይቶ ለሁለተኛ ጊዜ እስከ መጣበት ጊዜ ያለውን የሚያሳይ ነው ሲሉ፤ ሌሎች ደግሞ "ዐሥራ አራት ዓመት" የሚለው ምናልባት ጳውሎስ ከተለወጠበት ጊዜ ጀምሮ ያሉትን ዓመታት ለማሳየት ጥቅም ላይ የዋለ ሐረግ ነው ይላሉ።³⁸

ጳውሎስ ከእነዚህ ዓመታት በኋላ ወደ ኢየሩሳሌም ሲመለስ የመጣው ከቲቶና ከበርናባስ ጋር ነበር። እነዚህ ሁለት ሰዎች የጳውሎስ የወንጌል አጋሮች ነበሩ። ስለ እነዚህ ሰዎች ማንነት መጠነኛ ግንዛቤ እንድናገኝ አንዳንድ ነጥቦችን አንሥተን እንመልከት። በርናባስ በጳውሎስ

³⁸ ለርሚያስ ገዛዝኝ (ቁስ) ያልታተመ የገላትያ መልእክት ጥናት

በመጀመሪያ የወንጌል ተልዕኮ ላይ የቅርብ አጋሩ ነበር (ሐዋ 9፡27-11፡22-26፤ 13፡1-2)። ስለዚህ ሰው ለመጀመሪያ ጊዜ የተጠቀሰው (በሐዋ 4፡36-37) ባለው ክፍል ነው። በርናባስ በቆጵሮስ የተወሰደና የሴፍ ተብሎ ይጠራ የነበረ ሰው ነው። በቀደምት አገላለጽም ሌዋዊ ነበር፤ በኋላ ግን በኢየሩሳሌም በክርስቶስ በማመን የክርስትና እምነትን ተቀበለ። በሕይወቱም የተሰወጠ ሰው ስለነበር እንደ ሌዋዊነቱ በዘመኑ ቅድስት ምድር በምትባለው በእስራኤል አገር በውርስ የሚያገኘው መሬት ባይኖረውም በቆጵሮስ የሚገኘውን ርስቱን ሽጦ በሐዋርያት እግር ሥር አኖረ። ምክንያቱም በቆጵሮስ ይኖሩ የነበሩ አይሁዶች ይህ ሥርዓት አይመለከታቸውም ነበር። ይህ ሰው ከሚታይበት መልካም ባሕርይ የተነሣ በኋላ ሐዋርያት የሴፍ የሚሰውን ስም ትተው በርናባስ አሉት፤ ትርጓሜውም የመጽናናት ልጅ ማለት ነው።

በቀደምት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በርናባስ ዋነኛ ሰው ነበረ። በተለይም ክርስትናን ወደ አይሁድና አሕዛብ በመውሰድ ረገድ በቤተክርስቲያንና በእነዚህ ሁለት ማኅበራት መካከል እንደ ድልድይ ያገለገለ ሰው ነበረ (ሐዋ 9፡27-11፡22-30፤ 13፡1-14፡28፤ 15፡2-4፤ 12፤ 136-40)። ከዚህ በተጨማሪ ብዙዎች ላውሎስ ወደ ክርስትና ከመጣ በኋላ በተጠራጠሩት ጊዜ የላውሎስ ሰው ሆኖ እንደ ሆነ የመሰከረ ሰው ነበር። ወደ ሶርያ አንጻሪያ ለወንጌል ተልዕኮ በሄደ ጊዜ ይዞት ሄደል። ይህ ሰው ላውሎስ ወደ ጌታ ከመጣ በኋላ ብዙ የረዳውና አብሮት የነበረ ሰው ነው።

ላውሎስ ከዐሥራ አራት ዓመት በኋላ ወደ ኢየሩሳሌም ሲመጣ ከበርናባስ ጋር ይዞት የሄደው ሁለተኛ ሰው ቲቶ ነበር። ቲቶ በሶርያ አንጻሪያ በላውሎስ ስብከት ጌታን የተቀበለና በኋላም በቤተክርስቲያን እረኛ የሆነ ሰው ነበር። በዚህ በገላትያ መልእክት ላይ መጠቀሱ ምናልባት የገላትያ አማኞች በስም ስለሚያውቁት ሊሆን ይችላል የሚል ግምት አለ። በቁጥር 1 ላይ "ቲቶን ደግሞ ይገኝ" የሚሰው አባባል ስቲቶ ወደ ኢየሩሳሌም መምጣት የመነሣት ምክንያቱ ላውሎስ እንደሆነ ይጠቁመናል። በክፍሉ ላውሎስ ቲቶን ወደ ኢየሩሳሌም ለምን ይዞት እንደመጣ የተጠቀሰ ነገር ባይኖርም የቤተ ክርስቲያን አዳሽ ከሆኑት አንዱ ግን እንዲህ ይላል "ላውሎስ

የክርስትናው ነፃነት ከአሕዛብ ጋር አሕዛብ ከአይሁድም ጋር አይሁድ ሊያደርገው እንደሚችል ለማሳየትና ምንም እንኳን መገረዝ ቢፈቀድም ግዴታ እንዳልሆነ ለማስተማር ሆነ ብሎ ያደረገው ነው ይላል።"³⁹

ከዚህም ሐሣብ በመነሣት ይህ በገላትያ ምዕራፍ 2፡1-10 ያለው ክፍል ላውሎስ በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን የነበሩትን ሽማግሌዎች እምነታቸውን የፈተነበት ነው ማለት እንችላለን። በዘመኑ የአሕዛብና የአይሁድ መቀላቀል በኢየሩሳሌም ቤተክርስቲያን የነበሩ ሽማግሌዎች የእምነታቸውን ሁሉን አቀፍነት የሚፈትን ነበረ። የዚህ ምክንያቱ እውነተኛው ክርስትና አይሁድና አሕዛብን በእኩል ዐይነት ደረጃ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ባለው እምነት በጸጋ በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነትን አስጥቷል የሚል ስለሆነ ነው።

ላውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም የሄደበት ዓላማ በግልጽ በሐዋ 15፡1-2 ባለው ክፍል ላይ ተቀምጧል። ሐዋርያው በነበረበት ዘመን ከአይሁድ እምነት ወደ ክርስትና እምነት በመጡ አይሁዳውያን ክርስቲያኖችና ወደ ክርስትና እምነት በመጡ አሕዛብ ክርስቲያኖች መካከል ከፍተኛ ያለ መግባባት ተፈጥሮ ነበር። የአስመግባባቱ ምክንያት ከአይሁድ ወገን የሆኑት ክርስቲያኖች ከአሕዛብ ወገን የመጡትን ክርስቲያኖች የግድ የሙሴን ሕግ መፈጸም አስባቸው የሚል ሐሳብ ስለ ነበራቸው ነው። ላውሎስ ግን ይህን አመለካከት ፈት ስፈት ተቃውሟል። የእርሱ የክርክር ሐሳብ ከአሕዛብ ወገን የመጡ ክርስቲያኖች ፈጽሞ የሙሴን ሕግ መፈጸም የለባቸውም የሚል ነበር። ስለዚህ ከኢየሩሳሌም ወደ ገላትያ የሄዱት የአይሁድ ክርስቲያኖች በገላትያ ይገኙ የነበሩ ክርስትያኖችን ለመዳን የሙሴን ሕግ መፈጸም እንዳስባቸው ማስተማር ስለ ጀመሩ ይህን የተሳሳተ ትምህርት ለመቃወም ወደ ኢየሩሳሌም ቲቶንና በርናባስን ይዞ ሄደ።

ላውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም የሄደው ከተገለጠለት ራእይ የተነሣ ነበር (ገላ 2፡2)። ይህ ራእይ ላውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም መሄድ እንዳለበት መንፈስ ቅዱስ የገለጠለት ነው። ይህ ሰው በአገልግሎቱ ከሚታይ

³⁹ ግርጌን ሉተር

አንድ ልዩ ባሕርይ መንፈስ ቅዱስ በሚገልጥለት ልዩ ራእይ በኩል ታዞ መሄዱ ነበር (ሐዋ 16፥6-10፤ 22፥17-18፤ 27፥23-26)። ጳውሎስ የአገልግሎት ሹመቱ በቀጥታ ከጌታ እንደ ሆነ ሁሉ ወደ ኢየሩሳሌምም ሲመጣ በቀጥታ ከጌታ ራእይ (መገለጥ) አግኝቶ ነበር።

ሐዋርያው ወደ ኢየሩሳሌም ከመጣ በኋላ በእነዚያ ክርስቲያን ማኅበራት ዘንድ የዋና ለሚባሉት ምናልባት በከንቱ ሮሙ አንደኛ ሆነ በመሥጋት በአሕዛብ መካከል ሰለሚሰብከው ወንጌል በግላቸው ነገራቸው። ይሁን እንጂ ወደ ኢየሩሳሌም የሄደበት ዋና ምክንያት ከጌታ ዘንድ በግሉ ለሰ ተቀበለው የወንጌል መልእክት ትክክለኝነት ማረጋገጫ ለማግኘት አይደለም። እርሱ ከዐሥራ አራት ዓመት በኋላ ወደ ኢየሩሳሌም የመጣው ይሰብከው የነበረው ወንጌል እውነተኛ ወንጌል መሆኑንና ያለ መሆኑን በኢየሩሳሌም ከነበሩ ሐዋርያት ማረጋገጫ ፈልጎ ሳይሆን ከተጠራበት ኢየሩሳሌም እስከ መጣበት ጊዜ በአሕዛብ መካከል ይሰብከው የነበረው ወንጌል አሁንም እየሰበከው እንዳለና ፍሬ ቢለ እንዳልሆነ ሊያረጋግጥላቸው ፈልጎ ነው።⁴⁰

ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ሽማግሌዎች ይዞት የሄደው ለአሕዛብ የሰበከውን ወንጌል ብቻ ሳይሆን ቀደም ብለን እንደ ተመለከትነው ቲቶን ጭምር ነበር። ነገር ግን በኢየሩሳሌም የነበሩት ሐዋርያት ከአሕዛብ ወገን የነበረውን ቲቶን ይገረዝ ዘንድ ግድ አላሉትም ነበር (ገላ 2፥3)። ይህ በኢየሩሳሌም የነበሩ ሐዋርያት በአሕዛብ የድነት ጉዳይ ላይ የነበራቸው አቋም ከጳውሎስ ጋር አንድ ዐይነት መሆኑን ያመለክታል። በክርስቶስ ኢየሱስ ኃጢአተኞችን ለማፅደቅ የተገለጠው ጸጋ ሁሉን አቀፍ በመሆኑ እግዚአብሔር አምላክ እይሁድን ስለ መገረዛቸው የሚያጸድቅ አህዛብን ደግሞ ስላለመገረዛቸው የሚኩንን አምላክ አይደለም (ሮሜ 3፥31-32)። ከዚህ የተነሣ ጳውሎስ የሰበከው ወንጌል በኢየሩሳሌም የነበሩ ሐዋርያት ከሰበኩት ወንጌል ጋር የሚቃረን አልነበረም። ለሰዚህም በኢየሩሳሌም የነበሩት ሐዋርያት ሙሉ በሙሉ ተቀብለውታል። የሐዋርያነት

⁴⁰ R. Alan Cole Tyndal New Testament Commentaries Revised Edition Galatians pp 107-109.

ሥልጣንንም በተመለከተ በእነርሱና በእርሱ ሐዋርያት ሥልጣን መካከል ምንም ልዩነት የለም። በጴጥሮስና በጳውሎስ መካከል ያለው ልዩነት የአገልግሎት አቅጣጫ እንጂ የመልእክትና የሥልጣን ልዩነት አልነበረም (ገላ 2፥7-8)።

በኢየሩሳሌም ጳውሎስ ያገኛቸው ሐዋርያት ከአሕዛብ ወገን አብሮት የነበረውን ቲቶን ይገረዝ ዘንድ ግድ አላሉትም። ነገር ግን ከአሕዛብ ወገን የሆኑ ክርስቲያኖች መገረዝና የሙሴን ሕግ መጠበቅ አለባቸው ብለው የሚያምኑና የሚያስተምሩ ሐሰተኞች ቲቶ ይገረዝ ዘንድ ፍላጎት ነበራቸው። ነገር ግን እነ ጳውሎስ ከወንጌል እውነትና ነፃነት ፈቀቅ በማለት ቲቶም ሆነ አሕዛብ መገረዝ አለባቸው በሚለው ሐሳብ በመስማማት ለአንድ አፍታ እንኳን ሰቀው አልተገዙም ነበር (ገላ 2፥4-5)።

በዚህ ክፍል ላይ የምንመለከተው እጅግ ጠንካራ የሆነ የእነ ጳውሎስን አቋም ነው። ምንም እንኳን አሕዛብ ጽድቅ ለማግኘት በክርስቶስ ላይ የሙሴን ሕግ መጠበቅ አለባቸው የሚሉት እይሁዳውያን ክርስቲያኖች ቢሆኑም ጳውሎስ ክርስቲያን በመሆናቸው ብቻ ሳይተዋቸው "ሐሰተኛ ወንድሞች" ይላቸዋል። የእነዚህ ሐሰተኛ መምህራን ዋና ዓላማ አሕዛብን የሙሴን ሕግ በመጠበቅ የሚገኘውን ጽድቅ በመፈለግ የሕግ ባሪያ ለማድረግ (በክርስቶስ ያላቸውን ነፃነት ለመሰለል) ሲባል ሲሆን ይህንንም ያደርጉ የነበሩት ወደ ማኅበር ሾልከው በመግባት ነበር።

እነዚህ ሐሰተኛ መምህራን ይሉ የነበረው አሕዛብ ጽድቅን ያገኙ ዘንድ በክርስቶስ ላይ የሙሴን ሕግ (የግዝረትን ሥርዐት) መጠበቅ አለባቸው የሚል ነበር። ዛሬም ቢሆን እግዚአብሔር በክርስቶስ በጸጋ የሰጠውን አንድ ነገር በማሟላት ለማግኘት መሞከር ወደ እግዚአብሔር የጸጋ አሠራር ሳይሆን ወደ ሕግ መመለስ ይሆናል። በምድር አንድን ነገር በማሟላት ወደ ሰማይ የይገባኛል ጥያቄ ማንሣት አይቻልም። እግዚአብሔር በጸጋ የሰጠውንና የሚሰጠንን ነገር ቅድመ ሁኔታዎች ከሆኑ ለታችኛው አሰተኛ ትምህርቶች ክርስቶስ በደሙ በሕዝቡ መካከል ያቆማቸው ምስጋካች መጠበቅ አለባቸው። ምስጋካች የጸጋው ወንጌል ነይልና እውነት

መፍለቂያዎች እንጂ ሕዝቡን ለእውነት እንዳይታዘዙ ወደ ሐሰተኛ ትምህርትና የአለማተኝነት ሥራዎች መምሪያ አይደሉም (ገላ 3+1)። በቅድስና ስም በራስ ጥረት እግዚአብሔር በጸጋው የሰጠውን ነገር ታገኛላችሁ ብሎ ማለትማር፤ ዛሬም እንደ ጥንቱ ሐሰተኛነት ነው። ይህን ነገር ለመግታት ለአፍታም ለቆ መግዛት አያስፈልግም።

ድነት ለማግኘት ሰው በክርስቶስ ላይ የሙሴን ሕግ መፈጸም አለበት ብለው የሚያስተምሩትን ሰዎች ጳውሎስ "ሐሰተኛ ወንድሞች" ብሎ እንደ ጠራቸው ተመልክተናል። እነዚህ ሰዎች ወደ ገላትያ አብያተ-ክርስቲያናት እንዴት እንደገቡ ሲናገር "ሾልከው" ይላል። ይህ "ሾልከው" የሚለው ቃል በዋና በር መግባትን የማያመላክት አሉታዊ እንቅስቃሴንና ድርጊትን የያዘ ቃል ነው። ወንጌል ከአሕዛብ ወገን ለሆኑት ለገላትያ አማኞች ከሙሴ ሕግና ሥርዐት ከዓለም ርኩስት ከሰይጣን እለራትና ከዘላለም ፍርድ ነፃነትን ይዘላቸው የመጣ የእግዚአብሔር ኅይል ነው። የእነዚህ ሐሰተኛ መምህራን ዋና ዓላማ ግን እነዚህ ወገኖች በወንጌል አማካይነት በክርስቶስ ያገኙትን ነፃነት በመግፈፍ ባሪያዎች እንዲሆኑ ማድረግ ነበር። በክርስቶስ ከማመን በሕግ ለመጽደቅና ለመቀደስ መሞከር የሰውን ነፍስ የሚመራት ወደ ባርነትና የዘላለም ሞት ነው።

3.1. የወንጌልን እውነት መጠበቅ (ገላ 2+5)

በዚህ ቁጥር ላይ "የወንጌል እውነት" የተባለው ምንድን ነው? ምላሹ በዐውደ ምንባቡ የሚገኝ ሲሆን በክፍሉ የወንጌል እውነት የተባለው ሰው በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ ኢየሱስ በማመን ይጸድቃል የሚለው እውነት ነው (ገላ 2+15-16)። ሐሰተኛ መምህራኑ የሚሉት ግን አንድ የአሕዛብ ወገን እንዲጸድቅ አስቀድሞ ጥሩ አይሁዳዊ መሆን (የሕግ ሥራ መጠበቅ) አለበት የሚል ነበር።⁴¹ ይህ ትምህርታቸው ንፁሁን የጸጋ ወንጌል እውነት የሚበርዝ የሚያጣምምና የሰውን ሕይወት ወደ ሕግ ባርነት የሚመራ በመሆኑ ጳውሎስና ባልደረቦቹ ኅጢአተኛ በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ በማመን ብቻ ይጸድቃል የሚለው የወንጌል እውነት በገላትያ አማኞች

ሕይወት ጸንቶ እንዲኖር ለአንድ አፍታ እንኳን አልተገዙላቸውም ነበር። ይኸውም የወንጌል እውነት በእነርሱ ዘንድ ጸንቶ እንዲኖር ነበር። ጳውሎስ ኢየሱስ ክርስቶስን ማእከል ከሚያደርገው ከእግዚአብሔር የጸጋ ወንጌል የተለየ ወንጌል የሚሰብከውን ማንኛውም ፍጡር የተረገመ እንዲሆን አውጆአል (ገላ 1+6-7)። ወንጌልን ማጣመም እንደ ተራ ነገር መታየት የለበትም።

ያስተማርነው የእግዚአብሔር ቃል እውነት ባገለገልናቸው ሰዎች ሕይወት ፀንቶ የሚኖረው በእኛ በሚያዩት የሕይወት ምሳሌነት ነው። እንደ ጥንቱ በዘመናችንም ብዙ የሐሰት ትምህርቶችና ልምዶች እሉ። የዚህ ዘመን አገልጋዮችም የወንጌል እውነት ይጠበቅ ዘንድ ጽኑ አቋም መውሰድ ይጠበቅብናል። ዐቃቤ እምነታዊ አገልግሎትም እንደ ጦር ከሚፈራ ሊጠበቅ፤ ሊበረታታና ሊደገፍ ይገባል።

3.2. የሐዋርያዊ ሥልጣን እኩልነት (ገላ 2+6)

ሐዋርያው በቁጥር 6 ላይ "አለቆች የሚመስሉ" የሚለውን አባባሉን በዚህ ምዕራፍ ውስጥ በቁጥር 2 ላይ "ዋናች ግን መሰለው ለሚታዩ" በማለት ሲገልጸው በቁጥር 9 ላይ ደግሞ "አዕማድ መሰለው ለሚታዩ" በማለት ገልጸታል። ጳውሎስ ዋናች አለቆችና አዕማድ መሰለው የሚታዩ እያለ የሚጠራቸው ያዕቆብ፤ ዮሐንስና ጴጥሮስን ነው። ምክንያቱም በዘመኑ የኢየሩሳሌምን ቤተክርስቲያንን ይመሩ ስለ ነበር በማኅበረ ምእመናኑ ዘንድ እንደ አዕማድ መሰለው ይታዩ ነበር። ይሁን እንጂ ጴጥሮስ፤ ዮሐንስና ያዕቆብ በምዕመኑ ዘንድ እንደ አለቆች ዋናችና አዕማዶች መታየታቸው የእርሱን ከእነርሱ ጋር በሐዋርያዊ ሥልጣን ማነስ አያሳይም።⁴² ሐሰተኛ መምህራኑ ጳውሎስ ሐዋርያዊ ሥልጣን የለውም እያሉ ቢያወሩበትም እግዚአብሔር ግን አያጻላም። ጳውሎስ ከእነርሱ ጋር እኩል የሆነ የሐዋርያነት ሥልጣን አለው። ስለዚህ ወደ ኢየሩሳሌም በሄደ ጊዜ ካጌታ በተቀበለው መልእክቱ ላይ አንዳች ነገር አልጨመሩለትም ነበር። ጳውሎስ የተሰጠውን ሥልጣን ተቀብለዋል። ከአሕዛብ ወገን የመጡ ክርስቲያኖችም የአይሁድን ሕግ የግድ መጠበቅ አለባቸው አላሉም።

⁴¹ ዝኒ ከግሁ

⁴² ዝኒ ከግሁ

እዚህ ላይ አንድ ልብ ሊባል የሚገባው ነገር አለ። ይኸውም፡ ዳውሎስ በዚህ ቁጥር ላይ "አለቆች የሚመሰሉት ግን በፊት ግን እንደ ነበሩ አይገደኝም" ሲል እንደ ሌሎቹ ሐዋርያት እርሱም ሐዋርያ እንደ ሆነና የእነርሱን ውሳኔ ለመከተል ግዴታ እንደ ሌለበት ለማሳየት የተናገረው እንጂ እንደማያከብራቸው ለማሳየት የተናገረው አይደለም። ልክ እንዲሁ እኛም እግዚአብሔር በቤተክርስቲያን በመሪነት ሥፍራ ያስቀመጣቸውን የመሪዎችንን ሥልጣን ልናከብር ይገባናል። በመቀጠል ዳውሎስ ዋናች የተባሉት ጴጥሮስ፣ ያዕቆብና ዮሐንስ እርሱ ለአሕዛብ ስለሚሰብከው ወንጌል የነበራቸውን አቋም ሲናገር እንዲህ ይላል " ... ተመልሰው ግን ጴጥሮስ ለተገረዙት የሆነው ወንጌል አደራ እንደ ተሰጠው እንዲሁ ለእኔ ላልተገረዙት የሆነው ወንጌል አደራ እንደተሰጠኝ አይደለም ... " (ገላ 7-8)።

ጴጥሮስና ሌሎቹ የኢየሩሳሌም ቤተክርስቲያን መሪዎች ለወንጌል ሥራ አደራ እንደ ተሰጣቸው ዳውሎስም እንዲሁ ለወንጌል ሥራ አደራ ተሰጥቶታል። በኢየሩሳሌም የነበሩ ሐዋርያት የገዛ ወገናቸው ሰሆኑት ለአይሁዶች ወንጌልን እንደሰበኩት ሐዋርያው ዳውሎስም እንዲሁ ለአሕዛብ ያንኑ ወንጌል ይሰብክ ዘንድ ከጌታ ሥልጣን ተሰጥቶታል። ስለዚህ እግዚአብሔር በሌሎቹ ሐዋርያት እንደ ሠራ በዳውሎስም ይሠራ ነበር። ሁለቱም የሰበኩት ወንጌል አንድ እንጂ የተለያዩ ወንጌል አልነበረም። ምንም እንኳን ዳውሎስ ሐዋርያ የሆነው ከእነ ዮሐንስና ጴጥሮስ በኋላ ቢሆንም እርሱ የሚሰብከው ወንጌል ሰዐሥራ ሁለቱ ከተሰጠው ወንጌል የተለየ አልነበረም። ለዚህም ነው ቀድሞ ዋናች የተባሉት ከእርሱ በፊት ሐዋርያ መሆናቸው ለወንጌል እውነት ምንም የሚጨምረው ነገር ስለሌለ "በፊት ግን እንደነበሩ አይገደኝም" የሚሰው።

ዳውሎስ በቁጥር 7 ላይ "ለተገረዙትና ላልተገረዙት" ሲል ሁለት ዐይነት አድማጭ መኖሩን እንጂ ሁለት ዐይነት ወንጌል መኖሩን አያሳይም። የወንጌል እውነት ትናንት፣ ዛሬና ነገም አንድ ነው። በፊት ለእነ ጴጥሮስ የተሰጠው እውነት በኋላም ለዳውሎስ ተሰጥቶታል። ሐዋርያ የሆኑበት ጊዜና የአገልግሎታቸው አቅጣጫም ይለያይ እንጂ የተሰጣቸው የወንጌል እውነት ግን የተለያዩ አልነበረም። ስለዚህም

በኢየሩሳሌም ይገኙ የነበሩት የቤተክርስቲያን መሪዎች የዳውሎስንና የበርናባስን አገልግሎት ተቀብለው ቀኝ እጃቸውን ሰጧቸው።

በጥንት ዘመን ይኖሩ በነበሩ ሰዎች ዘንድ፣ ቀኝ እጅ ማንሳት (መስጠት) የወዳጅነትና የሐሳብ ስምምነት ማጽደቂያ ምልክት እንደ ሆነ ተደርጎ ይቆጠር ነበር። ቀኝ እጅ በማንሳት አንድ ሰው ከሌላው ሰው ጋር የሐሳብ ስምምነት እንዳለው እንዲሁ ዋናች የተባሉት በዳውሎስ የሐዋርያነት ጸጋና ሥልጣን በተጨማሪም እነርሱ ለአይሁድ ዳውሎስ ደግሞ ለአሕዛብ ወንጌልን እንዲሰብክ ተስማምተው ነበር። ነገር ግን ዳውሎስ ይህን የወንጌል ስብከት ሥራ ሲፈጽም በኢየሩሳሌም የነበሩ ክርስቲያኖች በድርቅና በኑሮ ችግር ውስጥ ስለ ነበሩ ድሆችን እንዲያሰብ ለምነውት ነበር (ገላ 2+10)። ዳውሎስም ይህን ንግፊት ተቀብሎ በኢየሩሳሌም ለነበሩ ችግረኞች ከአሕዛብ ወገን ከነበሩት ክርስቲያኖች ገንዘብን እንዳሰባሰበ በሌሎች የአዲስ ኪዳን መጽሐፍቶች ውስጥ ተጠቅሷል (የሐዋ 11+29-30፣ 24+17፣ 1ሮሜ 15+25-29፣ 12 ቆሮ 8+9)። ችግረኞችን መርዳት ከወንጌል አገልግሎታችን ጉን ልንተጋበት የሚገባ ተግባር ነው። ሁለንተናዊ አገልግሎት የሰውን ሙሉ ፍላጎት የመድረሻ መንገድ በመሆኑ ለወንጌል ሥርጭት ረጂ መሣሪያ ነው።

3.3. የዳውሎስ ጴጥሮስን መቃወም (ገላ 2+11-14)

በዚህ ክፍል በዳውሎስና በጴጥሮስ መካከል ስለ ተነሳው አሰመ ግባባት እናነባለን። በሁለቱ መካከል የተፈጠረው አሰመግባባት በክርስትና አስተምህሮ ጉዳይ አልነበረም። ችግሩ ጴጥሮስ ይከተለው የነበረውን የእውነት መንገድ ለቆጣ በወቅቱ ግዝረትን ከሚደግፉ ወገኖች የሚሰነዘረውን ተቃውሞ ለማርገብ በማሰብ በሕሳባቸው በመስማማቱ ነበር። ከኢየሩሳሌም የመጡ አንዳንድ ሰዎች በቀድሞ ባሕልና ሃይማኖታዊ ሥርዐታቸው ላይ በመመ ሥረት፣ አይሁዳዊ በአሕዛብ እንዳይረከስ አብሮ ስምግብ መቀመጥ የለበትም የሚል እምነትና አመለካከት ነበራቸው። ጴጥሮስ እነዚህን ሰዎች በመፍራት በአንጻዚያ ይኖሩ ከነበሩ አሕዛብ ክርስቲያኖች ጋር ለምግብ አብሮ መቀመጥን ተወ። በዚህን ጊዜ ዳውሎስ ጴጥሮስን ገሠጸው።

መጽሐፍ ቅዱስ ሐዋርያትን ያለ ስህተት አይመለከታቸውም።⁴³ ትምህርታቸው ስህተት አልባ ቢሆንም እነርሱ ግን ያለ ስህተት አልነበሩም። በእዚህ ክፍል ላይ የምንመለከተው መልካም አርአያነት (ምሳሌነት) የጉደለውን የጴጥሮስን ተግባር ነው። ስለዚህ ጳውሎስ ጴጥሮስ ወደ እንጾኪያ በመጣ ጊዜ በግልጽ ሰፋ ስለ ነበር ፊት ለፊት ተቃወመው።

እዚህ ላይ አንድ መሠረታዊ ነጥብ እናነሳለን። ይኸውም ጳውሎስ ይህን ነገር ሲያደርግ በጴጥሮስና በእርሱ መካከል ሥር የሰደደ መሠረታዊ ችግር አለመኖሩን ነው። በመካከላቸው ኅብረት ነበረ (ገላ 2፡9)። ጴጥሮስም ጳውሎስን ይቀበለው እንደ ነበር ስለ እርሱ በመልእክቱ ከጻፈው መልካም ምስክርነት መረዳት ይቻላል (2ኛ 3፡15-16)። ነገር ግን "ስለ ጥፋቱ ይፈረድበት ይገባ ነበርና ፊት ለፊት ገሠጸው"።

ጥያቄው ዛሬ እኛም አንድን የወንጌል እውነት ተቀብለን ከጴጥሮስ ያልተናነሰ ስህተት የሚፈጽሙትን እንዴት እያስተናገድናቸው እንገኛለን? የሚለው ነው። እኛ መካከል እኮ! ከንጹሁ ጸጋ ወንጌል የራቀጥ ሰዎችን (ምእመናንን) ተረት ተረት የሆነ ነገር በመናገር እያዘናኑ ወደ ሕግ ሥራ የሚመልሱ በሰብከታቸው ወይም በትምህርታቸው ክርስቲያናዊ ሥነ-ምግባር የጎደላቸውና የእግዚአብሔርን ሕዝብ የሚያስቱ ልምምዶች የሚያስተላልፉ ሐሰተኛ ሰባኪዎችና አስተማሪዎች አሉ። ቤተክርስቲያንም ከእውነት ይልቅ በይሉኝታ ተሸብባ ዝም ያለች ይመስላል። ከጳውሎስ አገልግሎትና ሕይወት እንደምንማረው ምን ጊዜም በጥፋቶች ላይ በግልጽነትና በፍቅር መተራረም የእውነተኛ አገልጋይነት ባሕርይ እንደ ሆነ ነው። አገልግሎት ሹመትና በታዋቂነት ከፍተኛ ደረጃ የደረሱ አገልጋዮች ስህተት በሚፈጥሩበት ነገር ዛሬም እንደ ጴጥሮስ መገሠጽ አለባቸው። ተግማዥ ጸጋቸውን እንዳያስጥልና እነርሱን እንዳያጠፋ የእርምት እርምጃችን ፍቅርን ማዕከል ማድረግ አለበት።

⁴³ የደሉ መካንን (ቲስ) የገላትያ መልእክት ትርጉሚ ለዲስ አበባ መስከረም 1991 ዓ.ም.

ጴጥሮስ በስህተት ውስጥ የወደቀው ሰውን በመፍራት ነበር። የስህተቱም እደገኛነት የአይሁድን ሥርዐት መጠበቅ ለድነት ያስፈልጋል የሚለውን የወግ አጥባቂዎች የተሳሳተ ትምህርት ላያውቀው እንዲደግፍ አድርጎታል። ይህ ሰው ለአይሁዳዊ ከአሕዛብ ጋር መብላት ኅጢአት ነው ብሎ አያምንም። ነገር ግን የሙሴን ሥርዐት የሚከተሉትን እንዳንድ አይሁዳዊ ክርስቲያኖችን ፈርቶ በስህተት ውስጥ ወደቀ (ገላ 2፡12)። ጳውሎስ ይህን የጴጥሮስ ተግባር "ግብዝነት" ይለዋል። ግብዝነት ማለት ያልሆኑትን መሆን ማለት ሲሆን ለእውነተኛ ክርስትና ሕይወት ጠንቅ ነው።

ጴጥሮስ ከአሕዛብ ወገን ከሆኑ ክርስቲያኖች ጋር ለምግብ አብሮ መቀመጡ ከዐሥርቱ ትዕዛዛት አንዱንም እንዲያፈርስ አላደረገውም። እርሱ ያፈረሰው ነገር የብሉይ ኪዳን የምግብን ሕግ ነው። ምክንያቱም ከአሕዛብ ወገን የሆኑት ክርስቲያኖች በክርስቶስ ከማመናቸው በፊት የትኛውንም የምግብ ዓይነት ይመገቡ ነበር። ነገር ግን በክርስቶስ ካመኑ በኋላ የብሉይ ኪዳን የምግብ ሕግ መጠበቅ እንደሌለባቸው በኢየሩሳሌም ጉባኤ ተወስኗል (ሐዋ 15፡5-20)። ጴጥሮስ ግን ምንም እንኳን አይሁዳዊ ቢሆን የወንጌልን እውነት ስለተረዳ አንዳንድ ሰዎች ከያዕቆብ ዘንድ ከመምጣታቸው በፊት ከአሕዛብ ጋር ይበላ ነበር። ወግ አጥባቂዎቹ በመጡ ጊዜ ግን ከአሕዛብ ራሱን በመለየት ገሸሸ አለ። እንደ ተገለጠለት ራእይ መሠረት ከአሕዛብ ወገን ከሆኑ ክርስቲያኖች ጋር አብሮ መመገብ ግዴታውም መብቱም ነበረ (ሐዋ 10፡9-48)። ነገር ግን ከእውነት ወደ ግብዝነት ሕይወት ፈቀቅ አለ። ይህ ሁኔታ በእርሱ ብቻ የበቃ አልነበረም። በእንጾኪያ ይኖሩ የነበሩ ክርስቲያን አይሁዶችና በርናባስም የተሳቡበት ጉዳይ ነበር (2፡13)።⁴⁴

በዚህ ዘመን የምንኖር ክርስቲያኖችም ከዚህ ክፍል የምንማረው ነገር አለ። ይኸውም በዚያን ዘመን ታላላቅ መሪዎች የነበሩት ጴጥሮስና በርናባስ በስህተት ውስጥ እንደ ወደቁ መሪ የሚባሉ ሊወድቁና ሌሎችንም ወደ ስህተት ይዘው ሲገቡ እንደሚችሉ ነው። መሪዎች የመልካም እንጂ የስህተት ምላሌ መሆን የለባቸውም። ምእመናንም

⁴⁴ ዝኒ ከግሁ

አገልጋዮችን በትምህርታቸውና በመልካም አኗኗራቸው እንጂ በግብዝነታቸው መከተል የለባቸውም። ግብዝነት ክርስቶስ ያወገዘው ለደቀመዝሙርነትም ሕይወት እንቅፋት የሆነ ክፉ የአሮጌው ሰው ማንነት ልምምድ ነው።

አይሁዳዊ እንዳይረከስ ከአረማዊ ጋር በአንድ ላይ በማዕድ መቀመጥ የለበትም የሚለውን የወግ አጥባቂዎች ፍልስፍና በመቀበል ከጴጥሮስ ጋር ወደ ጓላ ያፈገፈጉ ጥቂት አይሁዳዊ ክርስቲያኖች ነበሩ። እነዚህ ከአይሁድ ወገን የሆኑ ክርስቲያኖች እንደ ወንጌል እውነት በቀጥታ ሰላልሄዱ ተገሥጸዋል (ገላ 2፡14)። ዛሬም ቢሆን የወንጌልን እውነት የሚያጣምሙና ሌሎችን ወደ ባርነት የሚወስድ ኑሮና የሕይወት ልምምድ ያላቸው ምእመናንም መገሠጽ አለባቸው። ጳውሎስ የጴጥሮስን ስህተት እንዳየ "በሁሉ ፊት" የገሠጸው ጥፋቱ በሕዝቡ ፊት የተገለጠ ስለ ነበር ነው። በሕዝብ ሁሉ ፊት የተፈጸመ ስህተት በሕዝብ ሁሉ ፊት የእርምት እርምጃ ሊወሰድበት ይገባል። ክፉ ልምምድ የምዕመናን ሕይወት በአሉታዊ መልኩ ያንጸልና።

3.4. ክርስቶስና ሕግ ገላ (2፡15-21)

ይህ ክፍል የገላትያ መልእክት ዋና ሐሳብ የሚገኝበት ክፍል ነው። ሐዋርያው በዚህ ክፍል ውስጥ ያለውን የክርስትና ትምህርት ለመተንተን አስቀድሞ አይሁዳዊ በሆነ አመለካከት "እኛ በፍጥረት /በትውልዳችን/ አይሁድ ነን፤ ኃጢአተኞችም የሆኑ አሕዛብ አይደለንም" ይላል። ሐዋርያው እንዲህ ያለበት ዋና ምክንያት በአይሁዳውያን ዘንድ የአይሁድን ሕግና ሥርዐት የማይከተሉ አረማውያን ሁሉ ኃጢአተኞች እንደ ሆኑ ስለሚቆጠር ነበር። እዚህ ላይ የሐዋርያውን ሐሳብ በጥንቃቄ መረዳት ያሻል። ጳውሎስ "... ኃጢአተኛ የሆኑ አሕዛብ አይደለንም" በማለት ሲናገር አይሁዳዊ በሆነ አመለካከትና አንፃራዊ በሆነ መልኩ ነው። በዚያን ዘመን አይሁዳውያን በዙሪያቸው ያሉ አረማውያን ከሚሰሩት ኃጢአት የነጹ እንደሆኑ ያስቡ ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ በንጽጽር እንዲህ ሲል የአረማውያንን ያህል ኃጢአተኛ አይደለንም ማለቱ እንጂ ፌርሶ ኃጢአት አልሠራንም፤ ኃጢአተኞችም አይደለንም ማለቱ አይደለም።

በዚህ አሣቤ አይሁዳውያን አረማውያንን ኃጢአተኞች ይሏቸው ነበር (ማቴ 26፡45)።

አረማውያንን እንዲህ ሊያስኛቸው የቻለው ከአይሁዳውያን ይልቅ ልቅ የሆነ ሥነ-ምግባር ስለ ነበራቸው ነው (ሮሜ 1፡18-32፤ 3፡9)። ይሁን እንጂ እንደ እውነተኛው የክርስትና አስተምህሮ ሁሉም ሰው ኃጢአተኛ ነው (ሮሜ 3፡12-18፡23)። አይሁዳውያን ሕጉ ስለ ተሰጣቸውና የቃል ኪዳንም ማገበርተኞች መሆናቸው ጻድቅ አያደርጋቸውም (ሮሜ 3፡1-3፤ 9፡5)። በጳውሎስ አስተምህሮ መሠረት አይሁዳውያን እንደ አረማውያን በእምነት በኩል በጸጋ እንጂ በተሰጣቸው ሕግ በኩልም ሆነ የቃል ኪዳን ማገበርተኞች በመሆናቸው አይጸድቁም። ኃጢአተኛ በእግዚአብሔር ፊት መጽደቅ የሚችለው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን በጸጋ ነው። ይህን ከገላ 2፡16 ጀምሮ ካለው ሐሳብ መረዳት ይቻላል።

በገላ 2፡16 መጀመሪያ ላይ ሐዋርያው "ነገር ግን" በማለት ይጀምራል። ይህ መስተጻምር የገባው በቁጥር 15 ላይ የተቀመጠውን ሐሳብ ከቁጥር 16 ጋር ለማንጸጸር ነው። አይሁዳውያን ራሳቸውን ከአረማውያን የተሻሉ አድርገው ይመለከቱ ነበር። በቁጥር 16 ጳውሎስ "ነገር ግን" ብሎ በመናገር ሊያስተላልፈው የፈለገው መልእክት እኛ እንደ አሕዛብ ኃጢአተኞች ያልሆንን የተሰጠንን ሕግ ጠብቀን መጸን ካልቻልን በልቅነትና ኢ-ሥነ ምግባራዊ በሆነ ሕይወት የሚኖሩት አረማውያን እንዴት ለአይሁድ በተሰጠው ሕግ ሊጸድቁ ይችላሉ? የሚል ነው። ስለዚህ ቁጥር 16 እንዲህ ሊነበብ ይችላል "እኛ አይሁዳውያን እንደ አረማውያን ኃጢአተኞች ባንሆንም፤ ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን እንዲጸድቅ እንጂ በሕግ ሥራ እንዳይሆን አምነን ሥጋ የለበሰ ሁሉ በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ እምነት እንጸድቅ ዘንድ በክርስቶስ ኢየሱስ አምነናል"።⁴⁵

በዚህ ክፍል ሐዋርያው ጳውሎስ የሚናገረው ስለ ሰው ነው። ሰው የሚለው መጠሪያ የባሕል፣ የቋንቋ፣ የዘርና የሃይማኖት ልዩነት

⁴⁵ እጽገሉት እኛ

ሳይደረግ ከሰው ተወልዶ በሰውነቱ ለሚታወቅ ማንነት ሁሉ የተሰጠ የወል ስም ነው። በክፍሉ "ሰው" "ሥጋ የለበሰ ሁሉ" የሚሉት ቃላትና ሐረጎች ወደ ጸሓፊው ዋና መልእክት ይመሩናል። ይህም ማንም አይሁዳዊ ይሁን አረማዊ፣ ሃይማኖተኛም ሆነ ሃይማኖት የለሽ በሕግ ሥራ እንደማይጸድቅ ነው። ሌላው ከዚሁ ጋር እያይዘን የምንመለከተው "ሥጋ" "እምነትና ሕግ" የሚሉትን ቃላት ነው። ሐዋርያው በቁጥር 16 "...ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን እንዲጸድቅ እንጂ በሕግ ሥራ ሳይሆን ..." ይላል። ከዚህ ጥቅስ ላይ በመነሣት አንድ ጥያቄ እናነሳለን። ይኸውም በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ማለት ምን ማለት ነው? የሚለውን ነው። በክርስቶስ ኢየሱስ ማመን ማለት በወንጌል እንደ ተገለጠው ለድነታችን የእርሱን አዳኝነት አምኖ መቀበልና በእርሱ ብቻ ማረፍ ማለት ነው። ይህም እምነት በክርስቶስ የምናርፍበትና እግዚአብሔር በክርስቶስ ወዳዘጋጀው ድነት ውስጥ የሚመራን ሲሆን፣ የተገኘውም በእግዚአብሔር የጸጋ ስጦታ አማካኝነት ነው። ሌላው ጳውሎስ ከእምነት ጋር የሚያነሳው ሕግን ነው። ሕግ በባሕርይው ቅዱስ፣ ጽድቅና መልካም ነው (ሮሜ 7፥12)። የተሰጠውም ለሕይወት ነው (ዘሌ 18፥51 ሮሜ 10፥51 ገላ 3፥12)። ነገር ግን ሰው ኅጢአተኛ የሆነ ማንነት ስላለው በሕጉ አማካይነት በሕይወት መኖር አልቻለም። ከዚህም የተነሣ በሕግ ሥራ ጽድቅን ሊያገኝ አልቻለም (ገላ 2፥16)። ሕግ ጽድቅን አለማስገኘቱ ጽድቅ ለማግኘት ተብሎ ያለ መስጠቱን ያሳያል (ገላ 3፥21)።

3.4.1 በእምነት መጽደቅ (2፥16)

በዚህ ቁጥር ሰው በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ ኢየሱስ በማመን ብቻ እንደሚጸድቅ ተገልጧል። በርካታ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች በኢየሱስ ክርስቶስ ያሳመነ ሰው ከእግዚአብሔር መለኮታዊ ፍርድ በታች እንዳለ ያስረዳሉ። በተለይም ዮሐንስ በዚህ ጉዳይ ላይ ልዩ ትኩረት ይሰጣል (ዮሐ 3፥16 36-37 5፥24)። ነገር ግን በክርስቶስ የሚያምኑ ኅጢአተኞችን እግዚአብሔር ከእምነት የተነሣ ጽድቅ ያልነበሩትን ጽድቅ ያደርጋቸዋል፤ ይቅርታ የማይ ገባቸውን

ይቅር ይላቸዋል። ከዚህ በመነሣት በጽድቅ ትምህርት ውስጥ "እምነት" አንድ ቁልፍ ነገር መሆኑን እንረዳለን።

ኅጢአተኛ በእምነት ይጸድቃል። እንዲህ ሰንል ግን እግዚአብሔር እምነቱን ተመልክቶ በእምነት ጽድቅ ይቆጥርለታል ማለታችን ነው። ምክንያቱም ኅጢአተኛን ማጽደቅ የሚችል እግዚአብሔር ብቻ ነው። የሰው ልጅ በኅጢአቱ ያመጸ፣ በክፋቱ እየገፋ በመሄድ ወደ እግዚአብሔር የመመለስ ልብ የሌለውና የምህረቱን አዋጅ እምቢ ብሎ በኅጢአቱ መጽናት የሚፈልግ ነው። ታዲያ እንዲህ ዓይነት ባሕርይ ያለውን ሰው ከራሱ ከእግዚአብሔር በቀር ማጽደቅ የሚችል ማነው? ሰው በኅጢአቱ የበደለው እግዚአብሔርን በመሆኑ የሰውን በደል ይቅር ሊልና በክርስቶስ ያመነን ኅጢአተኛ ሊያጸድቅ የሚችል ራሱ እግዚአብሔር ብቻ ነው (ሮሜ 4፥4-5)። ከሰማይ በታች ትልቁ እውነት እግዚአብሔር በኅጢአተኛ ሰው ውስጥ የሚያየው መልካም ሥራ ሳይኖር፣ በልቡ ባለ ችርነት እንዲያው በጸጋ በእምነት በኩል ኅጢአተኛን በክርስቶስ ደም ያጸድቃል የሚለው ነው። እርሱ በጸጋው የከበረ አምላክ ነው። ከሰማይ ፍርድ ቤት በሚገኘው እንከን የለሽ ጽድቅ ኅጢአተኛን በክርስቶስ እምነት ለዘላለም ጽድቅ አድርጎ ይቀበላል። ከእግዚአብሔር መንገድ ርቆ የሚሄድ ሰው በእምነት በመታዘዝ ከክፋቱ ቢመለስ እርሱ ሊሠራው ባልቻለ መልካም ሥራ እግዚአብሔር በእምነት ያጸድቀዋል።⁴⁶

በገላትያ ይገኙ የነበሩት ምእመናን ከሐሰተኛ አስተማሪዎቹ ትምህርት የተነሣ የእግዚአብሔርን ጸጋ በመጣል በሕግ ሥራ ለመጽደቅ ይፈልጉ ነበር። እንኳን አሕዛብ ሕግ የተሰጣቸው አይሁዳውያን ራሳቸው ኅጢአተኞች በመሆናቸው መጽደቅ የሚችሉት በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ በማመን ነው። ሐዋርያው በዚህ እውነት የግዝረት ሥርዓትን በመፈጸም (የሙሴን ሕግ በመጠበቅ) ጽድቅ ይገኛል የሚለውን የሐሰተኞችን ትምህርት አፍርሏል።

⁴⁶ James Buchanan Not Guilt Grace Publications Trust p 39-40

ጎጢአተኛ በክርስቶስ በማመን ብቻ ይጽድቃል የሚለው የጳውሎስ ትምህርት አይሁዳውያን ክርስቲያኖችን ሥጋት ውስጥ ከቷል። ይህ የሆነበት ምክንያት አይሁዳውያኑ በክርስቶስ ላይ የአይሁድን የሃይማኖት ወግ ባይጨምሩ ጎጢአታቸው የከፋ እንደሆነ በማስባቸው ነው። እነርሱ የሚያስቡት እውነት ከሆነ በክርስቶስ ማመን ወደ ባለ ጎጢአት ይመራል ማለት ነው (2ተ17)። ነገር ግን እውነታው እንዲህ አይደለም። ሰው በክርስቶስ ብቻ በማመን ለመጽደቅ ያለመፈለጉ በእግዚአብሔር ፊት ይልቁን ጎጢአተኛ ያደርገዋል። ጻድቅና ቅዱስ የመሆኛ ብቸኛ መንገድ እምነትን በክርስቶስ በማድረግ የእግዚአብሔርን ጽድቅ መቀበል ነው።

በሕግ ሥራ መመካት እጅግ ጎጢአተኛ ያደርጋል። ጳውሎስ በቁጥር 18 ላይ እንዲህ በማለት ይናገራል "ያፈረሰኩትን መልኬ የምገነባ ከሆነህ ሕግ ተላላፊ መሆኔን አረጋግጣለሁ" ጳውሎስ ያፈረሰውን መልስ የመገንባት ሐሳብ የለውም። ክርስቶስን ከማወቁ በፊት ያስተምር አንደ ነበረው አሁንም ለመጽደቅ ሕግንና ወግን ቢያስተምር አያስፈልግም ብሎ የተወውን ነገር መልስ እንደ ማንሳት ነው። ይህ ደግሞ ጸጋን ዋጋ ማሳጣትና ክርስቶስን የጎጢአት አገልጋይ ማድረጉ ነው። በመሠረቱ ክርስቶስ ያጽድቀኛል ብሎ ሕግንና ወግን መተው ክርስቶስን የጎጢአት አገልጋይ ማድረግ ማለት አይደለም። ይልቁን የእግዚአብሔርን ጽድቅ ትቶ ጎጢአተኛን ለማጽደቅ ብቃት በሌለው ሕግ ለመጽደቅ መፈለግ በእግዚአብሔር ፊት እንደ ሕግ ተላላፊ ያስቆጥራል። ምክንያቱም ሥጋ የለበሰ ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት በሕግ ሥራ መጽደቅ አይችልምና።

3.4.2 ለሕግ ሞተኛል (ገላ 2ተ19)

በክርስቶስ ያመነ ጳጳም ወደ ሕግ ሥራ መመለስ አለበት? መልሱ አጭርና ግልጽ ሲሆን ለሕግ ስለ ሞትን መመለስ የለበትም የሚል ነው። ጳውሎስ በቁጥር 19 ላይ "እኔ ለእግዚአብሔር ሕያው ሆኜ እኖር ዘንድ በሕግ በኩል ለሕግ ሞቼ ነበርኝ"። ለሕግ ባሪያ መሆን የጎጢአት ባሪያ መሆን ማለት ነው። ነገር ግን አንድ ሰው በክርስቶስ አምና በእምነት ጽድቅ ሲቆጠርለት ከሕግና ከጎጢአት ባርነት ወጥቶ በሕግ ለሕግ በክርስቶስ በኩል በመሞት ለእግዚአብሔር ሕያው

ይሆናል። እዚህ ላይ አንድ ጥያቄ አናነሳለን። ይኸውም በሕግ በኩል ለሕግ መሞት ምን ማለት ነው? የሚለውን ነው። ሕግ ጎጢአተኛውን በጎጢአቱ ምክንያት ይከሰዋል፤ ወይም ደግሞ "የጎጢአት ዋጋ ሞት ስለሆነ" (ሮሜ 6ተ23) ሕግ ጎጢአተኛውን በእግዚአብሔር ፍርድ (ቁጣ) ሥር ያደርገዋል። ነገር ግን ክርስቶስ በጎጢአተኛው ምትክ በሕግ ፍርድ ስለ ሞተ ጎጢአተኛውም በወኪሉ በኩል ለሕግ ሞቷል። ከሕግ ባርነት ከክንቱ ኑሮና ርግማን ነፃ ለመውጣት ይህን እውነት በእምነት መቁጠር ያስፈልጋል። "ክርስቶስ በጎጢአተኛው ምትክ ስለ ሞተ እኛም ከክርስቶስ ጋር ለሕግ ሞተናል" (ገላ 2ተ20)።

3.4.3 የክርስትና ሕይወት ምስጢር (ገላ 2ተ20)

ክርስቶስ በእኛ ምትክ ሞቷል። እርሱ በእኛ ምትክ የሞተው አኛን ከጎጢአትና ከዓለም ባርነት ነፃ ለማውጣት ብቻ ሳይሆን ከሕግ ባርነትም ነፃ ሊያወጣን ጭምር ነው። ገላ 2ተ20 ላይ "ከክርስቶስ ጋር ተሰቅያለሁ" ይላል። ጳውሎስ በዚህ ቁጥር ላይ ለገላትያ አማኞች የሚመሰክረው እውነት ምንኛ መንፈሳዊ ጥልቀት የሞላበት ነው? አንድ ሰው በክርስቶስ ያለውን የአዲሱን ሰው ማንነት ከማግኘቱ በፊት አሮጌው ማንነቱ ከክርስቶስ ጋር እንደ ተሰቀለ ማመን አለበት (ሮሜ 6ተ6)። የእኛ ለጎጢአትና ለሕግ ባሪያ የመሆን ችግር የተወገደው ክርስቶስ ኢየሱስ ስለ እኛ በቀራኒያ መስቀል ላይ በሞተ ጊዜ ነው። ከክርስቶስ ጋር መስቀል (መሞት) ማለት የአሮጌው ማንነታችን መሞት ማለት ነው። ከዚህ የተነሳ የእኛ ጎጢአት የማድረግ ችግር የተወገደው ክርስቶስ በመስቀል ላይ በሞተ ጊዜ እንጂ እኛ እርሱን ባመንንበት ጊዜ አይደለም። ክርስቶስ ኢየሱስ የሞተው በሕግ ፍርድ ነው። እርሱ ለመስቀል ሞት አልፎ የተሰጠው በራሱ ጎጢአት ምክንያት ሳይሆን የጎጢአተኞችን ሥፍራ በምትክነት በመውሰድ ነው (2ቆሮ 5ተ21)። ስለዚህ ሕጉ ክርስቶስ በጎጢአተኞች ምትክ እንዲሞት ሰላደረገ በክርስቶስ የሚያምኑ ሁሉ ከሕግ ባርነት ተላቀዋል።

እኛ ክርስቲያኖች ከክርስቶስ ጋር ለጎጢአት ስለ ሞትንና በመንፈስ ቅዱስ የክርስቶስን ሕይወት በእምነት ስለ ተቀበልን ሕጉ ካመጣብን ኩነኔ ነፃ ወጥተናል (ሮሜ 7ተ4፤ 8ተ1-2)። የአዲሱ ሕይወትም

ተካፋዮች ሆነናል። የእዲሱ ሕይወት ተካፋዮች የሆነውም፤ በእምነት የሞቱና የትንሣኤው ተካፋዮች በመሆናችን ነው፤ (ሮሜ 6፥5-6)። ይህን የእዲሱ ሕይወት ኑሮ እስመልክቶ ጳውሎስ በቁጥር 21 ላይ "አሁን በሥጋ የምናርበት ኑሮ በወደደኝና ስለ እኔ ራሱን በሰጠው በእግዚአብሔር ልጅ ላይ ባለ እምነት የምናረው ነው" ይላል። የክርስቲያኖች የሕይወት ምስጢር ክርስቶስ ነው (ፊል 1፥21)። የምንኖረውም በእርሱና በእርሱ ነው። ጳውሎስ የሚናገረው እርሱ ለመኖሩ ምክንያት ክርስቶስ ሕይወቱ በመሆኑና ወደ ፊትም ያስዚህ ሕይወት መኖር እንደማይችል ነው። የጳውሎስ ሕይወት ክርስቶስ የመሆኑ ጉዳይ በእርሱ ሕይወት ውስጥ ሌላ የወደፊት ተስፋ አልነበረም። ይህን እየተናገረ ባለበት ጊዜ ሁሉ፤ ክርስቶስ የእርሱ ሕይወት ነበረ። 1ኛ 2፥20 የሚናገረው ይህንን ሕይወት ነው።

የድል ሕይወት ምስጢር ክርስቶስ በእኛ ምትክ በውስጣችን መኖሩ ነው። ከዚህ ውጭ ወደ እንድ ግብ ያለ ክርስቶስ መድረሳችን የድል ሕይወት ምስጢር አይደለም። ክርስቶስ ከእግዚአብሔር ዘንድ ለእኛ የተሰጠን እስደናቂ ጸጋ ነው። እርሱ በሕግ የተሸነፉ የሚያሸንፉበት፤ በኃጢአት የረከሱ የሚነጹበት፤ ያልተቀደሱ የሚቀደሱበት፤ ምድራውያን ለማያዊያን የሚሆኑበት መንገድ ነው። እርሱ በሞታችን ምትክ እንደ ሆነልን ሁሉ፤ በሕይወታችንም ምትክ ነው። "እኔ አሁን ሕያው ሆኜ አልኖርም" ማለት ክርስቶስ በእኔ ስለሚኖር፤ የእኔ መኖር አስፈላጊ አይደለም ማለት ነው። የክርስቶስን ሕይወት መኖር የምንችለው በራሳችን ላይ ባለን እምነት ላይሆን፤ በእግዚአብሔር ልጅ ላይ ባለን እምነት ነው። ክርስቶስን በራሱ ጥንካሬ ለመኖር የሚነሳ ሰው ይደክማል (ሮሜ 7፥18)።

የክርስቶስን ሕይወት መኖር የምንችለው አሮጌው ማንነታችን በእግዚአብሔር ፊት ፈቃዱን እንዲፈጸም በማድረግ ላይሆን፤ ክርስቶስ በእኛ ውስጥ የእግዚአብሔርን ፈቃድ እንዲፈጽም በማድረግ ነው። የክርስቶስን ሕይወት እግዚአብሔር በሚፈልገው መንገድ ለመኖር "እኔ አሁን ሕያው ሆኜ አልኖርም፤ ክርስቶስ ግን፤ በእኔ ይኖራል" ወደሚለው ነጥብ በትክክል መምጣት ያስፈልጋል። ይህ ትክክለኛ የክርስቶስ ሕይወት እምነትና ልምምድ ነው።

3.4.4 የጽድቅ መሠረት (1ኛ 2፥21)

እግዚአብሔር በኃጢአተኛ ሰው ላይ ያለው የማይታጠፍ አቋም ጽድቅ በሞላበት መስከታዊ ፍርድ ይመት የሚል ነው (ዘጸ 23፥71 ሕዝ 18፥20፤ ሮሜ 6፥23)። እግዚአብሔር የጽድቅነቱን መስከታዊ ባሕርይና እቋም ጠብቆ የሚኖረው በኃጢአተኛው ላይ ሕጋዊ ፍርድ በመፍረድና በመግደል እንጂ በሕይወት በማኖር አይደለም። ምክንያቱም እግዚአብሔር አምላክ ያቆመው ቅዱስ ሕግ፤ ሰው ኃጢአት መሥራት የለበትም የሚል ብቻ ላይሆን ኃጢአት የምትሠራ ነፍስ መሞት አለባት የሚል ትእዛዝ በመሆኑ ነው (ኢሣ 42፥21)። እግዚአብሔር እኛን ለማጽደቅ ሲል ሕጉን የሚጥስ እንድም ርምጃ እይራመድም። እዚህ ላይ ጥያቄው ታዲያ እግዚአብሔር ጽድቁ እንደ ተከበረ በሕጉ ሊፈርድበት ያለውን ኃጢአተኛ እንዴት ያጽድቀዋል? የሚል ነው። እግዚአብሔር ኃጢአተኛውን የሚያጽድቀው በክርስቶስ እምነት ነው (ሮሜ 3፥25)። የክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ኃጢአተኛው ሰው የሚጸድቅበት የእግዚአብሔር የጽድቅ መሠረት ነው (ሮሜ 4፥24-25፤ 1ኛ 2፥21)።⁴⁷

እግዚአብሔር ኃጢአተኛውን በጽድቁና በፍቅሩ አዳነው። ጽድቁ ሰው ኃጢአተኛ ስለሆነ መሞት አለበት ሲል፤ ፍቅሩ ደግሞ በኃጢአተኛው ምትክ ልጄ መሞት አለበት ይላል። ኃጢአተኛን የወደደው ፍቅሩ፤ ጽድቁ የጠየቀውን የልጁን ሞት ለመክፈል ሳፍታም አሳመነታም። ክርስቶስ በመስቀል ሲሞት ኃጢአተኛው በእግዚአብሔር ፊት በእምነት የሚጸድቅበት ሕጋዊ መሠረት ተጣለ።⁴⁸

የጽድቅ መሠረቱ (ሰው በእግዚአብሔር ፊት የሚጸድቅበት ሕጋዊ ምክንያት) የክርስቶስ ሞት ነው። ይህ ሞት ካስገኘው ጽድቅ የተነሣ እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን ይቀበላል። ነገር ግን ኃጢአተኛን የዚህ ጽድቅ ተካፋይ የሚያደርገው እምነት ነው። እግዚአብሔር ኃጢአተኛን በጸጋው በእምነት በኩል ያጽድቃል። እኛም የእግዚአብሔር ጸጋ ወንጌል ተካፋይ የሆንን ይህን የምስራች

⁴⁷ L. Berkhof 511-513
⁴⁸ ወደ ከግሁ

በሌሎች መናገር ይጠበቅብናል። ከኢየሱስ ክርስቶስ በቀር አርሱም እንደ ተስቀስ አውቀን ለጽድቅ ሌላ መሠረት አንደ ተጣለ ባናስተምር በእውነት ወንጌልን እንሰብካለን (1ቆሮ 2+2)።

የእግዚአብሔር ቃል፣ ጽድቅ ከቶ የጎጢአተኛ ሰው ሥራ ውጤት ሊሆን እንደማይችል ያስተምራል። የዚህም ዘመን ቤተ ክርስቲያን ይህን አውነት አጥብቃ ልታስተምር ይገባታል። ሰው በሥራው አይጸድቅም፤ ጽድቅ የእግዚአብሔር ነፃ ሥጦታ ነው (ሮሜ 3+24)። ስለዚህ የድነታችንን ተስፋ በበጎ ሥራችን ላይ ሳይሆን በክርስቶስ ላይ ማድረግ አለብን። ጽድቅ በሕግ በኩል ሳይሆን በክርስቶስ ነው። ስለ ሕግ ክርስቶስን መተው የእግዚአብሔርን ጸጋ መጣል ነው (ገላ 2+21)።

ሐዋርያት በመልእክቶቻቸው ያስተማሩት፣ ተሐድሶውያኑ የመከራ ዶፍ ሳያግጻቸው በይፋ የሰበኩት ክቡር ወንጌል፣ በሰብአዊ አስተሳሰብና ፍልስፍና የተሸቃቀጠ ለእግዚአብሔር ሳይሆን ለሰው ከብር አንደሚያስገኘው ሰው ሰራሽ ወንጌል ሳይሆን ጎጢአተኞችን እንዲያው በጸጋ የሚያጸድቅ ርቱዕና ፍጹም የሆነ እውነተኛ የምሥራች ነው (ሮሜ 4+2-8)።

የገላትያ አብያተ ክርስቲያናት በሐሰተኛ መምህራኑ የተሰበከውን "ልዩ ወንጌል" አድምጠው ለመጽደቅ በክርስቶስ ላይ ሕግን መጨመር ወደሚል እምነትና አመለካከት ውስጥ ገቡ። በዚህም "በክርስቶስ ጸጋ እነርሱን ከጠራቸው ከእግዚአብሔር ወደ ልዩ ትምህርትና ልምምድ ሄዱ"። ዛሬም የሚያሳዝነው ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ከታሪካችን ወደ ጓላ ፊት በማለት የእግዚአብሔርን ጸጋ በመስበክ ፈንታ ጸጋን ያግዛሉ የምንላቸውን ክንዋጄዎች በንጹሐ የጸጋ ወንጌል ትምህርት ውስጥ ማስገባታችን ነው። ለውድቀታችንና ተሃድሶ ካጣንባቸው ምክንያቶች ውስጥ አንዱ ይህ ይሆን? የእግዚአብሔር ጸጋ ወንጌል ምን ጊዜም ምንም ዓይነት ሰብአዊ ርዳታና ድጋፍ የማያስፈልገው መለኮታዊ ኅይል ነው።

4. መንፈስ ቅዱስን የምንቀበለው በእምነት ነው (ገላ 3+1-5)

ገላትያ ምእራፍ 3 እና 4 ዳውሎስ ለገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ሊያስተላልፍ የሚፈልገው ዋና ሐሳብ ያረፈባቸው ምእራፎች ናቸው። ቀደም ብለን በተመለከትናቸው ሁለት ምእራፎች ላይ ዳውሎስ በአብላጫው ትኩረት ሰጥቶ የጻፈው ስለ ራሱ ሐዋርያነትና ስለ መልእክቱ ሥልጣን ነው። ይህን በማድረግ ቀጥሎ ለሚናገረው ሐሳብ መሠረት ጥሏል። በመቀጠል የምንመለከተው ግን፣ ከራሱና ከገላትያ አማኞች የመንፈሳዊ ሕይወት ልምምድ፣ አንዲሁም በእምነት መጽደቅን ወደ አብርሃም ዘመን ወስዶ ስለ አብርሃም የሕይወት ልምምድ የተናገረውን ነው።

በገላትያ ይገኙ የነበሩ ክርስቲያኖች በሐሰተኛ መምህራኑ ሰብከት ወደ ሕግ ሥራ በመመለሳቸው፣ ከዳውሎስ ትምህርትና ቀድሞ ከነበራቸው ከራሳቸው መንፈሳዊ ሕይወት ልምምድ ጋር የሚቃረን ነገር አድርገዋል። ቀድሞ በእነርሱ ሕይወት የነበረው የእምነት አካሄድ የእምነት አባት በነበረው በአብርሃም ሕይወት ውስጥ የነበረ ነበር (3+7)። እነርሱ ግን ይህን እውነት እንዳያስተውሉ አዚም ተደርጎባቸዋል። ጎጢአተኛ የሚጸድቀው በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ በማመን ነው። ዳውሎስ ይህን ለማስረገጥ በእነዚህ ሁለት ምእራፎች ውስጥ ስድስት የመከራከሪያ ነጥቦችን ያቀርባል። እነዚህንም የመከራከሪያ ነጥቦች ከሚከተሉት ጥቅሶች መረዳት ይቻላል (ገላ 3+1-5፤ 3+6-14፤ 3+15-29፤ 4+1-14፤ 4+12-18፤ 4+19-31)።

በገላትያ ይኖሩ የነበሩ አማኞች የጸጋው ወንጌል በተሰበከላቸው ጊዜ፣ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ስለ አነርሱ መሞቱን በማመናቸው እንደ ጻኑ ዳውሎስ በግልጽ አስተምሯቸው ነበር። አሁን ግን አዚም (መተት) እንደተደረገበት ሰው ፈዘዋል። እነዚህ ወገኖች የአለምሮ ችግር አልነበረባቸውም። ነገር ግን ወደ እዚህ ሁኔታ ውስጥ የገቡት በተማሩት አውነት መጽናት ሲገባቸው ቸልተኞች በመሆናቸው ነው። በገላትያ አብያተ ክርስቲያን ውስጥ ለነበሩት አማኞች የክርስቶስ ኢየሱስ ሞት ከድነታቸው አንሥቶ በቂ መሠረት ነበር፤ ሆኖም ይህን

ሰድነት በቂ መሠረት የሆነውን ነገር ትተው በሕግ ወደሚገኝ ጽድቅ በመዞራቸው መተት (አዚም) እንደ ተደረገበት ሰው ወደ ማያስተውሉበት ሕይወት ውስጥ ገቡ (ገላ 3፥1)። የሰህተት ትምህርት ብሕርይው ቀድሞ የተቀበልነውን እውነት እንዳናስተውለው አቅም መገኘት ነው።

ኢየሱስ ክርስቶስ በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ ይገኙ ለነበሩት አማኞች "በዓይናቸው ፊት እንደ ተሰቀለ ሆኖ ተሰሎ ነበር" ይላቸዋል (1ቆሮ 1፥23-24፤ 2፥2)። ይህ ክፍል የገላትያ ክርስቲያኖች ቀድሞ የነበራቸውንና ወደፊትም በሕይወታቸው ሊቀጥል የሚገባን ነገር የያዘ ሐሳብ ነው። በተለይም "እንደተሰቀለ" የሚለው ቃል፣ አዲስ ኪዳን በተጻፈበት የመጀመሪያ ቋንቋ ላይ በቀድሞ ጊዜያት ወሳኝነት ያለውን ከፍ ብሎ የተሰቀለን የማስታወቂያ ሰሌዳን ወይም ደግሞ በአደባባይ እንዲታይ በግድግዳ ላይ የተለጠፈን ሥዕል ያሳያል። እነዚህ ወገኖች ቀድሞ ዐይኖቻቸውን እነርሱን ለማዳን በተሰቀለው በኢየሱስ ላይ ነበሩ። አሁን ግን የእምነት ዐይኖቻቸውን ከተሰቀለው ከኢየሱስ ላይ አንሥተዋል። ድነትን በተመለከተ አግዚአብሔር የሚፈልገው ትናንት ዐይኖችን በኢየሱስ ላይ እንደ ነበረ፣ ዛሬም ነገም በእርሱ ላይ እንዲሆን ነው።

በገላ 3፥2 ላይ ወደ ተቀመጠው ሐሳብ ስንመጣ፣ ጳውሎስ የገላትያን አማኞች አንድ ጥያቄ ይጠይቃቸዋል። ይህም የሚጠይቃቸው ጥያቄ መንፈስ ቅዱስን እንዴት እንደ ተቀበሉ ነው። ገላትያውያኑ ክርስቲያኖች መንፈስ ቅዱስን የተቀበሉት ከጳውሎስ አፍ የሰሙትን የወንጌል መልእክት በማመናቸው እንጂ ሕግን በመጠበቃቸው አልነበረም። በክርስቶስ በማመናቸው መንፈስ ቅዱስን በመቀበላቸው ደግሞ አዲስ ሕይወት አግኝተዋል። ነገር ግን የማያስተውሉ ከመሆናቸው የተነሣ በመንፈስ ጀምረው በሥጋ ፍጹም ለመሆን ይጥራሉ። ሰው ሊቀደስ የሚችለው በእምነት እንደዳነ /እንደጸደቀ/ በእምነት፣ በመንፈስ ቅዱስና በአግዚአብሔር ጸጋ ነው። በመንፈስ ቅዱስ ኃይል፤ በአግዚአብሔር ጸጋ መለኮት አሠራር በእምነት የሚሆነውን ነገር ትተን፣ በሰብአዊ ኃይል፣ ድካምና ጥረት ለመቀደስ መሞከር በመንፈስ ጀምሮ በሥራ ለመጽደቅና ለመቀደስ እንደ መሞከር ነው።

የገላትያ አማኞች ችግር በክርስቶስ ኢየሱስ በማመን በእግዚ አብሔር የጸጋ ወንጌልና በመንፈስ ቅዱስ ተአምራዊ አሠራር በሕይወታቸው የተካሄደውን ሰውጥ፣ ከጊዜ በኋላ በሕግ ሥራ እንዳገኙት መቁጠራቸው ነበር። ዛሬም እኛ በክርስቶስ ኢየሱስ በማመናችን ምክንያት በእግዚአብሔር የጸጋ ወንጌልና በመንፈስ ቅዱስ ታምራዊ አሠራር በሕይወታችን የተካሄደውን ሰውጥ፣ ውለን አድረን በራስ ጥረት የመጣ እንደ ሆነ አድርገን ማሰብ ብንጀምር ገላትያውያኑ የገቡበት ያለማስተዋል ሕይወት ውስጥ ልንገባ እንችላለን። ምን ጊዜም ድነትና ቅድስና የመንፈስ ቅዱስ ሥራዎች ናቸው። እርሱ በድነታችንም ሆነ በእለት ተእለት ክርስቲያናዊ ሕይወታችን ውስጥ ያለውን ተግባር መረዳት ለክርስቶስ ሕይወት በጣም ጠቃሚ ነው። መንፈስ ቅዱስ ስለ ንጢአት ይወቅላል (ዮሐ 16፥7)። በእምነት ክርስቶስ ኢየሱስን ለሚቀበሉ ዳግመኛ ልደትን ይስጣል (ዮሐ 3፥1-8)። የዳኑትን የክርስቶስ ኢየሱስ አካል ይሆኑ ዘንድ ያጠምቃል፣ የዘላለም ክብሩ ተካፋይ እንዲሆኑ ደግሞ ያትማል (1ቆሮ 12፥12-14፤ ኤፌ 1፥13-14)።

የገላትያ ምእመናን በወንጌል ያመኑ ብቻ አልነበሩም፤ ስለ ወንጌልም ብዙ መከራ የተቀበሉ ነበሩ። አሁን ግን የገቡበት የሐሰት ትምህርትና ልምምድ ያን ሁሉ መከራቸውን ያለ ዋጋ የሚያስቀርና ከንቱ የሚያደርግ ነበር። ለዚህ ነው "በርግጥ ለስንቱ ከሆነ ይህን ያህል መከራ የተቀበላችሁት እንዲያው ነውን?" በማለት የሚጠይቃቸው (ገላ 3፥4)። በአንድ ወቅት ስለ ወንጌል መከራ የተቀበሉት ያን ስለ ወንጌል መከራ የተቀበሉበትን ዋጋ የሚያሳጣ ነገር የወንጌልን እውነት ከልሶ መቀበል ወይም ከላልሶ ማስተማር ነው። ወንጌልን የሚሸቅጡ ነገር ግን ስለ ወንጌል መከራ የሚቀበሉ የሚመስላቸው በእግዚአብሔር ዘንድ ዋጋ (ብድራት) የላቸውም። በእግዚአብሔር ዘንድ ዋጋቸው ታላቅ የሚሆነው የወንጌልን እውነት ጠብቀው የሚኖሩ ስለ ወንጌል መከራን የሚቀበሉና የወንጌልን እውነት ለትውልዳቸው የሚያስተላልፉ ናቸው።

ሌላው በገላ 3፥4 ላይ ከተቀመጠው ሐሳብ ጋር ተያይዞ በጥያቄ መልክ የተቀመጠው በቁጥር 5 ላይ ያለው ሐሳብ ነው። ጳውሎስ በዚህ ቁጥር

የመጀመሪያ ሐሳብ ላይ በቁጥር 2 ላይ ያነሳውን ጥያቄ በመድገም ወንጌል ያስገኘላቸውን ሁለት በረከቶች ያነሳል። እነዚህ በረከቶች እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን መስጠቱና በመከላከላቸው ተአምራቶችን መሥራቱ ነው። ለገላትያ አብያተ ክርስቲያናት አማኞች እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን የሰጣቸውና በመከላከላቸው ያደረገውን ተአምራት ያደረገው የሕጉን ትእዛዛትና ለአይሁድ የተሰጡ ሥርዐቶችን በመፈጸማቸው ሳይሆን በክርስቶስ በማመናቸው ነው።

ታዲያ እንዴት እግዚአብሔር በጸጋ የሠራውንና የሚሠራውን ነገር ከተመለከቱ በኋላ በጸጋ የሚገኘውን ነገር ትተው ወደ ሕግ ሥራ ተመለሱ? መልሱ አጭርና ግልጽ ነው። በሐሰተኛ መምህራኑ ትምህርት ግራ በመጋባት ዐይኖቻቸው ከተሰቀለው ከኢየሱስ ክርስቶስ ላይ በማንሳታቸው እንዲሁም በሕግ ሥራ በሚገኝ ጽድቅ ላይ አምነታቸውን በማድረጋቸውና ለገባቸው የወንጌል አውነት ባለ መታዘዛቸው ምክንያት ነው። በእውነት ጸንቶ ያለ መኖርና ከእውነት ጋር ቃል-ኪዳን ያለ ማድረግ መንፈሳዊ ሕይወትን አደጋ ላይ ይጥላል። እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን የሰጠንም ሆነ በጸጋው በመከላከላችን የሚፈጽማቸው ድንቆችና ምልክቶች በክርስቶስ በማመናችን በጸጋ የሚሆኑ እንጂ ሰው ዘንድ በሚታይ ብቃት የተሰጡ (የሚሆኑ) አይደሉም። የዘመናችን ትልቁ ችግር ሰው ባለው መንፈሳዊ ብቃት አንድ ነገር እንደሚያገኝ ማሰቡ ነው። ወንጌል ያስገኘልንን በረከቶች ከአምነት ውጭ ያለ አምነት በሆኑ በጉ ምግባሮች (የሕግ ሥራ) ብንፈልጋቸው ከመከላከላችን እናርቃቸዋለን እንጂ እናቀርባቸውም።

ክርስቶስን ምንጩ ያላደረገ "በጉ ምግባር" ከድነት አኳያ በእግዚአብሔር ዘንድ ዋጋ የለውም። በበጉ ምግባራችንም የተቀበልነውና በመከላከላችን የሆነ መንፈሳዊ ስጦታ የለም። እግዚአብሔር አምላክ መንፈሱን የሚሰጠን በመከላከላችንም መንፈሳዊ ስጦታዎች እንዲሠሩ የሚያደርገው ሕግን በመጠበቃችን ሳይሆን በክርስቶስ በማመናችን ነው።

5. የአብርሃም ልጅነት በአምነት ነው (ገላ 3፡6-9)

በገላትያ የነበሩ አይሁድ አድራጊ ሐሰተኛ አስተማሪዎች በእግዚአብሔር ፊት ለመጽደቅ መገረዝና ሕግን መጠበቅ ብቻ ሳይሆን በሥጋም የአብርሃም ልጅ ሆኖ መገኘት ያስፈልጋል ብለው ያስተምሩ ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ ግን በብሉይ ኪዳን ከዘፍጥረት መጽሐፍ በመጥቀስ አንድ ንጢአተኛ በእግዚአብሔር ፊት በአምነት ብቻ ሊጸድቅ እንደሚችል ያሳያል። ስዚህ አንድ ምሳሌ የሚያቀርበው አብርሃምን ነው። አብርሃም ጽድቅ የተቆጠረለት በሥራ ሳይሆን በአምነት ነበር (ዘፍ 15፡6-1 ሮሜ 4፡1-3)።

"ተቆጠረለት" የሚለው ቃል አዲስ ኪዳን በተጻፈበት የመጀመሪያ ቋንቋ ላይ "በአንድ ሰው ተቀማጭ የሒሳብ መዝገብ ውስጥ ሕጋዊ በሆነ መንገድ የሌላን ሰው ገንዘብ ማስቀመጥ" የሚለውን ሐሳብ የሚያሳይ ነው። አንድ ንጢአተኛ ሰው ካለበት የኃጢአት አዘቅት ውስጥ ሆኖ ለመውጣት ምንም ጥረት ሳያደርግ ንጢአተኛን ሊያጸድቅ የሚችለውን እግዚአብሔርን ቢያምን የእግዚአብሔር ጽድቅ በእርሱ መዝገብ ላይ ይጻፍና ያ ጽድቅ የእርሱ ጽድቅ ሆኖ ይቆጠርለታል። ወይም ደግሞ ንጢአተኛው ሰው በክርስቶስ አዳኝነት ሲያምን እግዚአብሔር በራሱ ጽድቅ ጽድቅ አድርጎ ይቀበለዋል ማለት ነው። እዚህ ላይ ግን እግዚአብሔር ንጢአተኛውን ሰው በክርስቶስ በማመኑ ያጸድቀዋል ስንል፣ ንጢአት የለሽ ያደርገዋል ማለት ሳይሆን ጽድቅ አድርጎ ይቆጥረዋል (ይቀበለዋል) ማለታችን ነው። እግዚአብሔር የሚያከናውነው ሰውን የማጽደቅ ሥራ በእርሱ ፊት የሰውን ሕጋዊ መረጃ መለወጥ እንጂ ሰውን ራሱን መለወጥ አይደለም። ለምሳሌ አንድ ሰው ተከስሶ ወደ ፍርድ ቤት ቢቀርብና ዳኛው ጉዳዩን ተመልክቶ ከክሱ ነፃ መሆኑን ካረጋገጠ በኋላ ፍርድ ቤቱ ይህ ሰው ነፃ ነው ብሎ ቢያሰናብተው ሰውየው ከተጠያቂነት ነፃ ይሆናል። ልክ እንዲሁ አንድ ንጢአተኛ በክርስቶስ ሲያምን በችሎቱ ላይ የተቀመጠው እግዚአብሔርም ይህ ሰው በክርስቶስ በማመኑ ጽድቅ ነው ብሎ ብያኔውን በማሰማት ይፈርድለታል።⁴⁹

⁴⁹ L. Berkhof pp 511-513

ይህም ሰው ጽድቅ የሚሆነው ከሚሰጠው የጸጋ ሥራ የተነሣ ነው። ለገጠኦቻች በእምነት የሚቆጠረው የእግዚአብሔር ጽድቅ የገጠኦቹ ይቅርታ መሠረት ነው። የእግዚአብሔር ቃል በእምነት የሚቆጠር ጽድቅ የሚለው በክርስቶስ ኢየሱስ የመስቀል ሥራ የተገኘውን እግዚአብሔርን ከገጠኦቻቸው ሰው፤ ገጠኦቻቸውን ሰው ከእግዚአብሔር ጋር የሚያሰታርቀውንና ለሰው ሙሉ የገጠኦት ይቅርታን የሚያሰገኘውን የጸጋ ሥራ ነው።

ገጠኦት እግዚአብሔርን ከሰው፤ ሰውን ደግሞ ከእግዚአብሔር የሚለይ ታላቅ መንፈሳዊ ግድግዳ ነው። ይህ ክፉ ግድግዳ የፈረሰው በቀራጅ መስቀል ላይ የእግዚአብሔር ልጅ በፈጸመው ታላቅ ሥራ ነው። የእግዚአብሔርን ቁጣ ከሰው የሚመልስ የኢየሱስ ክርስቶስ ገጽሕ ደም ነው እንጂ የሰው የጽድቅ ሥራ አይደለም። "ደም ሳይፈስ ሥርየት አይገኝም" (ዕብ 9፥22)። ከዚህ የተነሣ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ በደላችን ሞተ (ኢሣ 53)። እኛንም ለማጽደቅ ከሞት ተነሣ (ሮሜ 4፥22-25)። የኢየሱስ ክርስቶስን የምትከነት ሞት አምነው የተቀበሉ ሁሉ፤ በፈሰሰው ደም ገጠኦቻቸው በሙሉ ተሠርዮላቸዋል። ገጠኦት ከሚያመጣውም ኩነቴና ሞት ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ድነዋል (ዕብ 7፥24-25፤ 10፥9-18)። በእምነት ስለ ጸደቁ እግዚአብሔር በደላቸውን አይቆጥርባቸውም (መዝ 32፥1-2፤ ሮሜ 4፥6-8፤ ዕብ 10፥14-17፤ ሮሜ 8፥30፤ 1ቆሮ 6፥11)። በወንጌል የተገለጠው የእግዚአብሔር ጽድቅ ባሕርይ ይህ ነው።

ገላ 3፥6 ላይ እንደ ተቀመጠው አብርሃም እምነቱ ጽድቅ ሆኖ የተቆጠረለት በራሱ በእግዚአብሔር ሰላምነ ነው። አብርሃም የመቶ ዓመት ሽማግሌ በነበረበት ወቅት እንደ ምውት የሆነውን የራሱን ሰውነትና የሣራን ማህጸን በእምነት እየተመለከተ እግዚአብሔር ለሙታን ሕይወት የሚሰጥ እንዲሁም የሌለውን ነገር እንዳለ አድርጎ የሚጠራ አምላክ እንደ ሆነ አድርጎ አመነ (ሮሜ 4፥16-17)። ይህ እምነቱ ጽድቅ ሆኖ ተቆጠረለት። እግዚአብሔር እንደ አብርሃም ዓይነት እምነት ያላቸውን እንደ አብርሃም አይነት በሆነ አቀባበል ይቀበላቸዋል። የአብርሃም አይነት እምነት ያላቸው የአብርሃም ልጆች ናቸው (ገላ 3፥8)። በአዲሱ ኪዳን የአብርሃም ልጅነት የእምነት እንጂ የሥጋ አይደለም።

በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ገብተው የነበሩ ሐሰተኛ አሰተማሪዎች የመከራከሪያ ነጥባቸው የአይሁዳዊነት ክብር መለኪያው የአብርሃም ልጅነት ነው የሚል ነበር። ይህ የአብርሃም ልጅነት ለአይሁዳውያኑ ከሥጋ ልጅነት ውጭ በግርዘትና የሙሴን ሥርዐት በመጠበቅ የሚገኝ ነበር። ስለዚህ የሐሰተኛ መምህራኑ ትምህርት አረማውያን የአይሁዳዊነትን ክብር እንዲያገኙ ከተፈለገ አሰቀድመው የሙሴን ሕግና የግዝረትን ሥርዐት መቀበልና ማድረግ አለባቸው የሚል ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ ግን ይህን የሐሰት ትምህርት ያፈረሰው ከዘፍ 15፥6 ላይ ያለውን ሐሳብ በመውሰድ አብርሃም ራሱ የጸደቀው በእምነት እንደ ሆነ በማሳየት ነው። ከዚህ ሐሳብ በመነሣት አንድ እውነት መጨበጥ እንችላለን። ይኸውም የአብርሃም ልጅነት የሚለጠው በሕግ ሥራ ለመጽደቅ ለሚፈልጉ ሳይሆን በወንጌል እምነት ለጸደቁ ብቻ መሆኑን ነው። በእምነት ከመጽደቅ ውጭ አብርሃም አባት አለን ማለት ለመዳን ምንም አይረዳም።⁵⁰

ጳውሎስ፤ አሕዛብ አብርሃም የጸደቀበትን ዓይነት ጽድቅ አብርሃም የሄደበትን መንገድ በመሄድ ሊያገኙ እንደሚችሉ በተሰፋው ቃል ተረጋግጧል ሲል፤ ከዘፍጥረት መጽሐፍ በመጥቀስ ይናገራል (ገላ 3፥8፤ ዘፍ 12፥3)። እግዚአብሔር ለአብርሃም የምድር ሕዝቦች ሁሉ በእርሱ እንደሚባረኩ ወንጌል ሰብኮለታል (ዘፍ 18፥18፤ 22፥17-18)። ይህን ወንጌል ሕግ ከመሰጠቱ በፊት ለአብርሃም የሰበከ ራሱ እግዚአብሔር ሲሆን፤ ወንጌሉም አብርሃም በእምነት እንደጸደቀ አሕዛብም እንዲሁ በእምነት እንደሚጸድቁ የሚናገር ነው። አብርሃም በእምነት የጸደቀው ከመገረዙ በፊት ነበር (ዘፍ 15፤ 17፤ ሮሜ 4፥9-25)። በዚህ መሠረት ሳይገረዙ የሚያምኑ ወይም እጽድቃለሁ ብለው የማይሠሩ በእምነት ይጸድቃሉ (እግዚአብሔር ይቀበላቸዋል)፤

⁵⁰ R. Alan Cole Tyndale New Testament Commentaries Galatians Revised Edition pp 128-129 እንዲሁም Thomas Hale With General Articles Contributed by Stephen Thorson The Applied New Testament Commentary. Printed in Great Britian 1988 pp 732-733.

ከአብርሃምም ጋር ይባረካሉ። አብርሃም ሳይገረዝ በእምነት መጽደቁት ሳይገረዙ በእምነት ለሚጸድቁ አባት ይሆን ዘንድ ነው።

ያልተገረዙ ለመጽደቅ መገረዝ እንደ ሌላቸው ሁሉ ልክ እንዲሁ ያልዳኑ ለመዳን ምንም መልካም ሥራ መሥራት የሰባቸውም። በእግዚአብሔር ፊት ለመጽደቅ ምንም ዓይነት መልካም ሥራ የሌላቸው ሁሉ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመናቸው ብቻ እንዲያው በጸጋው ይጸድቃሉ (ሮሜ 3+27) ፤ ከአብርሃምም ጋር ይባረካሉ (ገላ 3+9)። ነገር ግን አሕዛብም ሆኑ አይሁዳውያን ሊባረኩ የሚችሉት በእምነት ብቻ ነው። እዚህ ላይ ግን አንድ ጥያቄ ይነሳል። ይኸውም ከአሕዛብ ወገን የሆኑትና ከአይሁድ ወገን የሆኑት የአብርሃም ልጆች ከሆኑ ለአብርሃም ከሁለት ወገን የሆኑ ልጆች አሉት ማለት ነው? አይደለም። አብርሃም ያሉት አንድ ዓይነት ልጆች ብቻ ሲሆኑ እነርሱም በክርስቶስ ኢየሱስ አምነው የጸደቁት ናቸው። አይሁዳውያን በሥጋ የአብርሃም ልጆች ናቸው። ነገር ግን በሥጋ የአብርሃም ልጆች መሆናቸው የአብርሃምን በረከት ወራሽ አያደርጋቸውም። በሥጋ የአብርሃም ልጆች የሆኑ አይሁዳውያን የአብርሃምን በረከት ስመውረስ የአብርሃም ዓይነት እምነት ያስፈልጋቸዋል።

ይህ እምነት የአብርሃምን በረከት መቀበያ መንገድ ሲሆን የአብርሃም በረከት የተባለውም በእምነት የሚገኘው ጽድቅ ነው። አይሁዳውያን በእምነት የሚገኘውን የእግዚአብሔር ጽድቅ እስካልተቀበሉ ድረስ በሥጋ የአብርሃም ልጆች በመሆናቸው ብቻ አይድኑም (ሮሜ 4+31 9+25I ገላ 3+26-29I 4+29I ሮሜ 9+6-7I 24I 10+12)።

6. በሕግ ሥራ መጽደቅ መፈለግ ከርግማን በታች መሆን ነው (ገላ 3+10-14)

እግዚአብሔር አምላክ በዘመኑ የኪዳኑ ሕዝቦች ለነበሩት እስራኤላውያን ሕጉን ሲሰጣቸው የሰጣቸውን ሕግ ካልታዘዙ ሕጉ ራሱ ሊፈርድባቸው እንደሚችል በማስጠንቀቅ ነበር (ዘጸ 27+26)። በአዲስ ኪዳንም ያዕቆብ ለሰዚህ ሁኔታ ተናግሯል (ያዕ 2+10)። ሐዋርያው ጳውሎስም በገላትያ ይገኙ ለነበሩት ክርስቲያኖች

የሚነግራቸው ይህንኑ እውነታ ነው። ሕግን በመጠበቅ በእግዚአብሔር ፊት ለመጽደቅ የሚሞክሩ የእግዚአብሔርን ጸጋ ሊቀበሉ አይችሉም። ደግሞም በሕግ ሥር ያለ ሰው ሕግን በመጠበቅ ረገድ ከርግማን በታች ያለ እንጂ ፍጹም አይደለም።

እስራኤላውያን ከግብጽ ምድር ከባርነት ቤት የወጡት በእግዚአብሔር ጸጋና ርኅህሌ ነበር። ምድሪቱም የተሰጠቻቸው በተሰፋ ቃል በእግዚአብሔር ጸጋ እንጂ እነርሱ ሕጉን ስለ ጠበቁ አልነበረም። እዚህ ላይ ታዲያ 'ሕጉ ለምን ተሰጣቸው?' የሚል ጥያቄ ይነሳ ይሆናል። ሕጉ የተሰጣቸው ጠብቀውት እንዲድኑ ሳይሆን በሕጉ አማካይነት ንጢአተኛ ባሕርያቸውን እንዲያውቁ ነው። በብሉይ የነበሩ የእግዚአብሔር ሕዝቦች ምንም እንኳ መሥዋዕት እንዲያቀርቡ ቢታዘዙም መሥዋዕቱ ግን ለአዲስ ኪዳን ጥላና ምሳሌ ስለ ነበር የሚድኑት በእምነት በክርስቶስ በኩል ብቻ ነበር። ነገር ግን የሚያቀርቡትን መሥዋዕት የመጽደቂያ መሣሪያ ቢያደርጉት ሕጉ ወደ ርግማን ይመራቸዋል። ምን ጊዜም የሕጉ ዓላማ ንጢአተኞችን ወደ ክርስቶስ መምራት ነው እንጂ ለሰዎች ድነት መስጠት አይደለም። መጽሐፍ ከሕግ ሥር የሆኑት ከርግማን በታች ናቸው ካለ ከሕግ ርግማን ስመውጣት መንገዱ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ያከናወነውን ተግባር አምኖ መቀበል ነው።

6.1 ሰው በሕግ ሥራ ሊጸድቅ አይችልም (ገላ 3+11)

ሰዎች ሕግን በመጠበቅ እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኙና በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት የሚያገኙ ይመስላቸዋል፤ ይሁን እንጂ እግዚአብሔር ለሰው ሕግን የሰጠው ሰው ሕግን በመጠበቅ በእግዚአብሔር ፊት እንዲጸድቅ አይደለም። ሕግ የተሰጠው ሰው በንጢአት ፈጽሞ የተበላሸ ባሕርይውን እንዲያይበትና ማንነቱን እንዲያውቅ ነው። ሕግ እንደ ሙስተዋት ነው። መስተዋት በፊትና በሰውነት ላይ ያለውን ጉድፍ ያሳያል፤ ግን መስተዋቱ ራሱ ጉድፍን አያነሳም። አገልግሎቱ ጉድፍን ማሳየት ብቻ ነው። ልክ እንዲሁ ሕግ

ጎጢአትን ያሳያል። ጎጢአት የሚታወቀው ሕግ በመኖሩ ነው፤ ነገር ግን ሕግ ሰውን ከጎጢአት አያድነውም።⁵¹

እግዚአብሔር ለሰው ሕግን የሰጠው ሕግን ጠብቆ ጽድቅን እንዲያገኝ እንዳልሆነ ሐዋርያው ጳውሎስ በገላ 3፥11 ላይ "ጽድቅ በእምነት ይኖራል ስለ ተባለ ማንም በእግዚአብሔር ፊት በሕግ እንደማይጸድቅ ግልጽ ነው" በማለት ይናገራል። ለእዚህ የጎጢአት ዋናው መድሐኒት ሕግ አይደለም። ሕግ ከጎጢአት አያድነንም፤ ነገር ግን ልንጠብቀው በጣርን ቁጥር ባሕርያችንና ተፈጥሮአችን ምን ያህል በጎጢአት እንደ ተበላሽ አጉልቶ ያሳየናል (ሮሜ 7፥21-24)።

ከሰው ልጅ መካከል አንድም ሕግን በፍጹምነቱ ጠብቆ የተገኘ የለም (ዘፍ 6፥51 11፥12፤ መዝ 14፥1-3፤ መዝ 7፥20፤ ሮሜ 3፥9፤ 5፥12)። በጣም ቅዱስና ጽድቅ የተባሉ ሰዎች ላይቀሩ እንኳ በብዙ መንገድ ሕግን የተላለፉ ሆነው እናገኛቸዋለን (ኢዮብ 4፥17-19፤ 9፥2-3፤ 25፥4-6፤ መዝ 51፥1-12)። ለእዚህ የሕግ አገልግሎት ሰውን ማጽደቅ ሳይሆን በተቃራኒው የሰውን በደል ማባዛትና ሰውን መኮነን ነው (ሮሜ 5፥20፤ 7፥8-10)። ነገር ግን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በመሰቀል በመሞቱና ዕዳችንን በመከፈሉ በእርሱ ያመኑ ሁሉ ከሕግ ርግማን ነፃ ወጥተዋል። የአንድ ሰው በርግማን ሥር የመሆኑና ያለመሆኑ ጉዳይ የሚወሰነው በሕግ ሥራ ለመጽደቅ በመሞከሩና በክርስቶስ በማመኑ ነው። በሕግ መጽደቅና በክርስቶስ አምኖ መጽደቅ ሁለት እኩል የሆኑ አማራጮች አይደሉም። ሕግ ሁል ጊዜ ልንጽድቅና ልንቀደሰበት ብንፈልግ ወደ ርግማን ይመራናል።

እግዚአብሔር አምላክ ለጎጢአተኛ ሰው የመጽደቂያን መንገድ አዘጋጅቷል። ጳውሎስ ለእዚህ የመጽደቂያ መንገድ በገላ 3፥11 ላይ ሲናገር "... ጽድቅ ግን በእምነቱ በሕይወት ይኖራል" ይላል። ይህ ከፍል የተወሰደው ከዕንባቆም 2፥4 ላይ ነው። በዕንባቆም ዘመን የእግዚአብሔር ሕዝቦች የሆኑትን እስራኤላውያንን ለማጥፋት ባቢሎናውያን ተነሥተው ነበር። በዚያን ጊዜ ነቢዩ ዕንባቆም የመጣለት መልአክት ምንም እንኳን የእግዚአብሔር ሕዝቦች የሆኑት

እስራኤላውያን በአቅማቸው ከባቢሎናውያን ጋር የሚመጣጡ ባይሆኑም በእምነት ግን በእግዚአብሔር ላይ ስለ ተደገፉ ባቢሎናውያን ሊያጠፏቸው አይችሉም፤ በሕይወት ይኖራሉ የሚል ነበር።

ጳውሎስ ይህንን ቃል ከዕን 2፥4 ላይ በመውሰድ ለገላትያ አማኞች ሊያስተላልፍ ለፈለገው መልአክት ሲጠቀምበት ሕይወት የሚገኘው በእግዚአብሔር በመታመን እንጂ ሕግን በመጠበቅ እንዳልሆነ ለማሳየት ነው። እንግዲህ ሕግ ጎጢአተኛውን ጽድቅ ነህ ሊለውም ሆነ ጽድቅን ሊሰጠው እንዲሁም የመንፈስ ቅዱስን ሰጦታ ሊያስገኝለት ሕይወትንና ለእግዚአብሔር ልጆች የሚገባውን የርስት ዋስትና ሊያስገኝለት አይችልም።

ለመጻን ሕግ እምነትን ሳይሆን የሰውን ድካም ይጠይቃል። ምክንያቱም ሕጉ ራሱ "ሕጉን የሚፈጽም ሁሉ በሕይወት ይኖራል" ይላል (ዘሌ 18፥5)። እውነት ነው፤ ሰው ሕግን ሙሉ በሙሉ ቢታዘዝ በሕይወት ይኖራል። ይህ ግን የማይቻል ነው። ሰው ሕግን በአንድ ነገር እንኳ ባይታዘዝ ከፍርድ በታች ይሆናል።

ሕግ የተመሠረተው በእምነት ሳይሆን በሰው ሥራ ሳይሆን ነው። የእግዚአብሔር ጸጋ ግን የሰውን ድካም ጠያቂ አይደለም። ጎጢአተኛ በእግዚአብሔር ፊት መጽደቅ የሚችለው እምነት ሳይሆን ሥራ ደምሮ ሳይሆን በእምነት ብቻ ነው። ሆኖም ቀደም ብለን እንዳነሳነው ሕግን ግን የጽድቅ መሠረትና ሕጋዊ ምክንያት ሊሆን አይችልም። ሐዋርያው ጳውሎስ ለኤፌሶን ክርስቲያኖች በጻፈው መልአክቱ "ጸጋው በእምነት አድናቆት ይላል" ይላል (ኤፌ 2፥8)። ጸሓፊው እንዲህ ሲል መንገዱ ምን እንደሆነ ማመልከቱ እንጂ ስለ እምነታችን እግዚአብሔር አጽድቆናል ማለቱ አይደለም። እምነት ጽድቅ መቀበያ እንጂ የጽድቅ ማግኛ ምክንያት አይደለም። ይህን ያለመገንዘብ እምነትን እንደ ሥራ እንድንቆጥር ሊያደርገን ይችላል። እምነት እንደ ጽድቅ የእግዚአብሔር ነፃ ሰጦታ እንጂ ከእግዚአብሔር

⁵¹ ዝኒ ኮግሁ

አንዳች ነገር የሚያስገኝልን የእኛ የሆነ ተፈጥሮአዊ ሀብት አይደለም።⁵²

6.2 ክርስቶስ ከሕግ ርግማን ዋጀን (ገላ 3፡13)

በዚህ ክፍል የተጠቀሰው የሕግ ርግማን የሞት ፍርድ ነው። ክርስቶስ በመስቀል በሞተ ጊዜ የመስቀል ሞቱ አንዱ ምክንያት የሰዎችን ፍርድ በራሱ ላይ በማድረግ ኅዚአቲቶችን ከሞት ፍርድ መዋጀት ነው። ይህ ፍርድ ከእኛ በክርስቶስ ስለ ተወሰደ በእግዚአብሔር ፊት በተቆጠረ ጽድቅ ጽድቅ ተደርገናል። በጥንት ዘመን ይኖሩ በነበሩ ግሪካውያንና ሮማውያን ዘንድ አንድ ሰው በዕዳ ቢያዝ ባሪያ ይሆን ነበር። ከባርነት ነፃ እንዲወጣ ከተፈለገ እዳውን ከፍሎ ነፃ የሚያወጣው ሰው ያስፈልግ ነበር። ልክ እንዲሁ እኛም ቀድሞ እንደ ባሪያዎች ነበርን። ከዚህ ባርነትም ነፃ የሚያወጣን ያስፈልገን ነበር። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል በሞተ ጊዜ በደሙ በተደረገ ቤዛነት ከሕግ ርግማን (ፍርድ) ነፃ አወጣን። ለዚህ የከፈለው ዋጋ ደግሞ ደሙን ነው። ደሙ ሕይወቱ ነው። ስለዚህ አሁን እኛ የክርስቶስ ስለሆንን ከሕግ ርግማን በታች አይደለንም (1ቆሮ 6፡19-20፤ 1 ጴጥ 1፡18-19)።

ጳውሎስ በዚህ ክፍል ውስጥ "በእንጂት የሚሰቀል ሁሉ የተረገመ ነው" የሚለውን ሐሳብ የወሰደው (ከዘጸ 21፡23) ላይ ነው። በሙሴ ሕግ የሞት ፍርድ የተፈረደበት ሰው በድንጋይ ተወግሮ ይገደል ነበር። ነገር ግን ከባድ ወንጀል የፈጸመ ሰው ከሆነ እግዚአብሔር ያንን ሰው እንዳልተቀበለውና የተረገመ መሆኑን ለማሳየት በግንድ ላይ ይሰቀል ነበር (ኢሱ 8፡29፤ 10፡26፤ 12፡4፤ 4፡12)። ሮማውያንም ወንጀለኞችን በውርደት ለመግደል ሲፈልጉ እንዲህ ያደርጉ ነበር። ሆኖም ሬሣውን ሰዎች ከተመለከቱትና ለሌሎች መቀጣጫ ከሆነ በኋላ ይቀበር ነበር። በአዳም መተላለፍ ምክንያት በእኛ ላይ ርግማን (የሞት ፍርድ) መጥቷል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ስለ እኛ በመስቀል ላይ በሞተ ጊዜ ሕጉ በእኛ ላይ ያመጣውን ርግማን (የሞት

ፍርድ) ወሰደ እኛን ነፃ አወጣን። በክርስቶስ የሚያምን ሁሉ በሕግና በእስከፊው መርገም ሥር አይደለም።

ክርስቶስን የረገመው የሙሴ ሕግ ነው (ዘጸ 21፡23)። ኅዚአቲቶች የሆነው የሰው ልጅ በአዳም በኩል አስቀድሞ ባይረገም ኖሮ የሙሴ ሕግ ኅዚአቲቶችን ሁሉ አይረገምም ነበር። ስለዚህ እኛን ከሕግ ርግማን ነፃ ለማውጣት ክርስቶስ ስለ እኛ ርግማን ሆኖ ከሕግ ርግማን ነፃ አወጣን።

6.3 የአብርሃም በረከት (ገላ 3፡14)

የአብርሃም በረከት በእምነት በኩል ልጆቹ ለሆኑት የተሰጠው በተስፋ ቃል ነው። ይሁን እንጂ ይህ በረከት የእምነት ልጆቹ ለሆንን ለእኛ በተስፋ ቃል ቢሰጥም በአዳም ኅዚአቲት ምክንያት የርግማን ልጆች ስለ ነበርን በረከቱን ለመቀበል አስቀድሞ ርግማኑ ከእኛ ላይ መነሣት ነበረበት። ርግማኑ ከእኛ እንዲነሣ ደግሞ ክርስቶስ ስለ እኛ መሞት ነበረበት። አሁን ግን ክርስቶስ ስለ ሞተ የተስፋው ወራሾች ሆነናል። በክርስቶስ በማመናችንም የአብርሃም የእምነት ልጆች ብቻ ሳይሆን የእግዚአብሔር እውነተኛ ልጆች ሆነናል (ሮሜ 8፡16)።

በዚህ ቁጥር ላይ ያለውን ሐሳብ ከማጠቃለላችን በፊት አንድ ጥያቄ እናነሳለን። ይኸውም፦ 'የአብርሃም በረከት የሚለው በወደ-ምንባቡ ውስጥ ባለ ሐሳብ የሚያመለክተው ምንድነው?' የሚለውን ነው። በዚህ ወደ-ምንባብ ውስጥ የአብርሃም በረከት የተባለው ጽድቅ በእምነትና የመንፈስ ቅዱስ ሰጦታ ነው። ይህ በረከት ከአሕዛብ ወገን ለሆንን ለእኛ የሚሰጠን በእምነት በክርስቶስ ኢየሱስ ነው። ሆኖም ይህ ነገር ለአሕዛብ ብቻ ሳይሆን ለአይሁድም ጭምር ነው። ይሁን እንጂ ወደ ዘፍጥረት መጽሐፍ ስንመጣ ለአብርሃም ከተገባለት ተስፋ አኳያ ስለ መንፈስ ቅዱስ የተባለ ምንም ነገር አናገኝም። ከዚህ ይልቅ ተጽፎ የምናገኘው ለአብርሃም ቃል ኪዳን መሠረታዊ ነጥብ ከእግዚአብሔር ጋር በግዝረት ዝምድናን መመሥረቱ ነው (ዘፍ 17)።

በአዲስ ኪዳን ትምህርት መሠረት ግን የእግዚአብሔር ቤተሰብ መሆን የሚቻለው በእምነት በመንፈስ ቅዱስ በኩል ዳግመኛ በመወለድ ነው።

⁵² ዝኒ ከግሁ

ለአብርሃም የሥጋ ዘሮች የመገረዝ ኪዳንና የከንዓን ርስት እንደ ተሰጠ በእምነት በኩል ልጆቹ ለሆኑ ደግሞ የእግዚአብሔር ጽድቅና መንፈስ ቅዱስ ተሰጥቷል (2ቆሮ 1፡21-22፤ ኤፌ 1፡13-14)። በመንፈስ ቅዱስ እማካይነት በክርስቶስ ኢየሱስ የሚገኘው አዲስ ሕይወት በክርስቶስ ባመንንበት ወቅት የሚጀምርና ማለቂያ/ማብቂያ የሌለው መንፈሳዊ ሕይወት ነው።

6.3 ሕጉና የተስፋው ቃል (ገላ 3፡15-16)

ጳውሎስ (በገላ 3፡15) ላይ እግዚአብሔር ለአብርሃም የሰጠውን ተስፋ ለማብራራት የሰውን የዕለት ተዕለት ሕይወት እንደ ምሳሌ በመውሰድ እንዲህ ይላል "... የሰው ኪዳን እንኳ አንድ ጊዜ ከጸደቀ በኋላ ማንም ሊሸረው ወይም በእርሱ ላይ ሊጨምርበት እንደማይችል ሁሉ በዚህም ጉዳይ ቢሆን እንደዚሁ ነው" በሁለት ሰዎች መካከል የሚደረግ ቃል ኪዳን በፈርማ ከተረጋገጠ በኋላ ሌላ ሦስተኛ አካል ሊያፈርሰውም ሆነ ሌላ ነገር ሊጨምርበት እንደማይችል ሁሉ ልክ እንዲሁ እግዚአብሔር ለአብርሃምና ለዘሩ በጸጋ ላይ ተመሥርቶ የሰጠውን ተስፋ የኦሪት ሕግ መመዘኛዎችና ሁኔታዎች ሊሰጠውት አይችሉም። ምክንያቱም ከኦሪት ሕግ በፊት የመጣው ለአብርሃም የተገባለት ተስፋ ነው (ዘፍ 12፡7፤ 15፡15፤ 17፡7፤ 24፡7)። ስለዚህ ሕጉ የተስፋውን ቃል ሊሸር አይችልም። በሌላ አገላለጽ ጽድቅ በእምነት የሚለው ተስፋ ሕግ ከመሰጠቱ በፊት ስለ ተሰጠ የሙሴ ሕግ በመምጣቱ የእምነትን አስፈላጊነት አላስቀረም።

እዚህ ላይ መዘንጋት የሌለብን ነገር እግዚአብሔር ለአብርሃም የገባለት ቃል ኪዳን በዚያን ዘመን ከነበረው መልዕክት አኳያ ቀጥተኛ ተያያዥነቱ የከንዓንን ምድርና በምድሪቱ ውስጥ ያሉትን በረከቶች ለዘሩ ከመሰጠቱ ጋር ነው። በጊዜው የዚህ ተስፋ ፍጻሜ የሚያመለክተው በምድር የነበረችውን ከንዓን መውረስ ነው።

ነገር ግን ጳውሎስ በገላትያ እብያተ ክርስቲያናት ውስጥ ለሚገኙት አማኞች በጻፈው መልእክት ውስጥ ባለው ነገረ መለኮት የተስፋው ፍጻሜ የሚያመለክተው ከንዓንን መውረስ ሳይሆን ድነትን መውረስ ነው። ይህም ድነት የሚወረሰው ደግሞ በክርስቶስ ነው። እግዚአብሔር

ለአብርሃምና ለዘሩ (የእርሱን ዓይነት እምነት ላላቸው ልጆቹ) እርግጠኛ የሆነ ቃል ኪዳን የገባለት ያለ ምንም የሕግ ሥራ (እንዲያው በጸጋ) በክርስቶስ ድነትንና መንፈስ ቅዱስን እንደሚቀበሉ ነው።⁵³

ክርስቶስ ኢየሱስ በአዲሱ የእግዚአብሔር ማኅበረሰብ ውስጥ የመጀመሪያው ፍሬ (በኩር) ነው (ሮሜ 8፡29፤ 1ቆሮ 15፡20)። እግዚአብሔር ለአብርሃም የሰጠውን የተስፋ ቃል በዚህ ባለንበት ኪዳን ውስጥ ለአብርሃም ዘሮች (የሥጋ ልጆች) ሳይሆን በክርስቶስና በክርስቶስ ላመኑት ብቻ ነው። እግዚአብሔር አብርሃምን (በዘፍ 22፡18) ላይ "... የዓለም ሕዝቦች ሁሉ በዘርህ ይባረካሉ" በማለት የገባለት የተስፋ ቃል በክርስቶስ ኢየሱስ ተፈጽሟል። ሐዋርያው በዚህ ምዕራፍ በቁጥር 16 ላይ "ለብዙዎች እንደሚነገር ለዘሮችህ አይልም፤ ነገር ግን ለዘርህ ይላል" በማለት በአጽንኦት ይናገራል። እንዲያውም የአብርሃም "ዘር" ክርስቶስ ነው። ለዚህም የቃል ኪዳኑ ወራሽ ክርስቶስ ነው። ከዚህ የተነሣ ለአብርሃም ቃል ኪዳን የተገባለትን በረከት የሚካፈሉ በእምነት ክርስቶስ ኢየሱስን አዳኞቻቸውና ጌታቸው እድርገው የተቀበሉ እንጂ በሥጋ ከአብርሃም የተወሰዱ አይደሉም። ለአብርሃም የተገባለት ቃል ኪዳን ወራሽ ክርስቶስ ኢየሱስ ስለሆነ የአብርሃም በረከት ለእህዛብም ሆነ ለአይሁዳውያን የሚደርሳቸው በክርስቶስ በማመን ነው (ገላ 3፡14)። በእምነት የአብርሃምን ልጅነት የሚያገኙት በሥጋ ከእርሱ ተወልደው በሕግ ሥራ እንጸድቃለን የሚሉት ሳይሆኑ የቃል-ኪዳኑ ወራሽ ከሆነው ከክርስቶስ ጋር በእምነት የሚተባበሩ ናቸው (ገላ 3፡26-29)።⁵⁴

6.4 የድነት ተስፋ የተሰጠው ከሕጉ በፊት ነው (ገላ 3፡17-18)

⁵³ Bruce FF *The Epistle to the Galatians The New International Greek Testament Commentary* Grand Rapids WMB Eerdmans Publishing Co. 1982

⁵⁴ Luther, Martin *A commentary on St Paul's Epistle to the Galatians*, Reprint Grand Rapids Kregel Publications, 1979 pp 390-392

በዚህ ክፍል ጳውሎስ ሊያስተላልፍልን የሚፈልገው ዋና መልዕክት እግዚአብሔር ለአብርሃም በእምነት የመጽደቅን (የድነትን) ተስፋ የሰጠው ሕጉ ከመሰጠቱ በፊት ነው የሚለውን ነው። የሙሴ ሕግ የመጣው እግዚአብሔር ለአብርሃም የድነትን ተስፋ ከሰጠው ከ430 ዓመት በኋላ ነው። ይህ 430 ዓመት በሌላ ጸሐፊ 400 ዓመት በሚል የተገለጸ ሲሆን የሚያመለክተውም እስራኤላውያን በግብፅ ምድር በባርነት ያሳለፉትን ጊዜ ነው (ዘፀ 12፥40-41፤ ዘፍ 15፥13፤ ሐዋ 7፥16)።

እዚህ ላይ እግዚአብሔር ለአብርሃም በእምነት መጽደቅን የሰጠው ሕግ ከመሰጠቱ ከ430 ዓመት በፊት ከሆነ ታዲያ እነዚህ በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ ሾልከው የገቡ አይሁድ አድራጊ ሐሰተኛ አስተማሪዎች እንዴት ሰው ድነትን እንዲያገኝ ሕግን መጠበቅ አለበት ይላሉ? ምን ጊዜም የእግዚአብሔር የድነት ተስፋ በምንም ዓይነት መንገድ በሕግ ሥራ ላይ የተደገፈ አይደለም። የሕጉም መምጣት ለአብርሃም በተገባለት ተስፋ ላይ ተጽዕኖ አያደርግም።

እግዚአብሔር ለአብርሃም ርስቱን ያወረሰው በሕግ ሥራ ሳይሆን በእምነት ነው። ይህም የእግዚአብሔርን ልግስና ያሳያል። ልክ እንዲሁ ድነትን መውረስ የሚቻለው በሕግ ሥራ ሳይሆን በእምነት ነው። ድነትን ለማግኘት ሕጉ የሚያስፈልግ ቢሆን እግዚአብሔር ለአብርሃም የሰጠው ተስፋ ከነቱ ይሆን ነበር። አሰያም ደግሞ የሙሴ ሕግ ለድነት አስፈላጊ ቢሆን ኖሮ እግዚአብሔር ከአብርሃም ጋር የገባው ቃል ኪዳን ይሻር ነበር። ነገር ግን ይህ ሊሆን አይችልም፤ ምክንያቱም የእግዚአብሔር የተስፋ ቃል ሊሻር አይችልምና (ገላ 3፥15)። እግዚአብሔር ለአብርሃምና በእምነት ልጆቹ ለሆኑት የሰጠው ድነት የመጣው በሕግ በኩል ሳይሆን ከእግዚአብሔር ጸጋ መንጭቶ በእምነት በምንቀበለው ተስፋ በኩል ነው።⁵⁵

እግዚአብሔር ለኃጢአተኞች የሰጠውን ድነት በሕግ ሥራ በኩል ወራሾች ብንሆን ኖሮ እምነት ምንም አስፈላጊ ባልሆነ ነበር። ነገር ግን በእምነት ብቻ የአብርሃም መንፈሳዊ በረከት ወራሾች ሆነናል። ሕጉን

⁵⁵ ዝኒ ከግሁ

ሙሉ በሙሉ ታዝዞ መፈጸም የሚችል ሰው የለም። ስለዚህ እግዚአብሔር የሰጠውን የድነት ተስፋ በሕግ በኩል ጨርሶ መውረስ የማይቻል ነገር ነው። የሕግን ሥራ በመሥራት ተስፋውን ለመቀበል የሚቻል ቢሆን ኖሮ ማንም ሰው ተስፋውን ለመቀበል ባልቻለና ተስፋውም ዋጋ የሌለው ሆኖ በቀረ ነበር።

ሕጉ ቁጣን ያስከትላል። ሕጉ ቁጣን የሚያስከትልበት ምክንያት ሰዎች ሕጉን ሙሉ በሙሉ መታዘዝ ስለማይችሉና እግዚአብሔርም እነርሱን መቅጣት ሰላለበት ነው። ምንም ዓይነት ሕግ ባይኖር ኖሮ ሕጉን ላለመታዘዝ ዕድል ባልኖረ ነበር። ከዚህ ጋር ቅጣትም አይኖርም ነበር። አሁን ግን ሕግ ሰላለ ከሕጉ ጋርም ቅጣት አለ።

እግዚአብሔር ለሚያምኑ ሁሉ የሰጠው የድነት ተስፋ ከሕግ ጋር አልመጣም። ይህ ተስፋ ሕግ ተከትሎት ቢመጣ ኖሮ ቁጣን ባስከተለ ነበር። ነገር ግን ሕግ ተከትሎት ሰላልመጣ እግዚአብሔር ተስፋውን የሚሰጠው በእምነት በኩል በጸጋ ሆኗል። ይህም ተስፋ በዋስትና የተሰጠው የአብርሃም ዓይነት እምነት ኖሯቸው በእምነት የአብርሃም ልጆች ለሆኑ ብቻ ነው። ስለዚህ ይህን ተስፋ መውረስ የሚቻለው በእምነት እንጂ በሕግ ሥራ በኩል አይደለም።

6.5 ሕጉ ከተስፋው ቃል አይበልጥም (ገላ 3፥19-20)

በእግዚአብሔር ፊት ኃጢአተኛ የሚጸድቀው በእምነት፤ ድነትም የሕግን ሥራ በመፈጸም ሳይሆን በጸጋ ብቻ እንደ ሆነ እስከ አሁን ድረስ በተመለከትነው ሐሳብ ውስጥ አጽንኦት ሰጥተን ተነጋግረናል። ይህን የሐዋርያውን ሐሳብ በቅጡ የተገነዘበ ሰው በሐሳቡ ታዲያ ሕግ የተሰጠበት ዓላማ ምንድን ነው? የሚል ጥያቄ እንደሚጫርበት በማሰብ ስለ ኦሪት ሕግና እግዚአብሔር አስቀድሞ ስለሰጠው የተስፋ ቃል ሐዋርያው ሲያብራራ ከቆየና ከሕጉ የተስፋው ቃል እንደሚበልጥ ካሳየ በኋላ ሕጉ የሰጠበትን ዓላማ ከቁጥር 19-20 ባለው ክፍል ያብራራል።

ሕጉ የተሰጠው ሰለው ልጆች ድነትን እንዲያስገኝላቸው ሳይሆን ኃጢአተኞች ሁሉ ድነት እንደሚያስፈልጋቸው ለማሳየት ነው።

የመጣውም በመተላለፍ ምክንያት ሲሆን የተሰጠበትም ምክንያት ንጢአትን ለመግለጥና ወደ ብርሃን ለማውጣት ነው ሮሜ 5:20። ሕጉ በመስጠቱ ሰዎች የእግዚአብሔር ትእዛዛት ምን እንደሆኑ ማወቅ ችለዋል። ነገር ግን ሕግ ከመጣ በኋላ የሰው ንጢአት እየጨመረ መጣ። በዚህም ሕጉ ንጢአተኛውን የሰው ልጅ አዳኝ በሚያስፈልገው ደረጃ ላይ አደረገው። ሰው ድነት የሚያስፈልገው ሕጉ ንጢአተኛ ሰላደረገው (ሰለ ኩነነው) ነው። ሕጉ ንጢአተኛ እስካላደረገው ድረስ ድነት እንደሚያስፈልገው ላያምን ይችላል።

ሕጉ ከተሰፋው ቃል ያነሰ በመሆኑ የጸጋን መንገድ አመልካች ነው እንጂ ከክርስቶስ ተሰይቶ በራሱ የቆመ አይደለም። ሕጉ ከክርስቶስ ተሰይቶ በራሱ ከቆመ የሚያመጣው መቅሠፍትን እንጂ ድነትን አይደለም። እኛ ዛሬ በእግዚአብሔር የተሰፋ ቃል ውስጥ የሆንነው በክርስቶስ መተላለፋችን ስለ ተወገደልንና የንጢአ ታችንን ሥርዮት ስለተቀበልን ነው። ጥላና ምሳሌ የሆነው ሕግ ያገለገለው ተሰፋ የተገባለት ዘር (ክርስቶስ) እስኪመጣ ድረስ ነበር፤ ክርስቶስ ከመጣ በኋላ ግን ሕጉ ምንም አስፈላጊነት የሰውም። ይሁን እንጂ በሌላ መልኩ ግን የሰውን ንጢአት በመግለጥና ወደ ብርሃን በማውጣት ረገድ አስፈላጊ ሆኖ ዛሬም ማገልገሉን ይቀጥላል።

እስከ አሁን ብዙ የተነጋገርንበት ይህ ሕግ እንደ ተሰፋው ቃል በቀጥታ ከእግዚአብሔር ወደ ሰው አልመጣም። ስለዚህ ሁኔታ ጳውሎስ ሲናገር "እንግዲህ ሕግ ምንድነው ተሰፋው የተሰጠው ዘር እስኪመጣ ድረስ በመካከለኛ እጅ በመላእክት በኩል ስለ ሕግ መተላለፍ ተጨመረ" ይላል (ገላ 3:19)። ሕግ የመጣው መካከለኛ በነበረው በሙሴ በኩል በመላእክት ሥርዐት፤ እጃቢነትና አስተናጋጅነት ነበር (ዘፀ 31:18፤ ዘዳ 33:2፤ ሐዋ 7:53)። የተሰፋው ቃል ግን የመጣው እንደ ሕጉ በሙሴ መካከለኛነትና በመላእክት እገዛ ሳይሆን በቀጥታ በአብርሃም በኩል ነበር። ይህም የተሰፋው ቃል በክብር ከሕግ በላይ መሆኑን ያመለክታል።

በሙሴ በኩል የተሰጠው ኪዳን፤ እስራኤላውያን በሙሴ አማካይነት ከእግዚአብሔር ጋር ስምምነት እንዲፈጽሙ የተደረገበት ኪዳን ነው። እግዚአብሔርና እስራኤላውያን በሙሴ አማካይነት ኪዳን ሲገቡ፤

መካከለኛው የነበረው ሙሴ ነበር። ይህ መካከለኛ አንደኛውን ወገን ብቻ ሳይሆን ሁለቱንም የሚወክል ነበር። በዚህ ሁኔታ እግዚአብሔር ሕጉን ለእስራኤላውያን ሰጠ። እነርሱም ደግሞ የመጠበቅ ግዴታ ነበረባቸው። ይህንንም ቃል ኪዳን ለመመሥረት ሁለቱም የየራሳቸው ድርሻ ነበራቸው። ስለዚህ የቀደመው ኪዳን በእግዚአብሔርና በእስራኤል ሕዝብ መካከል ሲቆም አንድ መካከለኛ አስፈልጎ ነበር።

ለአብርሃም የተሰጠው የተሰፋው ቃል ግን ከአንድ ከእግዚአብሔር ጋር በቀጥታ በተደረገ ኪዳን የተሰጠ በመሆኑ ከውል ስምምነት ውጭ ነው። ምን ጊዜም ተሰፋን ለመስጠት የሚያስፈልገው አንድ ወገን ብቻ ነው። ይህን የድነት ተሰፋ ሰዊ ደግሞ እግዚአብሔር ነው። እግዚአብሔር ተሰፋን ሰዊ እንደ ሆነ ሁሉ፤ ተሰፋንም ፈጻሚው እርሱ ብቻ ነው። የሰው ወይም የመላእክት መካከለኛነት ሳያስፈልግ እግዚአብሔር አምላክ የመንፈስ ቅዱስንና በእምነት የመጽደቅን ተሰፋ ሰጠን። ንጢአተኛው ሰው ማድረግ የሚገባው ነገር ቢኖር፤ ይህን ተሰፋ በእምነት በኩል በጸጋ ተቀብሎ የራሱ ማድረግ ነው። በዚህም በእምነት በኩል የሚቀበለው የእግዚአብሔር ጽድቅና መንፈስ ቅዱስ ሕግን የመፈጸም፤ ከንጢአትም ነፃ የመውጣት ንይል ያገኛል።

6.6. የተሰፋው ቃል በሕጉ አልተሻረም (ገላ 3:21-24)

ሕጉ ለእስራኤላውያን የተሰጣቸው በሙሴ በኩል በመላእክት እጃቢነት እንደ ነበረ ቀደም ብለን ተመልክተናል። የተሰፋው ቃል ግን ለአብርሃም የተሰጠው በቀጥታ ከእግዚአብሔር ነበር። ይሁን እንጂ ከተሰፋው ቃል በኋላ ሕጉ የተሰጠው ንጢአትን ለመግለጥ እንጂ የተሰፋውን ቃል ለመቃወም (ለመሻር) አይደለም። ሕጉ ሲሰጥ የተሰጠበት ዋና ምክንያት ከክርስቶስ ውጭ አማራጭ የድነት መንገድን ለማሳየት ሳይሆን፤ ክርስቶስ እስኪመጣ ድረስ በሞግ ዜትነት እንዲያገለግል ነበር። ከዚህም የተነሳ ሕጉ ሕይወትን ሊሰጥ አልቻለም። ንጢአተኞች ደግሞ ለመዳን ሕይወት ያስፈልጋቸዋል። ይህም ሕይወት የሚገኘው ደግሞ በእግዚአብሔር የተሰፋ ቃል ላይ እምነትን በማድረግ እንጂ ሕጉን በመፈጸም አይደለም። የእግዚአብሔር ቃል የሰው ዘር ሁሉ ለንጢአት በመገዛት እስረኛ

አንድ ሆነ ይናገራል (ሮሜ 3፡9-10፤ 11፡32)። አሁን ግን ሰው ከገጠአት አሥራትና ርግማን የሚያመልጥበት መንገድ ተዘጋጅቷል። ይህም መንገድ በክርስቶስ በማመን የሚገኘው የድነት ተስፋ ነው። ይሁን እንጂ ይህን የድነት ተስፋ ለገጠአተኞች ይዞ የመጣው የክርስቶስ ወንጌል ነው። የክርስቶስ ወንጌል ከመምጣቱ በፊት ግን፤ "በሕግ አማካይነት እስረኞች ሆነን እምነት እስኪገለጥ ድረስ ተዘግቶብን ነበር" (ገላ 3፡23)። የሕግ አስረኛ መሆን ማለት የገጠአት እስረኛ መሆን ማለት ሲሆን፤ አሁን ግን እምነት (የክርስቶስ ወንጌል) ስለ መጣ፤ ከሕግ ባርነት ነፃ ወጥተናል።

ሰው ገጠአትን ሠርቷል። ከዚህም የተነሣ በሕግ ሥር መሆን ነበረበት። ጳውሎስ ይህን ሁኔታ ለገላትያ ሰዎች ሲያስረዳ፤ በዘመኑ ሀብታም ሰዎች ያደርጉ የነበረውን ሁኔታ ይገልጻል (ገላ 3፡24)። ጳውሎስ በነበረበት ዘመን የነበሩ ሀብታም ሰዎች ሕጻናት ልጆቻቸውን በቤት ውስጥ የሚያስተምሩላቸው አስተማሪዎችና ሞግዚቶች ነበሯቸው። ይህ ሁኔታ በተለይ በግሪኮችና በሮማውያኖች ዘንድ የተለመደ ባሕል ነበር። ሕጻናቱም ወላጆቻቸው መጥተው አስኪረከቧቸው ድረስ፤ በሞግዚቶቻቸው ሥር ይቆዩ ነበር። ጳውሎስ ለገላትያ አማኞች አንደሚናገረው ልክ እንዲሁ አኛም በሕግ ሥር ነበርን። የክርስቶስ ወንጌል (እምነት) ከመምጣቱ በፊት ሕጉ የአኛ ሞግዚት ነበር። ሞግዚቶች ሕፃናትን ወላጆቻቸው በአጠገባቸው በሌሉበት ጊዜ እንደሚመሯቸው፤ አንድ ሚጠብቋቸውና እንደሚያሳድጓቸው፤ ሕጉም ወደ ክርስቶስ የሚመራ ሞግዚታችን ነበር። አሁን ግን የክርስቶስ ወንጌል (እምነት) ስለ መጣ፤ ከእንግዲህ በሕግ ሞግዚትነት ሥር አይደለንም። አንድ ሰው አንድ ጊዜ ወደ ክርስቶስ ከመጣ በኋላ፤ ሕግ የሞግዚትነት ሥራውን አቁሟል።

6.7 የእግዚአብሔር ልጆች ነን (ገላ 3፡26-29)

በጥንት ዘመን በአንድ ቤተሰብ ውስጥ ያለ አንድ ወንድ ልጅ በቤተሰቡ ውስጥ የልጅነት መብትና ሥልጣን የሚኖረው ለአቅጣጫ አዳም (በተገቢው የእድሜ ደረጃ) ሲደርስ ነበር። ከዚያ በፊት ግን በሞግዚቱ ገላፊነትና ሥልጣን ሥር ይቆይ ነበር። ጳውሎስ በገላ 3፡24-25 ያሰውን ሐሳብ የተናገረው ይህን ታሪካዊ ዳራ ተንተርሱ

ነው (ገላ 4፡1-2)። ጸሐፊው ይህን ታሪካዊ እውነታ ተከትሎ ገጠአተኞች በሕግ ሞግዚትነት ሥር የነበሩበትን ዘመን ከሀጻንነት ጊዜ ጋር ሲያመሳሰለው፤ በቁጥር 26 ላይ ግን በክርስቶስ ያመኑትን ደግሞ በእድሜያቸው አንድ በሰሉ ልጆች እድርጉ የማቅረብ አገላለጽ አለው። በሰዚህ በክርስቶስ ያመኑ ከሕግ የሞግዚትነት ሥራ ተላቀው አሁን ሙሉ የልጅነት መብት አግኝተዋል። ጳውሎስ ለገላትያ ክርስቲያኖች የሚላቸው፤ አይሁድ ብንሆን የግሪክ ሰው፤ ባሪያ ብትሆኑ ጌታ፤ ወይም ወንድ ብትሆኑ ሴት፤ ሁላችሁ በክርስቶስ በማመናችሁ የእግዚአብሔር ልጆች ሆናችኋል ነው። በክርስቶስ እስካመንን ድረስ በእግዚአብሔር ቤተሰብ ውስጥ ምንም ዓይነት መበላበጥ የለም። እርሱ አባታችን እኛም ልጆቹ ነን።

እዚህ ላይ ቁጥር 26 እና 27 ተዛማጅ የሆነ ሐሳብ እንዳላቸው ልብ ማለት ያቻላል። ጳውሎስ በቁጥር 26 ላይ በእምነት በኩል የእግዚአብሔር ልጆች አንድ ሆነን ሲናገር፤ በቁጥር 27 ላይ ደግሞ ከክርስቶስ ጋር አንድ ለመሆን አንድ ተጠመቅን ይናገራል። እምነት ከልብ የሚመነጭ መንፈሳዊ ተግባር ሲሆን፤ ጥምቀት ደግሞ እምነታችንን የሚጠቁም ውጫዊ ሥርዐት ነው። ይሁን እንጂ ሁሰቱም ውስጣዊና ውጫዊ በመሆን የመዛመድ ባሕርይ አላቸው። የልብ እምነት ከሌለ ውጫዊ ጥምቀት ምንም ትርጉም አይሰጥም። ጥምቀት በእምነት ሲፈጸም በትክክል ከክርስቶስ ጋር አንድ መሆናችንን የሚያትምና የሚያመለክት ነው። ከክርስቶስ ጋር አንድ እንድንሆን የተጠመቅን ክርስቶስን ለብስናል። በዚህም አንድ አካልና አንድ ቤተሰብ ሆነናል፤ አንዱንም መንፈስ ጠጥተናል (1ቆሮ 12፡13)። ልብስ ከለባች ጋር ተዋህዶ የለባችን መልክና ሁኔታ እንደሚቀይር ሁሉ፤ ክርስቶስን መልበላችን አሮጌውን ማንነት ቀይሮ የእግዚአብሔርን የልጅነት ክብርና የእርሱን ባሕርይ ሰጥቶናል። ነገር ግን ክርስቶስን መልበላችን ክርስቶስነትን ወይም መለኮትነትን አልሰጠንም።

በክርስቶስ በማመናችን ሁላችንም በእምነት በኩል የእግዚአብሔር ልጆች ነን። ሁላችንም ከክርስቶስ ጋር ስለ ተጠመቅን አንድ ሆነናል። ሁላችንም ክርስቶስን ለብስናለን። ከዚህ ነገር የተነሣ በክርስቶስ በማመን የእግዚአብሔር ልጆች የሆንን ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት

አኩል ነን። የዘር፣ የጾታ፣ የጾታ፣ የህብት ልዩነቶችን በእግዚአብሔር የልጅነት ጉዳዮችን ላይ የሚያስ ከትለው ነገር የለም። በጳውሎስ ዘመን አይሁዳዊና ግሪካዊ፣ ባሪያና ጌታ፣ ወንድና ሴት የሚል ትልቅ የልዩነት መስመር ነበር። ከዚህ የተነሣ አይሁዳውያን ግሪኮችን ይጸዩላቸው ነበር። ባሪያዎች በጌቶቻቸው ጉልበታቸው ይመዘበር ነበር። ሴቶችም የወንዶች የበታች ሆነው ይታዩ ነበር። በክርስቶስ ግን ሁላችን አንድ ስለሆንን ልዩነት የለም። በእምነት የጸጋ ልጅነትን ስላገኘን በክርስቶስ ባገኘነው አንድነት ውስጥ እነዚህ ልዩነቶች ከንቁና ፋይዳ ቢሰጥ ናቸው።⁵⁶

7. በእምነት ወራሾች ነን (ገላ 4፡1-7)

አዲስ ኪዳን በተጻፈበት ዘመን ይኖሩ በነበሩ ሰዎች ዘንድ አንድ ልምድ ነበር። ይህም ልምድ በአንድ ቤተሰብ ውስጥ አንድ ወንድ ልጅ ቢወለድና ያ የተወለደውም ወንድ ልጅ ለአቅመ አዳም ሳይደርስ ወላጆቹ ቢሞቱ፣ ይህ እድሜው ያልደረሰ ወራሽ ልጅ ከሕፃንነት የእድሜ ክልል ወጥቶ የቤተሰቡ ወራሽ እንዲሆን ድረስ ሕፃንነት ልጅ በታመኑ ሰዎችና በሞግዚቶች አስተዳደር ሥር እንዲቆይ ማድረግ ነበር። ሕፃኑ በሞግዚቶችና በታመኑ ሰዎች አስተዳደር ሥር በሚቆይበት ዘመን የሚኖረው መብት በቤት ውስጥ ካለ ውልድ ባሪያ መብት በምንም የተለየ አልነበረም።

ጳውሎስም ለገላትያ አማኞች የሚላቸው እኛም ልክ እንዲሁ "ገና ልጆች በነበርንበት ጊዜ ከዓለም መሠረታዊ ትምህርት ሥር በመሆን በባርነት ተገዝን ነበር" ነው። የዓለም የመጀመሪያ ትምህርቶች አዲስ ፍጥረት ከሆነ ሰው የሚመነጩ ትምህርቶች ሳይሆኑ በኦሪት ሕግ ሥር ከነበረው ከአይሁድ አምነት የመጀመሪያ ትምህርትና በዘልማድ ከሆነው ከአሕዛብ እምነት የመጀመሪያ ትምህርት የሚመነጭ ነው። እኛም ክርስቶስ ከመምጣቱ በፊት ለሕግ፣ ለዚህ ዓለም ወገና ሥርዐት፣ ለዓለማዊ አምነቶችና ለማዶች እንዲሁም ለጣዖት አምልኮ ባሪያዎች ነበርን (ገላ 4፡5፡18)። ጳውሎስ በእነዚህ ጥቅሶች ላይ የሚኖረው እውነታ ይህንን ነው። እድሜው ለውርስ ያልደረሰ ሕፃን

ልጅ ለውርስ እስኪደርስ ድረስ በሕፃንነቱ በታመኑ ሰዎችና በሞግዚቶች አስተዳደር ሥር እንደሚቆይ እንዲሁ እኛም ከዓለም መሠረታዊ ትምህርት ሥር በመሆን ባሪያዎች በነበርንበት ጊዜ፣ ውርስ መቀበል እንደማይችል ሕፃን ነበርን። በዚህም የሕፃንነት ዘመናችን በሞግዚታችን በሕግ አስተዳደር ሥር ነበርን።

ነገር ግን በገላ 4፡4 ላይ ካለው ሐሳብ እንደምንረዳው የተወሰነው ጊዜ ደርሶ ወራሾች ለመሆን እድሜያችን በደረሰ ጊዜ፣ እግዚአብሔር ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን ወደ እዚህ ዓለም ላከው። በዚህ ቁጥር ላይ "የዘመኑ ፍጻሜ በደረሰ ጊዜ" የሚለው ሐረግ፣ የእግዚአብሔር ልጆች ወራሾች ለመሆን የሚበቁበትንና ወደ ብለለት የሚደርሱበትን ጊዜ የሚያመለክት ነው። በዚህን ጊዜ እግዚአብሔር በእምነት በኩል የሚገኘውን ውርስ እውን ለማድረግ ልጁን ላከው (ዮሐ 1፡14፡13፡16 ሮሜ 1፡1-6፣ 1ዮሐ 4፡16)። ይህም ልጅ፣ ከሴት ከሕፃንም በታች ሆኖ ተወለደ። ጳውሎስ ከሴት የተወለደውን ሲል፣ ወልድ አምላክ-ሰው ሆኖ መምጣቱን ለማሳየት ሲሆን፣ "ከሕግ በታች የተወለደውን" ሲል ደግሞ ለአይሁድ ሕግ የነበረውን ተገዥነት ለማሳየት የተናገረው ነው። ክርስቶስ ኢየሱስ ከሕግ በታች የተወለደው "... የልጅነትን መብት እናገኛ ዘንድ፣ ከሕግ በታች ያሉትን ለመዋጀት (ለመባዛት) ነው"። ሕጉ የፍርድና የኩነት መሣሪያ ነው። ሕጉ ካመጣብን ፍርድና ኩነት ነፃ የወጣነው ግን በክርስቶስ ቤዛነት ነው። ክርስቶስ በመስቀሉ ላይ ደሙን በማፍሰስ ቤዛ ሲሆንልን ባርነታችን አበቃ። ሙሉ የእግዚአብሔር ልጅነትን፣ መብትና ክብር ተቀበልን። ሆኖም ይህ ልጅነት በጸጋ ግንኙነት ላይ የተመሠረተ ነው (ሮሜ 8፡15፣ ኤፌ 1፡5)።

በጥንት ሮማውያን ዘንድ፣ የማዶ ልጅ ከባሕርይ ልጅ ምንም ያነሰ መብት አልነበረውም። የማዶ ልጅ እንደ ባሕርይ ልጅ የአባቱን ስም የመቀበልና ህብቱንም የመውረስ መብት ነበረው። ሁሉን የሚችል አምላክ እንዲሁ በወንጌል ቃል በክርስቶስ ላመኑት አይሁድና አሕዛብ ከልጁ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር የወራሽነት መብት ሰጥቶ ቤተሰቡ አድርጎናል።

⁵⁶ የይሉ መኮንን (ቁስ) የገላትያ መልእክት ትርጉሚያዊ እዲስ አበባ መስከረም 1991 ዓ.ም. ገጽ 73-75

ዳግመኛ በመወለድ የእግዚአብሔር ልጆች የመሆናችን ዋነኛ ክብርና የልጅነት ማረጋገጫ መንፈስ ቅዱስ በልባችን ማደሩ ነው (ገላ 4፡6)። በልባችን ያደረው ይህ መንፈስ በቃል መግለጥ በማይቻልና ከውስጥ በሚወጣ ጥልቅ የፍቅር ለሜት እግዚአብሔርን "አባ አባት" ብለን እንድንጣራ ያደርጋል። "አባ አባት" የሚለው ቃል ከእግዚአብሔር ጋር ያለንን አዲስና ልዩ የሆነ ቤተሰባዊ ግንኙነት የሚያመለክት ቃል ነው። ወንጌልን ሰምተን በክርስቶስ ባመንን ጊዜ እግዚአብሔር ያደረገው ነገር ቢኖር መንፈሱን ወደ ልባችን መላክ ነው። ይህም መንፈስ የልጅነትን ጠባይ የሚያስ ተምረንና የሚያለማምደን አዲስ ሞግዚታችን ነው። ከዚህም የተነሳ መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔርን አባትነት ለመንፈሳችን መስክሮ እኛ አባታችን ብለን እንድንጠራው ያደርጋል (ሮሜ 8፡15)። በዚህም እኛ የእግዚአብሔር ልጆች መሆናችንን በርግጠኝነት እንድናውቅና የሰማያዊ አባታችንን በሕይወታችን መኖር በግላችን እንድንለማመድ ያደርገናል። እኛም ባርነታችን ቀርቶ ልጆች እንሆናለን። ልጆች ከሆንን ደግሞ ወራሾች ነን። በብሉይ ኪዳን የአብርሃም ቃል ኪዳን ከእግዚአብሔር ጋር ዝምድናን ብቻ ሳይሆን ርስትንም ይዟል። አዲስ ኪዳንም ይህን እውነትና ርስት አልሻረም። በክርስቶስ በማመን የእግዚአብሔር ልጆች የሆኑ ሁሉ ከዚህ ሕይወት በኋላ ርስታቸውን ይወርሳሉ (2ጴጥ 3፡13፤ ዕብ 11፡10-40)።

7.1 ጳውሎስ ለገላትያውያን ያለው በጉ አስተሳሰብ (ገላ 4፡8-20)

የገላትያ ሰዎች በክርስቶስ ከማመናቸው በፊት ጣዖታትን አምላ ኪዳን ነበሩ። ለእነዚህ ጣዖታት በሚሰግዱበት ጊዜ ጣዖቶቹን አማልክቶቻቸው እንደ ሆኑ ስለሚያስቡ ሰይጣን በጣዖት አምልኮ በኩል ባሮች አድርጓቸው ነበር። በክርስቶስ ካመኑ በኋላ ግን እነዚህ ጣዖታት ከንቁ መሆናቸውን ተረድተዋል። ጳውሎስ ግን በወንጌል ሰብክት ወደ ክርስቶስ ከመጡ በኋላ ሐሰተኛ መምህራኑ ከንጹሐ የወንጌል ትምህርት ወደ ሕግ ባርነት የመለፀጋቸውን ሁኔታ ከቀድሞው ልምምዳቸው ጋር በማነጻጸር ይመክራቸዋል። ምክሩም ለአሕዛብ

ጣዖታት ባሪያ መሆንና ለአይሁድ ሃይማኖት መገዛት ዞሮ ዞሮ ነፃነት ሳይሆን ባርነት መሆኑን ነው።

የገላትያ አማኞች በክርስቶስ በማመናቸው እግዚአብሔርን አወቀው ታል። እነርሱም በእግዚአብሔር ታውቀዋል። እንደ አዲስ ኪዳን ነገረ መለኮት "መታወቅ" በቃል ኪዳን አማካይነት የራስ ማድረግን ወይም የእግዚአብሔር መሆንን ያመለክታል። በማቴ 7፡22-23 ባለው ክፍል ላይ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሐሰተኛ ነቢያቶችን በፍርድ ቀን "ከቶ አላውቃችሁም" እንደሚላቸው ተጽፏል። በክፍሉ "ከቶ አላውቃችሁም" የሚለው ቃል ጥቅም ላይ የዋለው ፈጽሞ እንደማያውቃቸው ለማሳየት ሳይሆን በቃል ኪዳን ዝምድና እንደማያውቃቸው ለማሳየት ነው። በሮሜ 1፡18-19 ባለው ክፍል አረማውያን እግዚአብሔርን እንደማያውቁት ይናገራል። እንዲህ አይነቱ አውቀት የቃል ኪዳን እውቀት አይደለም። በቃል ኪዳን በኩል የሆነ እውቀት ግን በወንጌል በኩል የሚገኝ የድነት ቃል ኪዳን ነው። የገላትያ ክርስቲያኖች በዚህ በኩል በእግዚአብሔር ታውቀዋል፤ እነርሱም እግዚአብሔርን አወቀው ታል። እርሱ አባታቸው እነርሱም ልጆቹ ሆነዋል። በኋላ ግን የዘላለም ሕይወትን ሰጥቷቸው ልጆችና ወራሽ ካደረጋቸው ከእግዚአብሔር ስለ አይሁዳውያን ሃይማኖታዊ ሕግና ሥርዐት ብለው ወደ ኋላ ስለ ተመለሱ ሐዋርያው "ታዲያ እንደገና ወደ ደካማና ወደማይጠቅም ትምህርት እንዴት ትመለሳላችሁ? ዳግም በእርሱ በባርነት ለመጠመድ ትፈልጋላችሁ?" በማለት ይጠይቃቸዋል (ገላ 4፡9)።

በሥርዐት በመልካም ሥነ ምግባር በሕግ በበጉ ሥራ ወይም ባረጀውና በሞተው ልማዳዊ ሃይማኖት ውስጥ ያለው ወግ አጥባቂነት ሙሴ ሰው ሆኖ በማደግ ያለው የልጅነት ነፃነት ምን እንደሆነ በሚያውቁና በተለማመዱ ሰዎች ፊት ወደ ኋላ መመለስና በባርነት መያዝ ነው። በራሳቸው ወደ ድነት ወይም ወደ ቅድስና ፈጽሞ ሊያደርሱ የማይችሉትን ልዩ ቀኖች ወሮች ወቅቶችና ዓመታቶችን ማክበር ዋጋ ቢሰጥ ነው። ለድነት ወይም ለቅድስና ምንም አይረዳም። የገላትያ አማኞች የአይሁድን የሃይማኖት ሥርዐት ስለ ተቀበሉ የወር መባቻን የፋሲካ በዓልን የበኩራት ቀንንና ሰባተኛውን ዓመት ወደ

ማከበር ልባቸው ሄዶ ነበር (ዘኁ 28፥11-15፣ ኢሣ 1፥13-14፣ ዘፀ 2፥18፣ ዘሌ 23፥10፣ 25፥4)።

ይህ ልዩ ወንጌል ነው። ምክንያቱም ገላትያውያኑ ለመዳን በክርስቶስ ላይ ቀኖችን፣ ወሮችን፣ ወቅቶችንና ዓመታቶችን መጠበቅ እንዳለባቸው አምነው ወንጌልን ትተው ወደ ሕግ ተመልሰዋልና። ከዚህ የተነሣ ድካሙ ከንቱ እንዳይሆን ይፈራል (ገላ 4፥11)።

7.2 የጳውሎስ የፍቅር ልመና (ገላ 4፥12-20)

ከምእራፍ 1-3 ባለው ክፍል የነገረ መለኮት አዋቂውንና ዐቃቢ እምነታዊ አቋም ያለውን ጳውሎስን ስንመለከት፣ ከምእራፍ 4፥12-20 ካለው ክፍል ጀምሮ ግን እረኛ፣ የነፍሳት አፍቃሪና የእምነት ተግኝት የሆነውን ጳውሎስ እንመለከታለን። ጳውሎስ በክርስቶስ ከማመኑ በፊት እንደ አይሁዳዊነቱ ሕግንና የአይሁድን እምነት ወጉች ለመጠበቅ ብርቱ ነበር። በክርስቶስ ካመነና የሕይወት ለውጥ ካገኘ በኋላ ግን በእረት ሕግ ሥር ከነበረው የአይሁድ የመጀመሪያ ትምህርት ተላቋል። ስለዚህ በቁጥር 12 ላይ የገላትያን አማኞች "ወንድሞች ሆይ እለምናችኋለሁ፤ እኔ እናንተን እንደመሰለሁ እናንተም እኔን ምስሉ..." ይላቸዋል። እዚህ ላይ ሐዋርያው "እናንተም እኔን ምስሉ" ሲል እርሱ ሕግን በመፈጸም ለመጽደቅ መሞከሩን ትቶ በእምነት ብቻ ለመዳን ክርስቶስን ተቀብሏል። እነርሱ ግን አይሁድን ለመምሰል ሲሉ በእምነት የሚገኘውን ጽድቅ ትተው ጳውሎስ ትቶት ወደ መጣው ሃይማኖት በመሄድ አይሁድን ለመምሰል ይሞክራሉ። ቀድሞውኑ ቦክግ ሥር አልነበሩም። ጳውሎስ ግን በፍቅር የሚመክራቸው ሕግን በመፈጸም አይሁድን ለመምሰል ወደ ባርነት ከሚመለሱ፣ ክርስቶስን በእምነት በመቀበልና በመዳን እርሱን እንዲመስሉት ነው። ለእውነተኛ ነገር ራስን በምላሌነት ማቅረብ የእውነተኛ አገልጋይነት የምንጊዜም ባሕርይ ነው (1ቆሮ 11፥1)።

ጳውሎስ ለገላትያ ክርስቲያኖች ወንጌልን የሰበከላቸው በመጀመሪያው ሐዋርያዊ ጉዞው አገሪቱን በጉብኝበት ወቅት ነበር (ሐዋ 13፥14-14፥23)። በዚህን ጊዜ ጳውሎስ በሕመም ላይ ነበር። ይህን ሕመም አንዳንዶች የዐይን በሽታ ነው ሲሉ፣ ሌሎች ደግሞ የወባ

በሽታ ወይም በልሰጥራ በድንጋይ በተወገረ ጊዜ ከመጉዳቱ የተነሣ የመጣ ዓይነቱ ያልታወቀ የጤና ችግር ሊሆን ይችላል ብለው ይገምታሉ (ሐዋ 14፥19-21)።

እንግዲህ እነዚህ ወገኖች ጳውሎስ የሰበከውን ወንጌል ለመስማት ዕድል ያገኙት ታም ገላትያ በቆየበት ጊዜ ነበር። ገላትያውያኑ በዚህን ጊዜ ጳውሎስ የሰበከውን የወንጌል እውነት እምኖ ለመዳን የሥጋው ድካም (በሽታ) እንቅፋት አልሆነባቸውም። እንዲያውም በጣም ይወዱት ስለነበር እንደ እግዚአብሔር መልአክና እንደ ኢየሱስ ክርስቶስ አድርገው ተቀብለውት ነበር። እንዲያውም በሰበከላቸው ወንጌል ውስጥ ክርስቶስንና የማዳን ኃይሉን ስለ ተመለከቱ ቢቻላቸውስ ዐይናቸውን እንኳ ቢሰጡት ፈቃደኞች ነበሩ። እሁን ግን የዓለም ሥርዐት ወደ ሆነ ነገርና ወደ አይሁድ ሃይማኖታዊ ልምምድ በመመለሳቸው፣ ከሰህተት ልምምድና አመለካከት እንዲመለሱ እውነቱን ስለ ነገራቸው በተጨማሪም የአይሁድ እምነት ተከታይ ከሆኑት ክርስቲያን ነን ብይ ሰዎች ካሳደሩባቸው ከፋ ተጽዕኖ የተነሣ፣ እንደ ጠላት ይመለከቱት ጀምረዋል (ገላ 4፥14-16)።

ጳውሎስ ለገላትያ ክርስቲያኖች የደከመላቸው ሰው በመሆኑ፣ ከገቡበት የሐሰት ትምህርትና ልምምድ ውስጥ እንዲመለሱ እውነቱን ገልጦ ስለ ነገራቸው እንደ ጠላት ተመልከተውት ነበር። ዛሬም ይመልሱን ዘንድ እውነትን ገልጠው ትክክለኛውን ነገር የሚነግሩንን፣ የሚመክሩንንና የሚገሥጹንን ሰዎች የምንመለከታቸው እንደ ጠላት ወይስ እንደ ወዳጅ?

7.3 የሐሰተኞቹ ፍለጋ (ገላ 4፥17-20)

በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ ገብተው የነበሩት ሐሰተኛ መምህራን የገላትያን ክርስቲያኖች "በብርቱ ይፈልጋችኋል" ይህን ያደርጉ የነበረው ከጳውሎስና እርሱ ካስተማራቸው የወንጌል እውነት በመነጠልና የራሳቸው በማድረግ በውጭ ሊያስቀሯቸው በማሰብ ነበር። እነዚህ ሐሰተኛ መምህራን ታዋቂ መሆን ዋነኛ የሕይወታቸው ግብ ነበር። ሆኖም ግን ይህን ለማግኘት የመረጡት መንገድ የገላትያን ክርስቲያኖችንና ጳውሎስን በማለያየት እነርሱን የሚከተሉ፣

የሚሰሙና የሚያገለግሉ ዓይነት ሰዎች እንዲሆኑ ማድረግ ነው። ስለዚህ ጳውሎስ የገላትያን ክርስቲያኖች እንደ አረኛ የሚመክራቸው ነገር እነዚህ ሐሰተኛ መምህራን በጉ እንደሚያስቡላቸው በመቁጠር እንዳይታሉት ነው (ገላ 4፡17)።

የገላትያ ክርስቲያኖች በመጀመሪያ ለጳውሎስ የሚያስቡና የሚጨነቁ ስለ ነበር እውነተኛ ፍቅር ነበራቸው (ገላ 4፡14-15)። ለአገልግሎቱም ትልቅ እኩልነት የበራቸው በመሆኑ ከእርሱ እፍ የሚወጣውን የወንጌል ቃል ለመስማት ይናፍቁ ነበር። አሁን ግን በእነርሱ ዘንድ ባለ መኖሩ ለሐሰተኛ መምህራን ማሰብ ጀምረዋል። ይህ ሐዋርያ የሚመክራቸው ምንም እንኳ እብረው ባይሆኑም፤ ከእርሱ የሰሙትን እውነተኛ የወንጌል ቃል እንዳይተዉ ነው። ጳውሎስ ይህን ምክር የሰጣቸው "ልጆቼ ሆይ" እያለ ነው (ገላ 4፡19)። ቃሉም እርሱ ለእነርሱ ያለው ፍቅር ምን ያህል እንደ ሆነ አመልካች ነው።

ጳውሎስ የገላትያ ክርስቲያኖች ልጆቹ የሆኑት በወንጌል አማካይነት ነው (1ቆሮ 4፡15፤ 1ጢሞ 1፡2)። እሁን ግን ከወንጌሉ ፊታቸውን በማዞራቸው ምክንያት ክርስቶስ እንደ ገና በውስጣቸው እስኪቀረጽ ድረስ ስለ እነርሱ በምጥ ጭንቀት ላይ እንደ ሆነ ይነግራቸዋል። የአገልግሎቱ ግብ በወንጌል ቃል ዳግመኛ ክርስቶስን በውስጣቸው በመቅረጽ እርሱን እንዲመስሉ ማድረግ ነው።

ዛሬም እንደ ትላንቱ፤ የወንጌልን ቃል ከእኛ የሰሙ ሰዎች በሐሰተኛ አስተማሪዎችና መጽሐፍ ቅዱሳዊ ባልሆኑ ልምምዶች ሊላቡና ሊወሰዱ ይችላሉ። በዚህን ጊዜ የእውነትን ቃል እንዳይጥሱ መምከር፤ ክርስቶስም በእነርሱ ተቀርጾ እንዲመስሉት ማድረግ የእውነተኛ አገልግሎት ግብ ሲሆን (ሮሜ 8፡29፤ ኤፌ 4፡13-15፤ ቆላ 1፡27)፤ ከወንጌል እውነት ስለሚሰቱ ሰዎች ደግሞ በምጥ ጭንቀት ውስጥ መሆን የእውነተኛ አገልጋይነት ባሕርይ ነው። በአገልግሎት ከሰዎች ጋር ባለን ግንኙነት የእግዚአብሔር ደስታ የልጁን መልክ በተገልጋዮች ውስጥ ማየት እንጂ የአገልጋዩን አይደለም። ስለ ክፉ ምኞት በሰዎች ውስጥ ራስን መቅረጽ ወይም ማሳደር በመንግሥቱ ሥራ የወንጌል አገልግሎታችን ግብ አይደለም።

የገላትያ ክርስቲያኖች ሕይወትና አስተሳሰብ በሐሰተኛ መምህራኑ ክፉ ትምህርት የተበክለ በመሆኑ ስለ እነርሱ ጳውሎስ ግራ በመጋባትና በጭንቀት ውስጥ ነበር። ይህ ጭንቀትና ግራ መጋባት በጳውሎስ ውስጥ የተከሰተው ምክራን ተቀብለው በወንጌል በኩል ወደ ተቀባሉት እምነትና ጸጋ ይመለሱ ይሆን ወይስ ወደ ሕግ ተመልሰው ክርስቶስን ይክዱ ይሆን ከሚል ጥርጣሬ የመነጨ ነበር (ገላ 4፡20)። ከዚህ የተነሣ ወዴት እንደሚሄዱ በርግጠኝነት ማወቅ ባለ መቻሉ፤ ባለበት ቦታ ሆኖ ስለ እነርሱ በጭንቀት ላይ ነበር። ሐዋርያው ምናልባት የቦታ ርቀት ላይ ባይሆን በመካከላቸው ተገኝቶ ለየት ባለና በሚያሳዝን ቋንቋ ለምኞታቸው ወደ ወንጌል እውነት ቢመለሱ ደስ ባለው ነበር። ነገር ግን ይህን የትምህርት፤ የተግሣጽና የእረኝነት ልብ የሞላበትን መልእክት ከመጻፍ ውጭ ሌላ ምንም ሊያደርግ አልቻለም። ስለዚህ ባለበት ቦታ ሆኖ ስለ እነርሱ በማመንታትና በጭንቀት ላይ ይገኛል። ጥያቄው ዛሬ ሐዋርያው እንዲህ ዓይነት ጥልቅ ስሜት ውስጥ ሊገባ እንዴት ቻለ? የሚል ነው። መልሱ አጭርና ግልጽ ነው። ይኸውም ዋጋ ክፍሎ በወንጌል አማካኝነት ያፈራቸው በመሆኑ ነው። ሰዎች ከእውነት ስተው ምንም ዓይነት የሐዘን ስሜት ከውስጣችን ከጠፋ በአንድ ወቅት ያለ ዋጋና ድካም ያገኘናቸው መሆኑን ያመለክታል።

7.4 የአጋርና የሣራ ምሳሌ (ገላ 4፡21-31)

ጳውሎስ በእነዚህ ዐሥር ቁጥሮች ውስጥ ከብሉይ ኪዳን መጽሐፍ ስለ አጋርና ሣራ በምሳሌነት አንድ ታሪካዊ እውነታን በመውሰድ፤ የተስፋውን ቃልና ሕጉን በማነጻጸር ያስተምራል። እዚህ ላይ ልብ ልንለው የሚገባ ነገር፤ የእነዚህ ሁለት ሴቶች ታሪክ እውነት መሆኑን ነው። ሐዋርያው የአጋርናና የሣራን ታሪክ ለተስፋው ቃልና ለሕጉ እንደ ምሣሌ አድርጎ ሲያቀርብ መንፈሳዊ ትርጉም መስጠቱ ወይም ደግሞ ታሪካዊነቱን በመተው እንደ ተለዋጭ አድርጎ ለማቅረብ ባይሆን፤ ነገረ-መለኮታዊ እውነትን ለመግለጽ ፈልጎ ነው። ጳውሎስ ለገላትያን አማኞች በቁጥር 21፤ ላይ "እናንተ ከአሪት ሕግ በታች ለመኖር የምትሹ እስቲ ንገሩኝ፤ ሕግ ምን እንደሚል አልሰማችሁም?" በማለት ይጠይቃቸዋል። እዚህ ላይ "ሕግ ምን እንደሚል

አልሰጥኝሁምን" በማለት በጥያቄ መልክ የቀረበው ሐሳብ የብሉይ ኪዳን ታሪክ ስለ ሣራና አጋር የሚናገረውን እውነት ለማሳየት ጥቅም ላይ የዋለ ነው። በክፍሉ ጳውሎስ የሣራንና የአጋርን ታሪክ ለማሳየት "ሕግ" የሚለውን ቃል በተለዋጭነት ተጠቅሞበታል።

ታዲያ ይህ የብሉይ ኪዳን ታሪክ ምን ይላል? "ለአብርሃምና ለንጹ ከባሪያይቱ ሌላው ደግሞ ከነጻይቱ ሴት የሆኑ ሁለት ልጆች እንደነበሩት ይናገራል።" እነዚህ ሁለት ልጆች እስማኤልና ይስሐቅ ናቸው። የዘፍጥረት መጽሐፍ ስለ እነዚህ ሁለት ልጆች አወጣለድ፤ ስለ አጋር መባረርና እስማኤል ተስፋውን ወራሽ ስላሰመሆኑ ይናገራል (ዘፍ 16፤ 21፥1-6፤ 21፥7-12)።

7.4.1 እስማኤልና ይስሐቅ (ገላ 4፥28-31)

እስማኤል የእግዚአብሔር ተስፋ ወራሽ ያልተደረገው "እንደ ሥጋ ልግድ" ስለ ተወለደ ነው። "እንደ ሥጋ ልግድ" መወለድ ማለት በወንድና ሴት መካከል በሚሆን የተፈጥሮ ሥርዐት መወለድ ማለት ነው። ይህ የሆነው በዚያን ጊዜ አብርሃም በእርጅና የመውለድ ዕድሜው ሰላሰፈ ነው (ሮሜ 4፥17-22)። ይስሐቅ ግን በሣራና በአብርሃም የእርጅና ጊዜ በልዩ ተአምር የተወለደ ነው። እግዚአብሔር በሰማቸው ተስፋ ቆሞ በሕይወታቸው በተአምር ባይገባ ይስሐቅ ተፀንሶ አይወለድም ነበር (ዘፍ 17፥15-16)። የእግዚአብሔር ተአምር ለአብርሃም ጥንካሬ፤ ለሣራም የማህጸን መክፈት ምክንያት ስለሆነ ይስሐቅ እንደ ተስፋው ቃል በእምነት በመንፈስ ቅዱስ ገይላ ተወለደ (ዘፍ 9፥15፤ ገላ 4፥20)። ይህ ትልቅ ልዩነት ነው። ለዚህ ትልቅ ልዩነት መሠረቱ የተስፋው ቃል ሲሆን ተስፋውንም የሚፈጽመው ገይላ ልዩነቱን እያገኘው ይሄዳል። ስለዚህ ርስታችን የሆነው ይህ የተስፋ ቃል ምልክታችንና መለያችን ነው።⁵⁷

⁵⁷ Spurgeon Charles Grace God's Unmerited Favor, Printed in the united in the U.S.A. copy right 1996 pp 77-98

የእነዚህ ሁለት ልጆች ታሪክ በድነት ጉዳይ በጸጋ የሆነ የእግዚአብሔርን መለኮታዊ አሠራርና የሰውን ጥረት በምሳሌነት ያሳየናል። የአብርሃም ልጆች የሚባሉት በመንፈስ ቅዱስ ገይላ ዳግመኛ በመወለድ በንስሐና በእምነት በጸጋ በእግዚአብሔር የሚድኑ እንጂ ድነት ለማግኘት ሕግን የሚፈጽሙ አይደሉም። ስለዚህ ይስሐቅ በመንፈስ ቅዱስ ገይላ በተአምር መወለዱ በተስፋ ቃል በእምነት በመንፈስ ቅዱስ ዳግመኛ ለሚወለዱ የአብርሃም ልጆች ምሳሌ ነው ማለት ይቻላል። ይስሐቅ ከመንፈስ ቅዱስ ዳግመኛ በመወለድ በእምነት በጸጋ ለሚድኑ ምሳሌ ሲሆን እስማኤል ግን በሕግ ሥራ በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ማግኘት የሚፈልጉ ሰዎችን ያመለክታል።

እዚህ ላይ አንድ ጥያቄ እናነሳለን። ወደ ራሳችሁ የድነት ታሪክ መለስ ብላችሁ ስትመለከቱ የተለወጣችሁት እንዴት ነበር? በራሳችሁ ወይስ በሰዎች ግፊት? በሰብዓዊ ጥረት ወይስ በእግዚአብሔር መንፈስ አሠራር? ዳግመኛ ስለ መወለዳችሁ ትናገሩ ይሆናል፤ ሆኖም ይህ ዳግመኛ ልደት ከየት ተገኘ? ከእግዚአብሔር የተስፋ ቃል ወይስ ከራስ ጥረት? በእስማኤል ወይም በይስሐቅ ቦታ በመሆን? ዋነኛው ነገር መንፈሳዊ ሕይወታችን እንዴት እንደ ጀመረና ምንጩን መለየት ነው። ሃይማኖት ጸጋ የሚመስል ተፈጥሮአዊ ነገር ተለብጦ የሚታይበት ሁኔታ ነው። ንጢአተኛው ሰው፤ የእርጌ ማንነቱን እድፈት ቢታጠብ አዲስ ሊሆን ይችላል ብሎ ሊያሰብ ይችላል። ያደፈን ማጠብ መልካም ነው። ሆኖም እስማኤልን ማጠብ ይስሐቅን አያደርገውም። ምክንያቱም ከእርጌው ማንነት በሚመነጭ ሰብአዊ ገይላና በእግዚአብሔር ጸጋ መካከል ትልቅ ልዩነት ስላለ ተፈጥሮን ወደ ጸጋ ከፍ ልናደርገው እንችልም። ከሰብአዊ ማንነት በሚመነጭ ነገር ሰብአዊ ማንነት ድረስ ሊያድግ ይችላል። ዳሩ ግን ወደ መለኮታዊ ነገር ሊደርስ አይችልም።⁵⁸

እግዚአብሔር የተስፋን ቃል ሰጥቷል። ይህንንም የተስፋ ቃል የሰጠው በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ማዳን ለሚታመኑ ሁሉ ነው። እኛም በእርሱ ስለምናምን እግዚአብሔር ተስፋውን በመፈጸም

⁵⁸ ሠጌ ኩግሁ

እንደሚባርከን ማመን አለብን። ሰማያዊውንም በረከት መናፈቅ ይገባናል። ይህንንም ማድረግ የሚጠበቅብን ስለ ራሳችን ጥረት ሳይሆን ስለ እግዚአብሔር ምህረትና ነፃ ሰጠታ ነው። ተስፋችን የተመሠረተው እግዚአብሔር ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን ስለ ኀጢአታችን ሥርየት መሰጠቱ ላይ ነው። እግዚአብሔር በምሕረቱና በቸርነቱ የዘላለምን ሕይወት በረከት ሰጥቶናል (ቲቶ 3+7)።

መቼም እውነተኛ እምነት የአማኙ ሥራ እንደ ሆነ ሁሉ፤ እውነተኛ ንስሐም ንስሐ የሚገባው ሰው ሥራ ነው። ሆኖም ይሰሐቅ የአብርሃምና የሣራ ልጅ ሆኖ ሳለ፤ ከዚያ በላይ ግን የእግዚአብሔር ሰጠታ እንደሆነ ሁሉ፤ በውድቀት ምክንያት ኀጢአተኛው ሰው ፈቃዱ "ጥራት ሰላጣ/ሰለጎደለው" በይበልጥ እምነትና ንስሐም የእግዚአብሔር ሥራ ናቸው። አመኑ ብሎ ትእዛዝ የሰጠን እግዚአብሔር እንድናምን ደግሞ ያስችለናል። በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ያለው ድርጊት ስንፈጽም ያን በውሰጣችን የሚፈጽም እግዚአብሔር ነው (ፊል 2+13)። በውድቀት ጥራት ሰላጣን የማድረግ ፈቃዳችንን የሚያግዝ ኀይል (ጸጋ) የሚገኘው ከእርሱ ነው። እምነታችንም በውሰጣችን የሚኖረው የመንፈስ ቅዱስ ሥራ ነው። በዚህ ጊዜ ይሰሐቅ የአብርሃም ልጅ እንደ ሆነ ሁሉ፤ የጸጋ ሕይወት የእኛ ይሆናል። ከዚህ በላይ ግን ሁሉም የእግዚአብሔር ነው።

ጳውሎስ የአብርሃም ልጆች የነበሩትን የአስማኤልንና የይስሐቅን ታሪክ ከብሉይ ኪዳን ወስዶ በምሳሌነት ካስተማረበት በኋላ፤ በመቀጠል የእናቶቻቸውን ታሪክ በምሳሌነት በመውሰድ እንደ ገና ያስተምርበታል። እንደ ሐዋርያው ጳውሎስ የትምህርት አሰጣጥ እነዚህ ሁለት ሴቶች የብሉይና የአዲስ ኪዳን ምሳሌዎች ናቸው (ገላ 4+24)። ሕግ በሙሴ መካከለኝነት በሲና ተራራ ላይ ተሰጥቷል (ዘጸ 31+18)። አጋር በዚህ ተራራ ላይ በሙሴ አማካይነት ለተሰጠው ሕግ ምሳሌ በመሆን፤ ኀጢአተኛ በሕግ ሥራ ይጸድቃል የሚል እምነትና አመለካከት ያላቸውን አይሁድ አድራጊ ሐሰተኛ መምህራኖችንና በሰባው ዓመተ ምሕረት ላይ ሊፈረድባት ተዘጋጅታ የነበረችውን ኢየሩሳሌምን ትወክላለች። እዚህ ላይ ጳውሎስ አጋር ምድራዊቷን ኢየሩሳሌም የምትወክል አድርጎ ሲያቀርባት ምናልባት ወደ ገላትያ

አብያተ ክርስቲያናት የመጡት አይሁድ አድራጊዎች የመጡት ከኢየሩሳሌም ስለ ሆነ ሊሆን ይችላል።

አጋር የአብርሃም ቤት አገልጋይ ነበረች። ኢየሩሳሌም የአይሁድ ሃይማኖት ማዕከል በመሆኗ፤ ከሲና ተራራ (ከአጋር) ጋር ልትመሳሰል ትችላለች። ምክንያቱም የአይሁድ ሃይማኖት በዘመኑ በሲና ተራራ ላይ በተሰጠው የኦሪት ሕግ ሥር ያለ ሃይማኖት ነበር። ሐሰተኛ መምህራኑ ወደ ገላትያ መጥተው ያስፋፉት የዚህን ሃይማኖት ትምህርት ነው። በእምነት ሳይሆን ይህን ትምህርት ተቀብለው በሕግ ሥራ እንጸድቃለን የሚል እምነትና አመለካከት ያላቸው ሁሉ የሕግ ባሪያዎች ናቸው። እዚህ ላይ ታዲያ የምሳሌው ትርጉም የተገኘው ከታሪኩ ትርጉም ስለሆነ፤ ሐዋርያው ጳውሎስ ለምሳሌው የሰጠው ትርጓሜ ከእውነተኛው ታሪክ ውጭ እንደ ሆነ ልናስብ አይገባም።

በክርስቶስ ከማመን ይልቅ በአይሁድ ወግና ሥርዐት ድነት እናገኛለን ብለው የሚያምኑ ሁሉ፤ ከኀጢአት ፍርድና ኩነኔ ሥር ናቸው። እንደ አጋርና እስማኤል የተሰፋው ተካፋዮች አይሆኑም። ምክንያቱም የሣራ ልጆች ሳይሆኑ የአጋር፤ የይስሐቅ ሳይሆኑ የአስማኤል ወንድሞች ናቸውና። የይስሐቅ ወንድሞች የሆኑ ሁሉ እንደ ተሰፋው ቃል የአብርሃም ልጆች ናቸው።

ሐዋርያው ጳውሎስ በሕግ ሥራ እንጸድቃለን የሚል እምነትና አመለካከት ያላቸውን ሰዎች ለማስተማር አጋርንና ምድራዊቷን ኢየሩሳሌም እንደምሳሌ አድርጎ እንጸነሣ፤ በተሰፋው ቃል በመንፈስ ቅዱስ ዳግመኛ ተወልደው የእግዚአብሔርን መንግሥት ወራሾች ለሆኑ ልጆች፤ እንደ እናት በምሳሌነት የሚያነሳት ሣራን ነው (ገላ 4+26)። ሣራ ከላይ የሆነችው ኢየሩሳሌም ምሳሌ ናት። ይህ መልእክት በተጻፈበት ዘመን በነበሩ በረበናት ትምህርት መሠረት፤ "ከላይ የሆነችው ኢየሩሳሌም" በመሲሁ ዘመን ወደ ምድር የምትወርደውን ኢየሩሳሌምን የምታመለክት ነች (ራዕ 21+2)። ይህቺም ክርስቶስ የነገሠባትና ክርስቲያኖች ዜጎች ሆነው የሚኖሩባትን የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ከተማ ናት። እርሷም አሁን ያለችው ኢየሩሳሌም አይደለችም (ገላ 4+25)። በክርስቶስ በማመን

ዳግመኛ በመንፈስ ቅዱስ የተወሰዱ ግንጥ የሰማያዊቱ ኢየሩሳሌም ዜጎች በመሆናቸው ልጆቿ ናቸው።

በመቀጠል ጳውሎስ በገላ 4፥27 ላይ "አንቺ የማትወልጅ መካንን ደስ ይበልሽ፤ አንቺ እምጠሽ የማታውቂያ እልል በይኖ ጩኺ፤ ባል ካላቱ ይልቅ የብቸኛይቱ ልጆች በዝተዋልና ተብሎ ተጽፏል።" ይህ ክፍል እስከ አሁን ከተመለከትነው ሐሳብ ጋር ተያያዥነት ያለው ሲሆን የተጠቀሰውም ከትንቢተ ኢሳይያስ 54፥1 ላይ ነው። በዚህ ክፍል ጳውሎስ ነቢዩ ኢሳይያስ ልጆችን ባለመውለድ መካንን ስለ ነበረችው ግዙተኛዋ ኢየሩሳሌም የተናገረውን አስደላች ተስፋ፤ "የኢየሩሳሌም" ልጆች በሚበዙበት በወንጌል ከሚሆነው የእማኞች ስብስብ ጋር አዛምዶ ጠቅሷታል።

የኢሳይያስ ትንቢት በቀጥታ ተያያዥነቱ ወደ ባቢሎን በምርኮ ከተወሰዱት እስራኤላውያን ጋር ነው። መልዕክቱም ከምርኮ ወደ ገዛ አገራቸው የመመለሳቸው ጊዜ ስለ ደረሰ፤ በትንቢቱ ቃል ውስጥ የወደፊቱን የጽዮንን ክብር ተስፋ እያዩ እንዲጽናኑ ነው። በዘመኑ መካንነት በመካከለኛው ምሥራቅና አካባቢው እንደ ትልቅ ገናረት ይቆጠር ነበር (ኢሳ 4፥1)። ይሁን እንጂ በክፍሉ "መካንን ሴት" የሚለው ቃል የተጠቀሰው እስራኤል በምርኮ ወደ ባቢሎን በተወሰደች ጊዜ ልጆች በመገደላቸው ምክንያት የኢየሩሳሌም እንደ ሣራ የመካን መልክ ይዛ በመገኘቷ ነው። ጳውሎስ በዚህ በገላ 4፥27 ላይ "ባል ካላቱ ይልቅ" በማለት ከኢሳይያስ የጠቀሰው ሐረግ በትንቢተ ኢሳይያስ ውስጥ ከተነገረው ሐሳብ ባሻገር በዘፍጥረት 16፥1-4 ወደ ተጻፈው ታሪክ ይወስደናል።

ሣራ ልጅ ባልወለደች ጊዜ አብርሃም አጋርን ሁለተኛ ሚስቱ አድርጎ ወስዳት፤ ሣራ ባል እንደ ሌላት ስትሆን አጋር ግን ባል ያላት ሴት ሆናለች። ምንም እንኳን የሣራ መካንነት በጊዜው ያለ ልጅ ቢያደርጋትም በእግዚአብሔር የተስፋ ቃል በጊዜው ይሰሐቅን በመውለዱ ደስታዋ ከአጋር በልጧል። እግዚአብሔር እንደ ተስፋው ቃል ኪዳንን ከይሰሐቅ ጋር አደረገ። ለአብርሃም እንደገባውም የተስፋ ቃል ዘሩ እንደ ምድር አሸዋና እንደ ሰማይ ከዋክብት በዝቷል። ልክ እንዲሁ በሕግ ሥራ ሰው ይጻድቃል ብሎ ከሚያስተምረው የአይሁድ

ሃይማኖት ክብር ይልቅ በተስፋ ቃል የዳነችው የቤተክርስቲያን ክብር ይበልጣል። በክርስቶስ በማመን በጸጋ የዳኑ ሁሉ የተስፋው ልጆች ሆነዋል (ገላ 4፥28)። በእግዚአብሔር የተስፋ ቃል መሠረት የእግዚአብሔር ልጅ ለመሆን አስፈላጊው ነገር ደግሞ እግዚአብሔር ለገጢአተኞች ያዘጋጀውን ተስፋ በእምነት መቀበል ነው (ሮሜ 3፥29፤9፥8)።

7.5 ከተስፋ ቃል የተነሣ የሚመጣ ስደት (ገላ 4፥28-30)

በይስሐቅና በእስማኤል መካከል አለመግባባት ቢፈጠር የሚያስ ደንቅ ነገር አይደለም። ሣራ ልጇን ይስሐቅን ጡት ባለጣለችበት አለት፤ የባሪያይቱ ልጅ እስማኤል በይስሐቅ ላይ ሲሳለቅበት ተመለከተች (ዘፍ 21፥8-10)። በክፍሉ እንደምንመለከተው የይስ ሐቅና የእስማኤል ያወላለጻቸው ልዩነት ገና ከመጀመሪያው በዚህ ዓይነት ሁኔታ ራሱን ገለጠ። ጳውሎስ ለገላትያ ሰዎች በጻፈው መልዕክት ይህ ክምንም ነገር በላይ የሚያመለክተው ከመንፈስ ቅዱስ ዳግመኛ ተወልደው አንድ ተስፋው ቃል ወራሾች የሆኑ ሁሉ የሚጠብቃቸው ይህን መስል ነገር መሆኑን ነው። ጳውሎስ ይህን ሐሳብ የገላትያ እማኞች የአይሁድ እምነት ተከታይ የሆኑትን ከቤተክርስቲያን ውስጥ እንዲያስወጡ ከዘፍ 21፥10 ጠቅሶ ያስተማረው ነው። ይሁን እንጂ ምን ጊዜም በሕግ ባርነት ሥር ያሉ በእግዚአብሔር የጸጋ ወንጌል ዳግመኛ ተወልደው እንደተ ሰፋው ቃል ወራሾች የሆኑትን እንደሚያሳ ድደቸው ለማሳየት ጳውሎስ በዚህ ቁጥር ላይ ሌላ ምሳሌ ተጠቅሟል። ይህም ምሳሌ የእስማኤል በይስሐቅ ላይ መሳለቅ ነው። አያሌ ውድ የእግዚአ ብሔር ልጆች ወንድሞች እንደ ሆኑ በሚነገርላቸው ሰዎች በቤተክርስቲያን ውስጥ መከራገጥ ጥላቻና ጭካኔ ደርሶባቸዋል። እስማኤል ይስሐቅ ከእርሱ በላይ ሆኖ መታየቱን ሰላወደደ ተሳለቀበት። ምናልባት የዚህ ሰው ችግር ቅንዓት ሊሆን ይችላል። ጳውሎስ ግን የእስማኤልን በይስሐቅ ላይ መሳለቅ እንደማሳደድ ተመልክቶታል።

የሰም ክርስቲያኖች የእግዚአብሔርን ጸጋ ለራሳቸው ለሰማይፈልጉ፤ ራሳቸውን በጸጋ ከዳኑት ሰዎች በታች አላገሰው ይመለከታሉ። ደካሞችም የእግዚአብሔርን ጸጋ ተቀብለው ሲያዩ መቋቋም ያቅታ

ቸዋል። እንደ እነዚህ ዓይነት ሰዎች ቅዱሳን ሰላላቸው ተሰፋ፣ ስለ ለላማቸውና በእግዚአብሔር ፊት ሰላገኙት ሞገስ ስለሚቀኑት የእግዚአብሔር ልጆች እንዲህ ዓይነት ነገር ቢያጋጥማቸው ሊደነቁ አይገባም። በባርነት ውስጥ ያለ ሰው በወንጌል ነፃነት ውስጥ ያለን ሰው ሊመስከተው አይፈልግም። በሰብአዊ ጥንካሬውና በራሱ ምግባር ከእግዚአብሔር ጽድቅን ለማግኘት የሚፈልግ ሰው በጸጋ በዳኑ ሰዎች ላይ ይቆጣል፤ በእነርሱም ደስተኛ አይሆንም።

በየአካባቢው ካሉ ሰዎች ይልቅ እንደ እንግዳ ሰው የሚታይ ቢኖር፣ በእግዚአብሔር ጸጋ የዳነ ሰው ነው ማለት ይቻላል። በዓለም ላይ ካሉ ትክክለኛ ነገሮች ውስጥ አንዱ በእግዚአብሔር ጸጋ ላይ ታምኖ መኖር ነው። እንዲህ የሚኖሩ ሁሉ ግን እንደ እንግዳ ነገር ሊታዩ ይችላሉ። እስማኤል የይስሐቅ ጠላት የሆነው በአብርሃም ድንኳን ውስጥ እያለ በመሆኑ ልክ እንዲሁ የጸጋን ልጆች የሚያሳድዱ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ይኖራሉ። እነዚህ ዓይነት ሰዎች በቤተ ክርስቲያን ውስጥ አብረውን ቢኖሩም እንኳ በልባቸው ግን ከቅዱሳን ኅብረት ውጭ ናቸው። እውነተኛ አማኞችንም ባይተዋር መሰለው እንዲታዩ ያደርጋሉ።

ይስሐቅና እስማኤል ስተወሰነ ጊዜ አብረው ኖረዋል። ይሁን እንጂ በመጨረሻ መስያየታቸው አልቀረም (ዘፍ 21+10፣ ገላ 4+30)። ምንም እንኳ መስያየት አጅግ አሳዛኝ ሁኔታ ቢሆንም፣ የእግዚአብሔር ፈቃድ ግን የማይጠይቀው ምንም ዓይነት ጠንካራ ርምጃ ስለሌለ እስማኤል ከአብርሃም ቤት ተባረረ። ድርሻውንም ሰላገኘ ከሰማያዊው ቃል ኪዳንና በረከት ተካፋይ ለመሆን አልቻለም። ከእግዚአብሔር ጸጋ ይልቅ፣ ሰብአዊ በሆነ ኅይልና ጥንካሬ የእግዚአብሔርን የተሰፋ ቃል አገኛለሁ ብሎ የሚያምን ሰው የእግዚአብሔር የተሰፋ ቃል የሚገኘው በጸጋ በመሆኑ ራሱን ማታለል የለበትም። ምክንያቱም ምንም ዓይነት የኅይል ተግባር እስማኤልን ይስሐቅ አያደርገውም።

ክርስትና መከራ አለበት። የእግዚአብሔርን ተሰፋ በጸጋ የተቀበሉ ሁሉ ይህን ያውቃሉ። ነገር ግን በውጫዊ ሁኔታ ሲታይ፣ እግዚአብሔር ስልጆቹ ያዘጋጀው ርስት ወደፊት የሚገኝ በመሆኑ

የተሰፋው ወራሾች የሆኑ ሁሉ፣ በዚህ ዓለም ውስጥ ምንም ዓይነት መልካም ነገር የሚጠብቃቸው አይመስልም። ነገር ግን የእግዚአብሔር ልጆች በመጨረሻው ጊዜ የሚጠብቃቸው መልካም ነገር አለ።

ይስሐቅ የእስማኤልን መሳሰቅ ተቀበለ። በመጨረሻ ደግሞ ለመሠዋት በመሠዊያው ላይ ተጋደመ። የተሰፋውም ወራሽ በመሆኑ መከራ ውስጥ አለፈ። እኛም ልክ እንዲሁ የሰፋው ወራሾች ከሆንን፣ ይስሐቅ መከራን እንደ ተቀበለ ልዩ ልዩ መከራዎችን ልንቀበል እንችላለን። ሆኖም ዋጋችንን የምንቀበለው ወደፊት ስለሆነ፣ በመከራዎቻችን እያሰፍን ወደ ፊት ልንራመድ ይገባል። ከእስማኤል ቅጥ ካጣ ነፃነት፣ የይስሐቅ የመሥዋዕትነት ሕይወት ይሻላል።

በራሳቸው ምግባራዊ ኅይል መንግሥተ ሰማይ ለመግባት የሚሞክሩ ሁሉ ይባረራሉ፤ ፈጽሞም ሊገቡባት አይችሉም (ገላ 4+30)። የዘላለም ሕይወትና ክብርም የተዘጋጀው በጸጋ ለዳኑ ነው እንጂ በምግባራቸው ኅይል ለሚታመኑ አይደለም። በመጨረሻው ጊዜ እስማኤልና ይስሐቅ እንደ ተሰያዩ ልክ እንዲሁ በእግዚአብሔር ፊት የራሳቸውን ጽድቅ የሚያቆሙ እና በጸጋ የዳኑ ይለያያሉ። ምክንያቱም በጸጋ የመዳንና በሕግ ሥራ የመጽደቅ መርህ በመንግሥተ ሰማይ ውስጥ አብሮ ሊሄድ አይችልም። ስለዚህ ግማሽ በራስ ኅይል፣ ግማሽ ደግሞ በእግዚአብሔር ጸጋ የመዳን ነገር ስለሌለ ገና ከአሁኑ ከአእምሮአችን ድነትን በራስ ጥረትና በእግዚአብሔር ጸጋ የማግኘት መርህና አስተሳሰብ ጨርሶ መወገድ ይኖርበታል።

ድነትንና ክብሩን መከፋፈል ስለማይቻል፣ ምርጫችን ወይ በእግዚአብሔር ብቻ ወይም በሰው ብቻ መሆን አለበት። በምንም ዓይነት መልኩ ድነት ግማሽ በሰው ጥረትና ግማሽ በእግዚአብሔር ጸጋ ሊሆን አይችልም። እንደ ብርሃንና ጨለማ የተለያዩትን ሁለት መመሪያዎች ከመደባለቅ መቆጠብ የክርስትና ትምህርት መርህ ነው። የድነታችን ዋስትና የእግዚአብሔር ተሰፋ ብቻ ሊሆን ይገባል።

በሕግ ወይም በመልካም ሥራ የእንድናለን አስተሳሰብ በጸጋ ብቻ ከመዳን ጋር ስለማይገናኝ ከክርስቲያኖች አእምሮ መወገድ አለበት።

ክርስቲያን በመንፈስ ጀምሮ በሥጋ ለመፈጸም ተስፋ ማድረግ የለበትም (ገላ 3፡3)፤ እምነታችን እንደ ወጥ መሆን ይኖርበታል። ድነት በሰብአዊ ኀይልና ጥንካሬ የሚለው ሐሳብ ወደ አእምሮአችን በገባ ጊዜ ምንም እንኳ ይህን አስተሳሰብ እስማኤል ለአብርሃም የተወደደውን ያህል ብንወደውም ከተስፋ ወራሽነት ስለሚያባርር ፈጥነን ማስወገድ አለብን።

እምነት ማየት እንዳይደለገ ሥጋም መንፈስ አንዳልሆነ ልክ እንዲሁ ደግሞ የሰብአውያን ምግባር ውጤት የለውም። ስለዚህ በሕግ ሥራ እንድናለን ብለን ከጸጋ እንዳንወድቅ ከክርስቶስም ተለይተን ከመንግሥቱ እንዳንባረር እንጠንቀቅ።

8. በክርስቶስ ነፃ ወጥተናል (ገላ 5፡1-12)

የገላትያ ክርስቲያኖች በክርስቶስ ባመኑ ጊዜ ከሕግ ርግማን (ከሞት ፍርድ) ነፃ ወጥተው ነበር። ነገር ግን በሐሰተኛ መምህራት ትምህርት ምክንያት መልሰው ራሳቸውን ወደ ባርነትና እለራት ውስጥ ጨምረዋል። ስለዚህ ሐዋርያው በገላ 5፡1 ላይ "ክርስቶስ ነፃ ያወጣን በነፃነት እንድንኖር ነው። ስለዚህ ጸንታችሁ ቁሙ፤ ዳግመኛም በባርነት ቀንበር አትጠመዱ" በማለት ይመክራቸዋል። "አትጠመዱ" የሚለው ቃል በግሪኩ በቁጥጥር ሥር ያስመዋልን፤ ያስመጠመድን ያሳያል። ኀጢአተኛ የኦሪትን ሕግ በመፈጸም በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ለማግኘት ቢሞክር፤ ሕጉ በእርሱ ላይ የተጫነ አድካሚ ሽክም ሆኖበት ይቆጣጠረዋል (ሐዋ 15፡10-11)። በክርስቶስ ነፃነት ያገኘነው ከሙሴ ወግና ሥርዐት ብቻ ሳይሆን ከሕጉ ርግማን (የሞት ፍርድ) ጭምር ነው። ስለዚህ ተመልሰን በባርነት ሥር መውደቅ የለብንም። ሕግ ከክርስቶስ ውጭ የሞት ፍርድን እንጂ ሕይወትን አይሰጥም። ክርስቶስ ኢየሱስ ግን በመስቀል ሞቱ ከሕግ ፍርድ አድኖናል። ዕዳችንም ስለ ተክፈለ በሞግዚት ሥርና በፍርድ ጥላ ሥር አይደለንም።⁵⁹

⁵⁹ Thomas Hale With General Articles Contributed by Stephen Thorson, *The Applied New Testament, Commentary*. Printed in Great Britain 1988 pp. 748-759

እዚህ ላይ ግን ልብ ሊባል የሚገባ ሐሳብ አለ። ኀጢአተኛ ከሙሴ (ከብሉይ ኪዳን) ወግና ሥርዐት ነጻ ወጣ ማለት፤ ዐሥርቱ ትእዛዛት አይመለከቱትም ማለት አይደለም። ዐሥርቱ ትእዛዛት ደግሞ ይመለከቱታል ማለት፤ በሰው ሥራና ድካም ድነት ይገኛል ማለትም አይደለም። ጽድቅ በእምነት ድነት በጸጋ የሚለው የወንጌል ትምህርትና የወንጌላውያን ሥነ መለኮት አራማጆች ጽኑ አቋም፤ ዛሬም አቋማችን ነው። ነገር ግን ዐሥርቱ ትእዛዛት ይመለከቱናል ለንል በክርስቶስ ላለ ሰው የእግዚአብሔርን ፈቃድ የሚገልጡ የሕይወት መመሪያዎች ናቸው ማለታችን ነው። ሕጉ ድነትን ባገኘ ሰው ሕይወት ውስጥ አስፈላጊ የሚሆነው ጽድቅን የማግኛ መንገድ በመሆን ሳይሆን የሥነ ምግባር መመሪያ በመሆን ነው።

የመንግሥተ ለማያት ፍጹምነት ሕግ በዚያ በፍጹምነት መከበሩ ነው። በድነት ጉዳይ ክርስቶስ ላይ ብቻ ተመሥርቶ ሕጉን የሚያስተናግድ ሰው ሕይወት ውስጥ ሕጉ ያለው ሥራ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ማሳየት እንጂ ፍርድ አይደለም።⁶⁰ ምክንያቱም በክርስቶስ ሞት ከሕጉ ፍርድ ነፃ ወጥተናል። በክርስቶስ የተገኘው አዲስ ማንነት የሚመራው በቃሉና በመንፈስ ቅዱስ ኀይል እንጂ በሕጉ ትእዛዝ አይደለም። ሕጉ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ገልጦ ሲያሳየን በውስጣችን ያደረው መንፈስ ቅዱስ ደግሞ የመታዘዝን ኀይል ይሰጠናል።

በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ የነበሩት ክርስቲያኖች ራሳቸውን ከባርነት በታች ካደረጉባቸው ነገሮች ውስጥ አንዱ የግርዘት ሥርዐት ነበር። ይህን ሥርዐት ይፈጽሙ የነበረው እግዚአብሔር በዚህ ሥርዐት በኩል እንደሚቀበላቸው በማለብ ነበር። መግረዝ ስህተት ባይሆንም፤ ነገር ግን ድነትን ለማግኘት ሲባል መግረዝ ትልቅ ስህተት ነው። የግርዘትን ሥርዐት በመፈጸም ወይም እጽድቃለሁ ብሎ አንድን መልካም ሥራ በማድረግና ባለማድረግ በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት አገኛለሁ ብሎ ለሚያሰብ ሰው ክርስቶስ ምንም አይጠቅመውም (ገላ 5፡2)። ሐዋርያው የገላትያን አማኞች የሚመክራቸው ይህንን ነው። የግርዘትን ሥርዐት መፈጸም

⁶⁰ Luther Martin, *A commentary on St Paul's Epistle to the Galatians*, Reprint Grand Rapids Kregel Publications, 1979 pp 390-392

ክርስቶስ ከመምጣቱ በፊት ይጠቅም ነበር። ክርስቶስ ከመጣ በኋላ ግን ክርስቶስ ራሱን የቻለ የመጻፍ መንገድ በመሆኑ መገረዝ አይጠቅምም። ገጢአተኛ የሚድነው ክርስቶስን በማመን ብቻ እንጂ በክርስቶስ ላይ ሕግን በመጨመር አይደለም። በክርስቶስ ላይ ሕግን በመጨመር እንደሚድን የሚያምን (ተስፋ) የሚያደርግ ሰው ክርስቶስ ለመጻኔ እይበቃኝም ብሎ የሚያስብ ሰው ነው። እንደን ሥርዐት በመፈጸሙ (በመገረዙ) እንደሚድን ለሚያስብ ሰው ዳውሎስ አንድ ወጥ የሆነውን የብሉይ ኪዳንን ሕግ ጨምሮ መታዘዙ አማራጭ የሌለው ግዴታው መሆኑን በግልጽ ይናገራል (ገላ 5፡3)። ከክርስቶስ ውጭ በሕግ ለመጽደቅ የሚፈልግ እንዱን ብቻ ሳይሆን ሁሉንም ሕግ መፈጸም ይጠበቅበታል።

ሕግና ጸጋ ሁለት የማይገናኙ ነገሮች ናቸው። ከዚህ የተነሣ ሁለቱንም በአንድ ጊዜ ማስኬድ አይቻልም። የገላትያ ክርስቲያኖች የጻኑት በእግዚአብሔር ጸጋ ነው። እሁን ግን በሕግ ለመጽደቅ ስለሚፈልጉ ከክርስቶስ ተለይተው ከጸጋ ርቀዋል (ገላ 5፡4)። ሕግን በመጠበቅ በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ለማግኘት መፈለግ ከእግዚአብሔር መለኮታዊ ጸጋና ፍቅር ውጭ መሆንንና ከክርስቶስ መለየትን ያስከትላል።

በክርስቶስ ሕይወት ውስጥ ጽድቅ በክርስቶስ በማመንና ከእርሱ ጋር በመተባበር የሚገኝ በረከት ነው። ይህን በረከት በእምነት አማካኝነት ተቀብለናል። ሐዋርያው እግዚአብሔር በመጨረሻው ጊዜ ቅዱሳን ከበደል ነፃ መሆናቸውን የሚሰጠው ቅን ፍርድ ዛሬም በእምነትና ቀዳሽ በሆነው በመንፈስ ቅዱስ ሥራ አማካይነት እንደ ተረጋገጠ ሲናገር "እኛ ግን ተስፋ የምናደርገውን ጽድቅ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት በእምነት ሆነን በናፍቆት እንጠባበቃለን" ይላል (ገላ 5፡5)።

በክርስቶስ ኢየሱስ የሚሰጠውን ጽድቅ ተስፋ የምናደርግ ሁሉ በሕጉ አንታመንም። በሕጉ የምንታመን ቢሆን ኖሮ ጽድቅን የምንቀበለው በሕግ ሳይሆን በሥራ ይሆን ነበር። እሁን ግን ተስፋችን ክርስቶስ በመሆኑ ጽድቅን የተቀበልነው ሕግን ጠብቀን ሳይሆን በእምነት ነው። በእምነት የጸደቁ በመጨረሻው ጊዜ በክርስቶስ ጽድቅ

በእግዚአብሔር ፊት ሲቆሙ በሕግ ሥራ በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ለማግኘት የሚፈልጉ ግን ይፈረድባቸዋል። በክርስቶስ ያመንን ግን በአሁኑም ሆነ በመጭው ሕይወታችን ከፍርድ ድኑን በክርስቶስ ጽድቅ ውስጥ ነን (ሮሜ 5፡1፡18፡1)። ጌታ ዳግም ሲመጣ በክርስቶስ ለሆኑ ሁሉ የእግዚአብሔር የጽድቅ ተስፋ ይታወቃል። ይህ የጽድቅ ተስፋ ደግሞ የዘላለምን ክብር የሚያመለክት ነው (2ኤፕ 3፡14)።⁶¹

በክርስቶስ ውስጥ ለመሆን እስፈላጊው ነገር እምነት ነው። እንጂ መገረዝ አይደለም። ዳውሎስ ይህን እውነት በገላትያ ለሚገኙ ክርስቲያኖች በርግጠኝነት ተናግሯል። ወደ ገላትያ አብያተ ክርስቲያኖች ውስጥ ሸልከው የገቡት ሐሰተኛ መምህራን ግን ዳውሎስ መልካም ሥራን ይቃወማል በማለት እንደ ሕግ አፍራሽ ይመለከቱት ነበር። ሐዋርያው ግን ይህን ሐሰተኛ ክስ ለማፍረስ ሕያው እምነት በፍቅር የሚሠራ ነው ይላል (ገላ 5፡6)።

እምነት ሕያውነቱን የሚገልጸው በፍቅር ነው። ሕያውነቱን በፍቅር የማይገልጥ እምነት ግን የሞተ ወይም ሐሰተኛ እምነት ነው (ያዕ 2፡14-26)። ፍቅር ማለት በሕጉ መሠረት መጓዝ ማለት እንጂ የሕጉን ተቃራኒ መጓዝ ማለት አይደለም (ሮሜ 13፡8-10)። በክርስቶስ በማመን በመንፈስ ቅዱስ አዲስ ሕይወት በተቀበሉ ሁሉ ሕያው እምነት ሁል ጊዜ ራሱን በፍቅር ይገልጣል።

በአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ውስጥ የክርስቶስ ሕይወት ጉዞ ከፋጫ ጋር ተመሳስሏል (2ጢሞ 4፡7፤ ዕብ 12፡1)። የገላትያ ክርስቲያኖች ሐሰተኛ መምህራኑ ወደ እነርሱ ከመምጣታቸውና ሐሳባቸውን ከመበረዛቸው በፊት "በመልካም ይርጡ ነበር" (ገላ 5፡7)። እሁን ግን ከፋጫው የውድድር መስመር ወጥተዋል። ሐዋርያው ግን ይህ ከፋጫው መስመር የሚያወጣቸው ትምህርት ከእግዚአብሔር እንዳልመጣ ይነግራቸዋል። በዚህ ምእራፍ ወደ ገላትያ አብያተ ክርስቲያናት የገባው ሐሰተኛ ትምህርት "ግጥቂት እርሾ" ተመስሎ በዘይቤያዊ ንግግር ቀርቧል (ገላ 5፡9)። እርሾ ጥቂት ነገር ሆኖ ሳለ

⁶¹ ዝኒ ከግሁ

ከተወሰነ ጊዜ በኋላ ብዙ ሊጥን ሊያበካ እንደሚችል ወደ ገላትያ አብያተ ክርስቲያናትም የገባው ሐሰተኛ ትምህርት ምንም እንኳ ትንሽ ቢመስል በመጨረሻ ግን ከክርስቶስ ሊለያቸው ይችላል። በክርስትና ሕይወት ውስጥ ሰው ከክርስቶስ የሚለየው ነገር መነሻው ትንሽ ነገር ሊሆን ይችላል።

የገላትያ አማኞች በክርስቶስ ጸጋ እነርሱን ከጠራቸው ከእግዚአብሔር ፈጥነው ወደ ስህተት ትምህርት ዘወር እንዳሉ ቀደም ብለን ተመልክተናል። ሆኖም ግን ጳውሎስ ከክርስቶስን ሙሉ በሙሉ ከደው ወደ ሙሴ ሕግ ዘወር እንደማይሉ በጌታ ይታመናል (ገላ 5፡10)። ሐዋርያው በጌታ የታመነው ጌታ በደሙ የዋጀውን ሕዝቡን ስለሚጠብቅ ነው። ይሁን እንጂ ጌታ በደሙ የዋጀውን ሕዝቡን እንደሚጠብቅ ቢናገርም ሕዝቡን ያሳቱና ግራ ያጋቡ ሐሰተኛ አስተማሪዎች ግን ከፍርድ እንደማያማልጡም ይናገራል። ቤተክርስቲያን እግዚአብሔር የልጁ ደም የፈሰሰላት ተቋም ናት። ይህችን ቤተክርስቲያን በእግዚአብሔር ቃል ትምህርት ምክርና ተግሣጽ መጠበቅ የቤተክርስቲያን እረኞች ኅላፊነት ነው። ሆኖም እረኞች ኅላፊነታቸውን ተወጡም አልተወጡም ሐሰተኛ ነቢያትና መምህራን ሕዝቡን ቢያስቱ እግዚአብሔር ፍርዳቸውን ያሸክማቸዋል (ራእ 2፡20-23)።

ጳውሎስ መገረዝን ይደግፋል እያሉ ሐሰተኛ ወሬ የሚያስወፍበት ሰዎች በገላትያ ነበሩ (ገላ 5፡11-12)። እነዚህ ሰዎች ከምን በመነሣት እንዲህ እንደሚያስወፍበት በክፍሉ የተጠቀሰ ነገር የለም። ምናልባት ግን እንደ አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ግምት በአይሁድ ዘንድ የነበረው ሥራ እንዳይደናቀፍበት በማስብ ጢምቴዎስን ይዞ ስለ ገረዘው ሊሆን ይችላል (ሐዋ 16፡3)። ሆኖም ጳውሎስ ግን ሰሰዎች ዘንድ ተቀባይነት ለማግኘት ሲል ይህን አላደረገም (ገላ 6፡12)።

በጳውሎስ ነገረ መለኮት ግዝረት ለድነት አስፈላጊ ነገር አይደለም። ጳውሎስ ግዝረት ለድነት አስፈላጊ እንደሆነ በማመን ቢያስተምር ኖሮ ክርስቶስ ሰዎችን ከዘላለም ፍርድ ለማዳን በመስቀል ላይ መሞቱን መስበክ ባላስፈለገው መስቀልም እንቅፋት መሆኑ በቀረ ነበር።

የአይሁድ ሃይማኖት በመስቀል የተሰቀለውን ኢየሱስ እንደ ወንጀለኛ እንጂ እንደ አዳኝ የሚቆጥር አይደለም። ስለዚህ የክርስቶስ መስቀል ለአይሁዳውያን እንቅፋትና የማስናከያ ድንጋይ ነው (1ቆሮ 1፡23፤ 1ጴጥ 2፡7-8)። ጳውሎስ ይህ የተሰቀለው ኢየሱስ ለሰው ልጆች ድነት ሊያስገኝ እንደሚችል ስለሚሰብክ ይቃወሙት ነበር። የዚያን ዘመን ሰዎች ስለ መስቀል ለሌሎች እንዲነገርም ሆነ ራሳቸው ለመስማት አይፈልጉም ነበር። ዛሬም እንዲሁ ነው። የወደቀው የሰው ልጅ ማንነት በራሱ ጥበብ ነይላልና ጥንካሬ እየታመነ የመስቀሉን ቃል ይቃወማል። በራሱ ጽድቅ በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ለማግኘት ደፋ ቀና ለሚለው የሰው ልጅ የክርስቶስ የመስቀል ሞቱም ሆነ ትንሣኤው ምንም የሚፈይድለት ነገር የለም። የመስቀሉ ቃል መገረዝን ስለ ሻረና በሕግ ሥራ (በራስ ጥረት) የሚገኝ ጽድቅን ስላስቀረጠ ለአይሁዶች ትልቅ መስናክል ሆኗል። ጌታም በራሳቸው ጥረትና ብቃት የሚደገፉትን ይቃወማል።

በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ማግኘት የሚቻለው በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ እንጂ በግርዛት ያለመሆኑን ለማሳየት የገላትያን አብያተ ክርስቲያናት አማኞችን ግራ ስለሚያጋቡት አይሁድ አድራጊ ሐሰተኛ አስተማሪዎች ሐዋርያው ጳውሎስ በቁጥር 12 ላይ እንዲህ በማለት የሚከተለውን ትእዛዝ ያስተላልፋል፤ "... የራሳቸውን መገረዝ ብቻ ሳይሆን ይጉንደሉ"። በዚህ ክፍል ላይ "ይጉንደሉ" ተብሎ የተቀመጠው የእማርኛ ቃል በግሪኩ መቆረጥን መጎመድን መቀጥቀጥን ያመለክታል። በቀደመው ኪዳን የመራቢያ ብልቱን የተቆረጠ ሰው በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል ዕድል ፈንታ አልነበረውም (ዘጸ 23፡1)። ልክ እንዲሁ መገረዝን የሚሰብኩ ሐሰተኛ አስተማሪዎች በእግዚአብሔር የጸጋ አሠራር ውስጥ ምንም ዓይነት እድል ፈንታ የላቸውም።

ከክርስቶስ ኢየሱስ ሞትና ትንሣኤ ወዲህ ግርዛት ውጫዊ ተግባር ብቻ በመሆኑ በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ከማግኘት አኳያ ምንም ዓይነት መንፈሳዊ ዋጋ የለውም። በእግዚአብሔር ጸጋ መለኮት ውስጥ የሚኖር ክርስቲያን ነፃ ባለ ጸጋና ወደ ሽልማት በሚያደርሰው የሕይወት መንገድ ላይ የሚጓዝ ነው። የክርስቶስን ጸጋ በሕግ ሥራ

የለወጠ አማኝ ግን ባሪያና በትክክለኛው መንገድ መሄድ ጀምሮ ልክ ባልሆነ መንገድ የሚጓዝ ነው። ድል ነጂ ከመሆኛ መንገዶች አንዱን ሕግንና ጸጋን ከሚደባልቁ ከሐሰተኞች እርሾ ተጠብቆ ራስን ለመንፈስ ቅዱስ መስጠት ነው። የእግዚአብሔር ጸጋ ወደ ክርስቲና ሕይወት ከመጣን በኋላ ለሚያስፈልገን ነገር ሁሉ ብቁ ነይል ነው (ኤፌ 2+8-10፣ 1ቆሮ 15+9-10፣ 2ቆሮ 12+2፣ 2 ጢሞ 2+1)። እኛ ሁላችን ከሙላቱ ተቀብለን በጸጋ ላይ ጸጋ ተሰጥቶናል (1ዮሐ 1+16)።

9. ሕጉን በመንፈስ ቅዱስ መፈጸም ይቻላል (ገላ 5+13-15)

እኛ የሰው ልጆች ብዙውን ጊዜ የተማጠነ (ሚዛናዊ) ሕይወት ይዞ ከመኖር ይልቅ በአንድ አቅጣጫ ጸንፎ የመሄድ ዝንባሌ ይታይ ብናል። አንዳንድ አማኞች በክርስቶስ ያገኙትን ነፃነት በተሳሳተ መንገድ በመረዳት የሚፈልጉትን ሁሉ ለማድረግ እንደሚችሉ ሲያስቡ ሌሎች ደግሞ የእነዚህን ሰዎች ስህተት በመመልከት ሌላ ጽንፋዊ አቅጣጫን በመያዝ በሰዎች ላይ የወገና ሥርዐት ሕጎችን ይጭናሉ። እውነተኛው የክርስቲና ሕይወት ነፃነት የሚገኘው ግን እንደፈለጉ በመኖርና በሕግ አክራሪነት መካከል በሚሄደው የሚዛናዊነት ሕይወት መስመር ላይ ነው።

ሐዋርያው በገላ 5+13-15 ባሉት ቁጥሮች ላይ የገላትያ አማኞች በክርስቶስ ለነፃነት እንደ ተጠሩ በመግለጽ ሐሳቡን ይጀምራል (ገላ 5+13)። እነዚህ ወገኖች በክርስቶስ በማመን የኅጢአት ሥርዐት ስለ ተቀበሉ በኅጢአት እዳ ከመጠየቅ ፍጹም ነፃ ናቸው። እንዲሁም ክርስቶስ ስለ ኅጢአታቸው በመስቀል ላይ ስለሞተ ከፍርድና ከኩነቴ ነፃ ሆነዋል። በዚህ መሠረታዊ ሹነት ኅጢአት በዕለት ተዕለት ሕይወታቸው ከሚያመጣው መስናክልና የውድቀት ሕይወት በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ነፃ ሆነዋል። ምክንያቱም ክርስቶስ ኢየሱስ በመስቀል ላይ በሞተና ሕጉ በሰው ልጆች ሕይወት ላይ ያመጣውን ርግማን በተሸከመ ጊዜ ሕጉ ያመጣውን ፍርድ ለአንዴና

ለመጨረሻ ጊዜ አስወግዷል። የተጠሩት "በክርስቶስ ጸጋ" በመሆኑ ነፃነትን አግኝተዋል (ገላ 1+6)።

ጳውሎስ ስለዚህ ጥሪ ከተናገረ በኋላ "ይህን ነፃነታችን ግን ሥጋዊ ምኞታችሁን መፈጸሚያ አታድርጉት ይልቁንም አንዱ ሌላውን በፍቅር ያገልግል" በማለት ይመክራል። አርነት የወጣነው እግዚአብሔርንና እርስ በእርሳችንን ለማገልገል ነው። ከዚህ ውጭ ግን ነፃነታችን ኅጢአትን ለማድረግ ፈቃድን የምናገኝበት መንገድ አይደለም። ይህ አርነታችን የሥነ ምግባር ጥያቄ አለው። አንድ አማኝ የዚህን አርነት የሥነ ምግባር ጥያቄ በመቃወም በክርስቶስ ሞት ምክንያት ያገኘውን የእግዚአብሔርን ጸጋ ያለ አግባብ ቢጠቀም በክርስቶስ ያገኘውን አርነቱን የሥጋዊ ምኞት ማስፈጸሚያ ሊያደርገው ይችላል (ሮሜ 6+1፣ 1ጴጥ 2+16)። በክርስቶስ ከሕግ ባርነት ነፃ ወጥተናል፤ ሕግን ለመተላለፍ ግን ነፃነት የለንም።

የእግዚአብሔር ጸጋና በክርስቶስ ያገኘው ነፃነታችን በአንድ አማኝ ሕይወት ውስጥ አብረው የሚጓዙ ጉዳዮች ናቸው። በክርስቶስ አምነው የዳኑ ክርስቲያኖች የእግዚአብሔር ጸጋ ምንነት በሚገባ ካልገባቸው በክርስቶስ ያገኙትን ነፃነታቸውን ያለ አግባብ ቢጠቀሙበት ይችላሉ። በእንዲህ ዓይነት መልኩ ይህን አምላካዊ ጸጋ በሴስኝነት በመለወጥ ልቅ የሆነ የሕይወትንና ኑሮን የሚለ ማመዱ መለኮታዊ ተግሣጽ ያገኛቸዋል። በክርስቶስ ጸጋ የተገኘው መንፈሳዊ ነፃነት ሌሎችን ለማገልገል የሚያስችል አድል እንጂ ኅጢአትን የማድረጊያ ፈቃድ አይደለም (ገላ 5+13)።

በገላ 5+13 ላይ "በፍቅር እርስ በርሳችሁ እንደ ባሪያዎች ሁኑ" በማለት የተቀመጠው ዐረፍተ ነገር ወደ አንድ ልንለማመደው የሚገባ ነገር የሚመራን ነው። በዚህ ዐረፍተ ነገር ውስጥ ቁልፍ ቃሉ "ፍቅር" የሚለው ሲሆን እግዚአብሔር ለሰው ልጅ የሰጣቸውን ሕግጋት ሰብሰቦ የያዘ ነው። "ጌታ አምላክህን በፍጹም ልብህ በፍጹም ነፍሱህ በፍጹም ኃይልህ በፍጹም ሕሳብህ ውደድ፣ ባልንጀራህንም እንደ ራስህ ውደድ" (ዘሌ 19+18፣ ዘዳ 6+5፣ ሉቃ 10+27) የሚለው አምላካዊ ትእዛዝ እኛ ሰዎች ከአምላካችን ከእግዚአብሔርና እርስ በርሳችን ያለብንን ችግር ይፈታል (ሮሜ 13+8-14)። ለክርስቶስ

ካለን ፍቅር የተነሣ ሰዎችን የምንወድ ከሆነ ሕጉን የተላለፈ የትኛውንም ክፉ ነገር አናደርግባቸውም። ሕጉን ስመፈጸም የሚችል የእኛ ደካማ ማንነት ሳይሆን በክርስቶስ ያገኘው ፍቅር ነው። ሰዎችን መውደድ እንዳለብን ስናስብ ታዲያ እንዲህ ዓይነቱ ፍቅር የሚመጣው ከየት ነው? ብለን ልንጨነቅና ልንጠበብ አይገባም። የእግዚአብሔር ፍቅር በመንፈስ ቅዱስ በልባችን ፈፀል (ሮሜ 5+5)። ጌታ መንፈስ ቅዱስን ስንታመን እርሱ በዚህ ሕይወት ገይል ይመራናል። ሰዎችንም ሁሉ ልንወድ የምንችለበትን ጸጋ ይሰጠናል።

እኛ ከሕግ ባርነት ነፃ የወጣን ለፍቅር እንደ ባሪያዎች ስለሆንን በክርስቶስ ኢየሱስ ለሆኑ ወንድሞቻችን ሁሉ አገልጋዮች ነን። እያንዳንዳችን ሌላችንን በፍቅር ለማገልገል ነፃነት አለን። ይህ የፍቅር ነጻነት ግን እርስ በርሳችን ለፍቅር እንደ ባሪያዎች እንድሆን የሚያዘው እንደ አይሁድ ሃይማኖት ሥርዐትና ወግ እንድንጸድቅ አይደለም። የአይሁድ ሃይማኖትና ሥርዐት ሰዎችን አንድን ነገር እንዲያደርጉ የሚያዘው እንዲድኑ ነው። በክርስቶስ በማመን የዳንን ግንባር ባልንጀሮቻችንን መውደድ ያለብን ለመዳን ሳይሆን መዳንን ሰላገኘን ነው።

እንግዲህ የገላትያ አማኞች እርስ በርሳቸው በመዋደድ አንዳቸው ሌላቸውን በማገልገል ሊኖሩ ይገባ ነበር። ነገር ግን በመካከላቸው ከነበረው ያለመግባባት ችግር የተነሳ "እርስ በርሳቸው ይበላሉና ይነካከሉ" ስለ ነበርገ የመጠፋፋት አደጋ ላይ ነበሩ (ገላ 5+15)።

በዚህ ክፍል "እርስ በርሳችሁ የምትነካከሉና የምትበላሉ ከሆነ እርስ በርሳችሁ እንዳትጠፋፉ ተጠንቀቁ" የሚለው ሐሳብ መጽሐፍ ቅዱስ በተጻፈበት የመጀመሪያው ቋንቋ እርስ በርሳቸው ተጠቃ ቅተው የሚበላሉ ክፉ አውሬዎችን የሚያሳይ አገላለጽ ሆኖ እናገኘዋለን። ቀበሮዎች አብረው ሲኖሩም ሆነ ለአደን በጋራ ሲወጡ እንዳይነካከሉ ተጠንቅቀው ይኖራሉ። በመራቢያ ወራታ ቸው ወይም ምግብን አድነው በሚበሉ ጊዜ በሚፈጠር ግጭት ከተነካከሉ ግን ይበላላሉ። ልክ እንዲሁ ሕግን በመጠበቅ ረገድ ገላትያውያኑ በሰውና በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ለማግኘት ሲሉ በሚያደርጉት መሯሯጥና ተመጻዳቂነት በመካከላቸው በተፈጠረው ግጭት

እንዳይጠፋፉ ሐዋርያው ያስጠነቅቃቸዋል። በክርስቶስ ባገኘው ነፃነት በፍቅር እርስ በርሳችን እንደ ባሪያዎች ሆነን መመላለሳችንን ካቆምንና በጥላቻ ከተሞላን ልንጠፋፋ እርስ በርሳችንም ልንተጣጣ እንችላለን።

10. በመንፈስ ቅዱስ ገይል የሆነ የድል ሕይወት (ገላ 5+16-21)

ቀደም ባሉት ቁጥሮች ላይ ከርስትና በፍቅር ሕይወት የሚኖር መሆኑን ተመልክተናል። በዚህ ክፍል ላይ ደግሞ ሐዋርያው ይህን የፍቅር ሕይወት ሊያስገኝልን የሚችለው መንፈስ ቅዱስ እንደ ሆነ ይነግረናል። ፍቅር ከመንፈስ ፍሬ እንዴት ዋነኛው ነው። ጥያቄው ግን መንፈስ ቅዱስ ይህን ፍሬ በየዕለት ሕይወታችን ሂደታዊ በሆነ መልኩ እንዲገለጥ የሚያደርገው እንዴት ነው? በዚህ ውስጥ የእኛ ኅላፊነት ምንድነው? የሚለው ነው። ለዚህ ጥያቄ መልሱ ሐዋርያው በገላ 5+16 ላይ "እንግዲህ በመንፈስ ኑሩ እላለሁ፤ የሥጋንም ምኞት እትፈጽሙ" በማለት ያስተላለፈው ትእዛዝ ነው። በዚህ ክፍል ላይ "ኑሩ" የሚለው ቃል ሁል ጊዜ ማድረግ የሚገባንን ነገር አመልካች ነው። ፈቃዳችንን እንዲያግዝ እየጠየቅን ራሳችንን ለመንፈስ ቅዱስ ፈቃድ እያሰገዛን እንደ መንፈስ ፈቃድ ስንመላለስ ወይም ስንኖርገ የሥጋን ምኞት ማሸነፍ እንችላለን።

በዚህ ክፍል "የሥጋ ምኞት" የሚለው ሐረግ በሰው ልጅ ውስጥ ያለን "እሮጌ ማንነት" ወይም "በኅጢአት የተበከለን ሰብአዊ ባሕርይ" ለማሳየት ጥቅም ላይ የዋለ ቃል ነው። እንግዲህ እኛ ከርስቶስን በማመን እንደ መንፈስ ቅዱስ ፈቃድ ለመመላለስ (ለመኖር) ዕለት ዕለት ለእግዚአብሔር ጸጋ ራሳችንን በእምነት እየተውን ስንመጣ፤ መንፈስ ቅዱስ በእሮጌ ማንነታችን ላይ በመሠልጠን በውስጣችን የእርሱን ፍሬ እንድናፈራ ያስችለናል (ገላ 5+22)።

እኛ በክርስቶስ በማመንና ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ከፈለሰንበት ጊዜ ጀምሮ ባለ ሁለት ባሕርይ ሆናል፤ ሁለትም ፍላጎቶች አድረውብናል። እነዚህን ሁለት ዓይነት ፍላጎቶች "እርስ በርሳቸው ይቀዋውጣሉ" ከዚህም የተነሣ የምንፈልገውን (የምንወደውን) ነገር

ማድረግ አንችልም (ሮሜ 7+15-19:1 ገላ 5+17)። ታዲያ ድል እየነሡ መኖር የሚቻለው እንዴት ነው? ኅጢአትን አሸንፎ በቅድስና ለመኖር በየጊዜው ጠንካራ ውሳኔዎችን በመወለን ይህን ኅጢአትን የማሸነፍን ድል በራሳችን ልናገኘው አንችልም። ይህን ድል ማግኘት ወይም መጨበጥ የምንችለው ፈቃዳችንን ከአርጌው ማንነታችን ከፋ ፍላጎቶች ጋር በማታገል ሳይሆን ሐዋርያው ጳውሎስ እንደሚመክረን እንደ መንፈስ ቅዱስ ፈቃድ በመኖር (በመመላለሳችን) ነው።

በመንፈስ መኖር ማለት እኛ በራሳችን ማድረግ የማንችለውን መንፈስ ቅዱስ በእኛ ማድረግ እንዲችል መታመን ወይም ደግሞ ጌታ እኛን አንድ ነገር እንድናደርግ በጠየቀን ጊዜ እርሱ የሚፈልገውን በእኛ ሆኖ እንዲያደርግ ወደ እርሱ መመልከትና እርሱን ተስፋ ማድረግ ማለት ነው። መንፈሳዊ ድልን የምንቀዳጀው በየዕለቱ ራሳችንን ለመስወጥ በምናደርገው ቁርጠኛ ውሳኔ ሳይሆን ራሳችንን ለመንፈስ ቅዱስ ሐሳብ በማስገዛታችን ነው። እግዚአብሔር በእኛ ሕይወት ማየት የሚፈልገውን ፍሬ ለማፍራት መንገዱ በመንፈስ መኖር ነው። ፈቃዳችንን እያሳወስን (Passive/ጉልት ባለማድረግ) በእምነት የእግዚአብሔር ጸጋ እኛነታችንን እንዲወርስ እያስረከብን ስንመጣ መንፈስ ቅዱስ እኛን በኅጢአት ላይ ድል ነሽዎች እያደረገ ያራምደናል። እርሱ እኛን በድል ሕይወት ለማኖር የሰብአዊ ኃይል ጥረትና ርዳታ አያስፈልገውም። ጌታ ኢየሱስ የድሉ ባለቤትና ምንጭ ነው።

የሰይጣን ቀዳሚ ፈተና ኅጢአትን ለማሸነፍ እኛን በሰብአዊ ኃይልና ጥንካሬ እንድንቀሳቀስ ማድረግ ነው። ይህ ቀዳሚ ፈተናው ከተሳካለት በቀላሉ ኅጢአትን ልናደርግ እንችላለን። በራሳችን መታመናችንን አቁመን በአዳኝነት ጌታ ከታመን ግን በእኛ ላይ ድል ሊያገኝ አይችልም። መለኮታዊ የድል መንገዳችን "በመንፈስ መኖር" ነው። ይህ የድል መንገድ ከክርስቶስ ውጭ ምንም ነገር እንድናደርግ አይፈቅድም።

በዚህ ሕይወት እስካለን "ሥጋ መንፈስ የማይፈልገውን መንፈስም ሥጋ የማይፈልገውን" ይመኛል። በዚህ ትግል ውስጥ ድልን

የሚያቀዳጀን ግን ጌታ ነው። በመንፈስ ብንኖርና ከሞት የተነሳውን ጌታ ታምንን ብንመላለስ መንፈስ ቅዱስ በየዕለቱ የእርጌውን ማንነታችንን ኃይል እየገታ ድልን ሲያቀዳጀን መመልከት እንችላለን። ክርስቶስ የሞተልን ከዘላለም ሞትና ከገሃነም ኃይል ሊያድነን ብቻ ሳይሆን አሁን በብልቶቻችን ውስጥ ከሚሠራው የኅጢአት ኃይል ሊያድነን ነው። ሆኖም ግን ኅጢአትን ድል የምንነሳው በክርስቶስ ውስጥ በመስወርና በውስጣችን የሚኖረው መንፈስ ቅዱስ ይህን "ሥጋዊ ምቹት" እንዲያሸንፍ በመታመን ስናርፍ ነው። ክርስቶስ ኢየሱስ በመስቀል ላይ ሞቶ ድነት አስገኘልን፤ መንፈስ ቅዱስ ደግሞ ይህን የድነት ኃይል በውስጣችን እውን ያደርገዋል። የክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ድነታችን የቆመበት መሠረት ሲሆን መንፈስ ቅዱስ ግን የዚህ ድነት ኃይል ነው። መንፈስ ቅዱስን የተቀበልን እኛ በመንፈስ ልንኖር በመንፈስም ልንመራ ይገባናል። አርጌው ማንነታችንም በመንፈስ ቅዱስ ቁጥጥር ሥር ልናውለው ይገባናል። ይህን ስናደርግ መንፈስ ቅዱስ ድልን ይሰጠናል።

በክርስትና ውስጥ አንድን አማኝ ከሕግ በላይ ሆኖ እንዲኖር የሚረዳው መንፈስ ቅዱስ ነው (ገላ 5+18)። በመንፈስ ቅዱስ ከሕግ በላይ ሆኖ መኖር ማለት ግን ሕገ ወጥነት ማለት አይደለም። እኛ ከሕግ ባርነት ነፃ የወጣነው ለፍቅር ባሪያዎች በመሆን ሕጉ ፍፃሜ እንዲያገኝ ነው። ክርስቶስ ከሕግ ባርነት ነፃ ያወጣን ሁሉ በመንፈስ እንመራለን፤ ከዚህም የተነሳ በሕግ እንደ ባሪያ አንገዛም። ይህ ሲባል በየዕለት ተዕለት ሕይወታችን በሥጋና በመንፈስ መካከል ብርቱ የሆነ ትግል የለም ማለት አይደለም። በየዕለቱ ሕይወታችን ፍልሚያ እለ። ነገር ግን በዚህ ፍልሚያ ውስጥ መንፈስ ቅዱስ ኃይላችን ስለሆነ አሸናፊዎች እንሆናለን። ይህም አሸናፊነት የሚገኘው ፈቃዳችንን ስለገዛ አብሔር በማስገዛት ነው። የጥንት አይሁዳውያን የሙሴን ወግና ሥርዐት መጠበቃቸው ከውድቀት ሊያድናቸው እንደሚችል ያምኑ ነበር። ይህ የተሳሳተ ግንዛቤ ነው። እነዚህ ሕግጋቶች ሰዎች ኅጢአት እንዳያደርጉ አቅም ሲሰጡ የሰውንም ልብ ከኅጢአት ሊያነጹ አይችሉም። ሰውን ከኅጢአት ባርነት ነፃ ሊያደርገው ድልንም ሊሰጠው የሚችል መንፈስ ቅዱስ ነው።